

GUVERNUL ROMÂNIEI

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

RAPORT STRATEGIC DE MONITORIZARE

Octombrie 2012

Cuprins

1. Progresul implementării PNS	4
1.1. Progresul financiar înregistrat în implementarea PNS	4
1.1.1. Alocare financiară pentru întreaga perioadă	4
1.1.2. Analiza progresului financiar pe ani, axe și măsuri	5
1.1.3. Evoluția bugetară în perioada 2008-2011	7
1.2. Progresul implementării PNS pe baza indicatorilor agregați	13
1.2.1. Evoluția indicatorilor de bază	13
1.2.2. Gradul de realizare a obiectivelor specifice și operaționale (cuantificate pe baza indicatorilor financiari, de realizare și rezultat)	30
1.3. Descrierea calitativă privind progresul realizat	53
1.3.1. Gradul de realizare al obiectivelor strategice	53
1.3.2. Progresul înregistrat în perioada 2010-2011	62
1.3.3. Limitări ale implementării	68
1.3.4. Principalele modificări ale PNDR în perioada de implementare (inclusiv modificările introduse ca urmare a Evaluării Intermediare PNDR)	78
2. Coerența și coordonarea cu alte politici, priorități și instrumente financiare UE, utilizarea asistenței tehnice, funcționarea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală	86
2.1. Coerența și coordonarea cu alte politici, priorități și instrumente financiare UE	86
2.2. Analiza funcționării coerenței și coordonării ajutorului FEADR acordat prin intermediul PNDR în perioada analizată	94
2.3. Fluxul de implementare al măsurilor din cadrul PNDR	98
2.4. Utilizarea asistenței tehnice	106
2.5. Stadiul de implementare a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală	112

ACRONIME

APDRP	Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit
DADR	Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
DGDR	Direcția Generală Dezvoltare Rurală
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FEP	Fondul European de Pescuit
FEGA	Fondul European de Garantare Agricolă
FSE	Fondul Social European
GAL	Grup de Acțiune Locală
HNV	Valoare Naturală Ridicată
LDSC	Linii Directoare Strategice Comune
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
ONG	Organizație Non Guvernamentală
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PNS	Planul Național Strategic
RNDR	Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală

1. Progresul implementării PNS

1.1. Progresul financiar înregistrat în implementarea PNS

1.1.1. Alocare financiară pentru întreaga perioadă

PNDR 2007-2013 - versiunea VII, în vigoare în perioada acoperită de prezentul raport strategic a fost aprobată în luna august 2011, cu un buget (cost total) de **13.440.509.349 Euro** din care **10.097.083.736 Euro** alocare publică, distribuită pe axe și pe tip de finanțare, după cum se prezintă în continuare:

**Tabel 1: Alocare PNDR
Plan financiar pe axe – Regiuni de Convergență**

Axa	Contribuție Publică (€)		
	Contribuție publică totală	Rata contribuției FEADR (%)	Contribuție FEADR
Axa 1	3.967.311.581	80,00%	3.173.849.264
Axa 2	2.293.413.375	82,00%	1.880.598.967
Axa 3	2.473.739.880	80,00%	1.978.991.904
Axa 4	235.074.871	80,00%	188.059.896
Asistentă Tehnică	376.119.793	80,00%	300.895.834
Plăți complementare directe	625.136.100	80,00%	500.108.880
Total regiuni de convergență	9.970.795.600	80,46%	8.022.504.745

În acest buget este inclus și bugetul măsurilor 113, 114, 213, 223, 224 și 341, prevazute a se implementa după anul 2010, după dobândirea capacității administrative și după pregătirea sistemului de implementare a acestora. Bugetul acestor măsuri s-a inclus (ascuns) în cadrul bugetelor altor măsuri din axa corespunzătoare, în funcție de obiectivele specifice ale acestor măsuri. Alocarea indicativă pentru aceste măsuri este prezentată în tabelul următor:

Tabel 2: Alocarea bugetară pentru măsurile care vor fi promovate după anul 2010

Axa/Măsura	Alocare indicativă (publică) (€)	Măsurile în care este cuprinsă alocarea financiară
113-Pensionarea timpurie a fermierilor și lucrătorilor agricoli	71.411.608	Măsura 112
114-Utilizarea serviciilor de consiliere	95.215.478	Măsura 143
213-Plăți Natura 2000 pe teren agricol	100.000.000	Măsura 214
223-Prima împădurire a terenurilor non-agricole	75.682.641	Măsura 221
224- Plăți Natura 2000 pe teren forestier	16.053.894	Măsura 221
341-Dobândire de competențe, animare și implementarea strategiilor de dezvoltare locală	12.368.699	Măsura 312
TOTAL GENERAL AXELE 1, 2, 3	370.732.320	

În versiunea consolidată din decembrie 2009 și în conformitate cu art. 69 (5a) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, România a inclus în bugetul PNDR suma suplimentară primită din FEADR de 101.694.000 Euro, respectiv 126.288.136 Euro contribuție publică totală, alocată

prin Planul European de Redresare Economică (PERE) (Bruxelles, 26.11.2008 COM(2008) 800 final Comunicarea Comisiei către Consiliul European).

România a decis ca resursele financiare atribuite prin PERE să fie utilizate în consolidarea operațiilor și activităților deja existente și, astfel, să faciliteze atingerea obiectivelor strategice prevăzute în Planul Național Strategic. Alocarea se distribuie menținând echilibrul inițial al acestor resurse în structura financiară a Programului:

- Respectând procentul atribuit pe axe,
- Prevăzând o creștere a investiției private proporțională cu creșterea fondurilor publice,
- Atribuind un procent de cofinanțare în corespondență cu procentele FEADR.

Sume suplimentare acordate în conformitate cu art. 69 (5a) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 (Noile Provocări- PERE) – Regiuni de Convergență

Tabel 3: Plan financiar pe axe Noile Provocări - Regiuni de Convergență

Axa	Contribuție Publică (€)		
	Contribuție publică totală	Rata contribuției FEADR (%)	Contribuție FEADR
Axa 1	57.355.416	80,00%	45.884.333
Axa 2	33.174.567	82,00%	27.203.145
Axa 3	35.758.153	80,00%	28.606.522
Total	126.288.136	80,53%	101.694.000

Tabel 4: Plan financiar pe axe (Suma totală) - Regiuni de Convergență

Axa	Contribuție Publică (€)		
	Contribuție publică totală	Rata contribuției FEADR (%)	Contribuție FEADR
Axa 1	4.024.666.997	80,00%	3.219.733.597
Axa 2	2.326.587.942	82,00%	1.907.802.112
Axa 3	2.509.498.033	80,00%	2.007.598.426
Axa 4	235.074.871	80,00%	188.059.896
Asistență Tehnică	376.119.793	80,00%	300.895.834
Plăți complementare directe	625.136.100	80,00%	500.108.880
Total general regiuni de convergență	10.097.083.736	80,46%	8.124.198.745

1.1.2. Analiza progresului financiar pe ani, axe și măsuri

Analiza progresului financiar s-a realizat pe baza datelor din documentul „European Agricultural Funds for Rural Development EAFRD Financial Implementation Report 2011 (Rural Development Programme CCI n° :007RO06RPO001)” precum și pe baza datelor din Rapoartele anuale de Progres. În cadrul subcapitolului 1.1.3 “Evoluția bugetară” se prezintă evoluția

trimestrială a execuției financiare a PNDR începând cu ultimul trimestru al 2008 (prima perioadă de plată) până la 31 decembrie 2011.

Negocierea PNDR-ului s-a realizat în perioada iunie 2007 - februarie 2008, prin urmare implementarea acestuia nu a început în mod practic decât în luna martie 2008, lună în care a fost organizată și prima sesiune de depunere proiecte pentru măsurile 121, 123 și 322.

Datele din raportul Anual de Progrese pentru anul 2011, evidențiază ca la data de 31 decembrie 2011 fuseseră angajate 41,1% (reflectă valoarea contractelor rămase în sistem ca urmare a operării contractelor reziliate) din resursele destinate implementării programului, în timp ce gradul de execuție financiară (plăți efectuate) a atins un nivel de 33,0%.

De asemenea, Raportul de Progrese pentru anul 2011 arată numărul redus de proiecte finalizate raportat la cele contractate. Până la 31 decembrie 2011, fuseseră contractate 46.223 proiecte și se finalizaseră 2.432.

În perioada 2010-2011 plățile FEADR sunt în valoare de 2.066.946.492 Euro, din care 1.233.480.964 Euro reprezintă plăți aferente axelor I, III, IV și măsurii 511 „Asistență tehnică”, iar 833.465.728 Euro reprezintă plăți aferente axei II și măsurii 611 „Plăți complementare directe”.

1.1.3. Evoluția bugetară în perioada 2008-2011

Istoricul cheltuielilor publice declarate pe măsură (conform declarațiilor trimestriale T4 2008 - T4 2011)

Măsură / Axă	Cheltuieli publice declarate – mil. Euro													
	T4 2008	T1 2009	T2 2009	T3 2009	T4 2009	T1 2010	T2 2010	T3 2010	T4 2010	T1 2011	T2 2011	T3 2011	T4 2011	Total
111 - Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	3,74	4,03
112 – Instalarea tinerilor fermieri	0,00	0,00	0,00	6,05	0,03	0,00	12,74	16,26	0,26	20,96	12,99	3,96	2,17	75,41
121 – Modernizarea exploatațiilor agricole	1,40	30,04	29,27	28,78	32,82	26,27	127,57	36,36	22,71	21,31	21,24	32,70	27,07	437,56
123 – Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	0,34	1,73	5,77	17,24	15,52	15,10	107,96	27,20	21,50	19,19	20,52	35,02	20,10	307,20
125 - Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,49	7,57	11,49	20,54
141 - Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență	0,00	0,00	0,00	1,26	7,94	0,002	0,00	1,55	13,56	11,70	0,009	16,69	18,44	71,16
142 - Înființarea grupurilor de producători	0,00	0,00	0,00	0,00	0,002	0,007	0,00	0,00	0,21	0,04	0,03	0,01	0,04	0,33
Total Axa 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	1,75	31,77	35,03	53,32	56,32	41,38	248,27	81,38	58,23	73,19	56,28	96,24	83,04	916,23
211 - Sprijin pentru zona montană defavorizată	0,00	42,13	2,17	46,57	0,27	0,03	-0,03	52,78	0,38	-0,25	-0,05	101,96	104,66	350,61
212 - Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană	0,00	0,00	0,00	33,82	0,33	0,18	0,00	43,76	0,38	-0,03	0,03	58,86	63,06	200,39
214 - Plăți de agro-mediu	0,00	0,00	0,00	142,75	1,62	0,25	0,06	178,45	1,43	-0,25	0,39	163,37	163,44	651,50
221 - Prima împădurire a terenurilor agricole	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,006	0,00	0,00	0,002	0,008
Total Axa 2 : Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	0,00	42,13	2,17	223,15	2,22	0,47	0,02	274,99	2,19	-0,53	0,37	324,19	331,16	1.202,52
312 – Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	0,00	0,00	0,00	0,72	1,75	1,25	11,10	10,38	26,21	31,84	22,21	32,36	20,37	158,49

R A P O R T S T R A T E G I C D E M O N I T O R I Z A R E

313 – Încurajarea activităților turistice	0,00	0,00	0,00	0,11	0,73	1,10	10,53	2,09	1,78	2,63	2,60	4,77	4,97	31,32
322 – Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	0,00	0,00	0,00	3,48	12,96	17,57	17,56	49,17	54,34	47,63	87,90	195,44	125,78	612,04
Total Axa 3 : Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	0,00	0,00	0,00	4,31	15,44	19,92	39,20	61,64	82,53	82,10	112,72	232,57	151,42	801,85
431.1 - Construcție parteneriate public-private	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	2,73	1,83	0,07	0,00	0,00	0,00	4,85
511 – Asistență tehnică	0,00	0,008	0,64	0,53	0,19	0,80	0,57	1,51	0,94	2,97	2,23	4,65	3,21	18,24
611 - Plăți complementare directe	135,35	1,94	142,11	26,49	1,10	18,32	60,90	7,17	0,57	-0,07	-0,01	-0,62	-0,61	392,65
Total	137,10	75,86	179,95	307,81	75,26	80,90	349,19	429,42	146,29	157,72	171,58	657,04	568,22	3.336,33

Din care PERE:

Măsură	Cheltuieli publice declarate – mil. Euro		
	T3 2011	T4 2011	Total
123 – Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	0,07	0,00	0,07
312 – Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	0,04	0,44	0,48
Total	0,11	0,44	0,55

Plățile axa 2 conform declarațiilor trimestriale rectificate prin declarațiile anuale:

Măsură	Plăți cumulate din anul 2008 până în anul 2011 – mil. Euro
211 - Sprijin pentru zona montană defavorizată	349,99
212 - Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană	200,37
214 - Plăți de agro-mediu	651,93

Datele din tabelul de mai sus, sunt conforme cu sumele înscrise în declarațiile trimestriale de cheltuieli, sume care ulterior, la momentul lichidării conturilor pentru anul financiar precedent au fost rectificate în cadrul declarațiilor anuale transmise Comisiei Europene (diferențele constatate între sumele prevăzute în declarația trimestrială de cheltuieli transmisă Comisiei Europene și sumele prezentate în tabelele de monitorizare, sunt justificate prin compensările ce s-au realizat în această perioadă, precum și prin invalidarea unor ordine de plată).

Istoricul contribuției plătite din FEADR pe măsură (conform declarațiilor trimestriale T4 2008 - T4 2011)

Măsură / Axă	Contribuția plătită din FEADR – mil. Euro													
	T4 2008	T1 2009	T2 2009	T3 2009	T4 2009	T1 2010	T2 2010	T3 2010	T4 2010	T1 2011	T2 2011	T3 2011	T4 2011	Total
111 - Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	2,99	3,22
112 - Instalarea tinerilor fermieri	0,00	0,00	0,00	4,84	0,03	0,00	10,19	13,01	0,21	16,55	10,39	3,17	1,73	60,12
121 - Modernizarea exploatațiilor agricole	1,12	24,03	23,41	23,02	26,26	21,02	102,06	29,09	18,17	17,05	17,00	26,16	21,66	350,05
123 - Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	0,28	1,39	4,61	13,79	12,41	12,08	86,37	21,76	17,20	15,35	16,42	28,02	16,08	245,76
125 - Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,19	6,05	9,19	16,43
141 - Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență	0,00	0,00	0,00	1,01	6,36	0,001	0,00	1,24	10,85	9,00	0,007	13,35	14,74	56,56
142 - Înființarea grupurilor de producători	0,00	0,00	0,00	0,00	0,001	0,006	0,00	0,00	0,16	0,03	0,02	0,01	0,03	0,26
Total Axa 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	1,40	25,42	28,03	42,66	45,06	33,11	198,61	65,10	46,59	57,98	45,02	77,00	66,44	732,41
211 - Sprijin pentru zona montană defavorizată	0,00	34,55	1,78	38,19	0,22	0,02	-0,03	43,28	0,31	-2,52	-0,04	83,61	85,82	285,19
212 - Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană	0,00	0,00	0,00	27,73	0,27	0,15	0,00	35,88	0,31	-1,26	0,02	48,26	51,71	163,08
214 - Plăți de agro-mediu	0,00	0,00	0,00	117,06	1,33	0,21	0,05	146,33	1,17	-5,24	0,32	133,96	134,02	529,20
221 - Prima împădurire a terenurilor agricole	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,005	0,00	0,00	0,002	0,007
Total Axa 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	0,00	34,55	1,75	182,98	1,82	0,38	0,02	225,49	1,79	-9,02	0,30	265,84	271,55	977,48

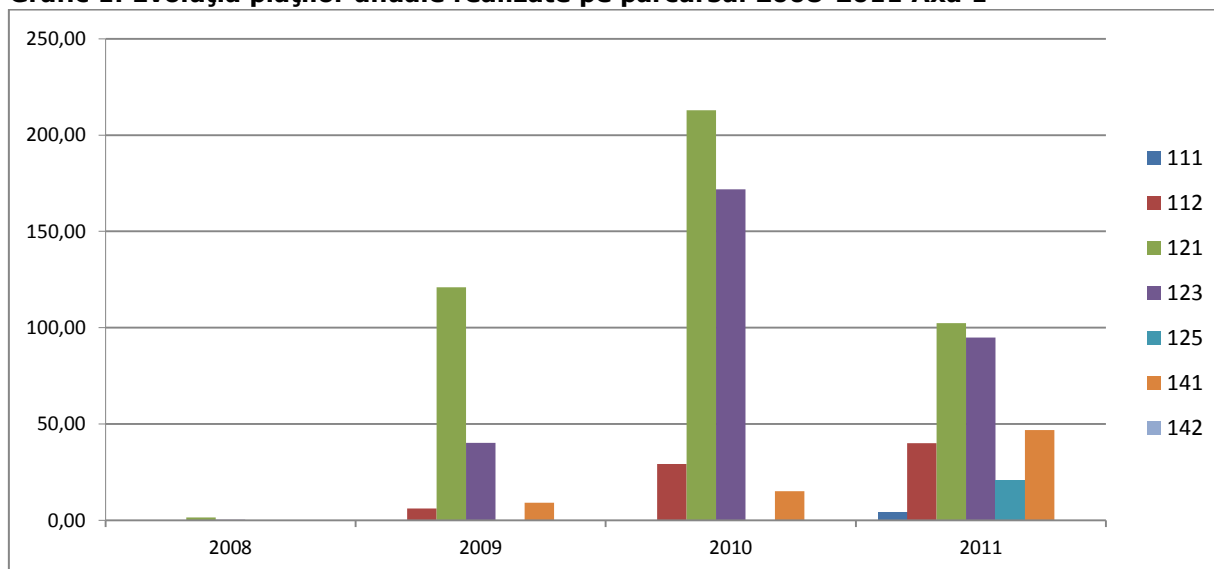
R A P O R T S T R A T E G I C D E M O N I T O R I Z A R E

312 - Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	0,00	0,00	0,00	0,58	1,40	1,00	8,88	8,30	20,97	25,47	17,77	25,89	16,54	126,79
313 - Încurajarea activităților turistice	0,00	0,00	0,00	0,09	0,59	0,88	8,43	1,67	1,43	2,10	2,08	3,82	3,97	25,06
322 – Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	0,00	0,00	0,00	2,79	10,36	14,06	14,05	39,34	43,63	38,10	70,32	156,35	100,63	489,63
Total Axa 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	0,00	0,00	0,00	3,45	12,35	15,94	31,36	49,31	66,03	65,68	90,17	186,06	121,14	641,48
431.1 - Construcție parteneriate public-private	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,18	2,18	1,46	0,06	000	000	000	3,88
511 - Asistență tehnică	0,00	0,007	0,51	0,42	0,15	0,64	0,45	1,21	0,75	2,37	1,78	3,72	2,56	14,59
611 - Plăți complementare directe	108,28	1,56	113,69	21,19	0,88	14,66	48,72	5,74	0,46	-1,50	-0,008	-0,50	-0,49	312,69
Total	109,68	61,54	144,01	250,71	60,25	64,73	279,35	349,03	117,07	115,58	137,27	532,12	461,20	2.682,53

Gradul de execuție financiară al măsurilor axei 1 este de 22,8% din resursele prevăzute pentru întreaga perioadă.

Plățile arată o tendință crescătoare, gradul de execuție financiară este diferit în funcție de măsură: măsura 121, cu un grad de execuție financiară de 42,9%, urmată de măsurile 123 (28,1%), 112 (22,4%), 141 (14,9%), 125 (3,8%), 111 (3,4%) și 142 (0,2%).

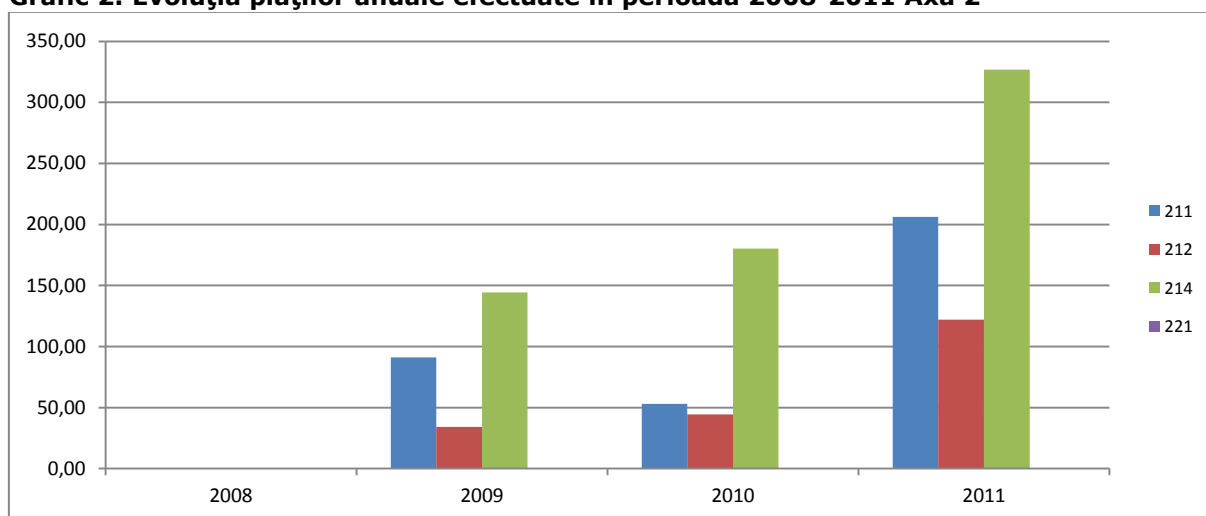
Grafic 1: Evoluția plăților anuale realizate pe parcursul 2008-2011 Axa 1

Sursa: European Agricultural Funds for Rural Development EAFRD Financial Implementation report 2011

Evoluția plăților realizate în cadrul măsurilor axei 2 (măsurile 211, 212, 214 și 221): plățile realizate în raport cu totalul fondurilor alocate pe masura ating un procent de 57,7%, 40,6%, 65,4% iar aferent măsurii 221 gradul este de 0%. În anul 2008 nu s-a realizat nici o plată.

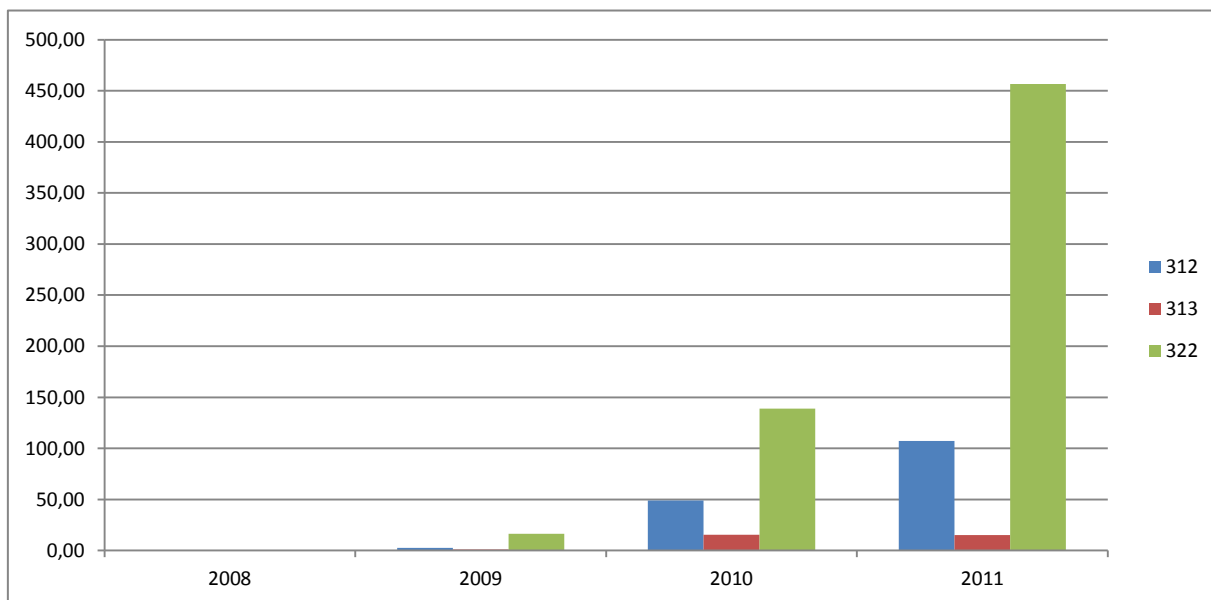
Grafic 2: Evoluția plăților anuale efectuate în perioada 2008-2011 Axa 2

Sursa: European Agricultural Funds for Rural Development EAFRD Financial Implementation report 2011

Evoluția plăților efectuate pentru măsurile din cadrul axei 3 demonstrează o tendință crescătoare începând cu anul 2009. Volumul plăților realizate este de 32% din alocarea financiară a axei 3.

Grafic 3: Evoluția plăților anuale efectuate în perioada 2008-2011 Axa 3

Sursa: *European Agricultural Funds for Rural Development EAFRD Financial Implementation report 2011*

Aferent axei 4 - Leader, conform datelor din Raportul Anual de progres pentru anul 2011, au fost aprobate în cadrul măsurii 431.1 - faza 3 un număr de 101 proiecte (rămase în urma operării rezilierilor) cu o valoare publică de 4.201.985 Euro, de asemenea în cadrul fazelor 1 și 2 au fost contractate 8 proiecte în valoare de 1.704.000 euro, iar volumul plăților realizate este de 4.850.505 euro, reprezentând 2% din alocarea financiară a axei 4.

Măsura 511 prezintă un grad de realizare de aprox. 5% din resursele alocate pentru întreaga perioadă, au fost încheiate la nivelul APDRP 37 contracte cu o valoare eligibilă de 16.891.463 Euro, iar la nivel MADR s-au încheiat 21 contracte cu o valoare eligibilă de 10.675.856 Euro, platile efectuate fiind de 18.236.258 euro.

Plățile complementare directe (măsura 611) ating un procent de realizare de 63% din fondurile alocate.

Dacă în perioada 2008-2009 au fost înregistrate plăți în valoare publică de 775.965.913 Euro, în perioada 2010-2011 valoarea plăților efectuate a crescut de aproape 3 ori, acestea fiind de 2.560.362.045 Euro.

1.2. Progresul implementării PNS pe baza indicatorilor agregați

1.2.1. Evoluția indicatorilor de bază

Evoluția indicatorilor de bază-obiectiv

INDICATORI DE BAZĂ - OBIECTIV												
AXA	Indicator		Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat
Orizontal	1	Dezvoltarea economică	PIB/locuitor (UE 27 = 100%)	EUROSTAT	2005	33%	2006	39%	2009	46%	↑	Dezvoltarea economică a României a avut o evoluție pozitivă, PIB a avut o tendință permanentă de creștere
	2	Rata de angajare	Persoane angajate ca procent din populația totală ce aparține aceleiași categorii de vârstă (%)	INS	2005	57,7	2006	61,1	2010	58,8	↑	Rata de ocupare a populației a înregistrat o ușoară creștere, arătând o evoluție pozitivă a acestui indicator
	3	Rata șomajului	Rata șomajului (% populația activă)	INS	2005	7,2	2006	7,3	2009	6,9	↓	Rata șomajului a scăzut ușor, arătând o evoluție pozitivă a pieței muncii

INDICATORI DE BAZA - OBIECTIV												
AXA	Indicator		Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat
AXA 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	4	Training și educație în agricultură	% Fermieri cu nivel de educație de bază și completa	INS	2005	7,4	2006	-	2009	-	-	Statisticile oficiale nu au oferit date actualizate cu privire la evoluția acestui indicator în perioada analizată
	5	Structura pe vârste în agricultură	Cota: % fermieri < 35 / >= 55 ani	EUROSTAT	2005	0,08	2007	0,06	2009	NA	-	Datele relevă tendința generală de îmbătrânire a populației, reflectată și în structura pe vârste în agricultură
	6	Productivitatea muncii în agricultură	VAB/AWU - totală și pe sector (lei /persoane)	INS	2005	NA	2006	9.420,92	2008	10.350,90	↑	Productivitatea muncii în agricultură a crescut, arătând o evoluție pozitivă a competitivității agriculturii
	7	Formarea capitalului fix brut în agricultură	GFCF în agricultură Mil. euro	EUROSTAT	2003	498	2005	501	2008	976	↑	Capitalul fix brut din agricultură a avut o evoluție pozitivă, arătând îmbunătățirea semnificativă a investițiilor în capitalul fix din agricultură în ultimii ani, o rată de creștere de aprox. 14% pe an

8	Dezvoltarea angajării în sectorul primar	Angajarea în sectorul primar (mii persoane)	INS/ EUROSTAT	2005	2.943	2006	2.939	2009	2.561	↓	Angajarea in sectorul primar a resimtit o scadere in perioada analizata
9	Dezvoltarea economică a sectorului primar	VAB în sectorul primar (Milioane de €)	EUROSTAT	2002	4.576,9	2006	5.648,6	2009	7.474,0	↑	Sectorul primar a intregirat o crestere semnificativa a valorii adaugate brute refectionand astfel cresterea performantei sectorului agricol
10	Productivitatea muncii în industria alimentară	VAB/angajat în industria alimentară (Lei/angajat)	INS	2005	80.281,7	2006	92.417,6	2008	112.934,8	↑	Productivitatea muncii in industria alimentara a crescut, aratand o evolutie pozitiva a eficientei muncii in industria alimentara
		VAB/angajat în industria alimentară (mii euro/angajat)						2008	34,6		
11	Formarea capitalului fix brut în industria alimentară*	GFCF în industria alimentară	NA	2005	NA	2006	NA	2009	NA		Indicator indisponibil
12	Dezvoltarea angajării în industria alimentară	Rata de angajare în industria alimentară (mii persoane)	EUROSTAT	2005	227,7	2006	221,9	2008	214,9	↓	Rata de angajare in industria alimentara a inregistrat o tendinta de usoara scadere
13	Dezvoltarea economică a sectorului alimentar	VAB în industria alimentară (mil. euro)	EUROSTAT	2005	4.785,9	2006	5.648,6	2009	7.441,5	↑	Conform datelor Eurostat VAB in industria alim. a crescut, aratand o evolutie pozitiva a acestui sector in economia romaneasca

14	Productivitatea muncii în sectorul forestier	VAB/angajat în Agricultură, vânătoare și silvicultură (mii euro/angajat)	EUROSTAT	2005	6,3	2006	NA	2008	16,0	↑	Productivitatea muncii în sectorul forestier a crescut, aratând o evoluție pozitivă a eficienței muncii în sectorul forestier
	Formarea capitalului fix în sectorul forestier	GFCF în sectorul forestier (mil. Euro)	EUROSTAT	2005	NA	2006	NA	2008	29,8		Nu există date disponibile pentru a analiza evoluția acestui indicator în timp
	16	Importanța fermelor de semi-subsistență în NSM	Număr de ferme < 1 UDE	INS	2005	3.020.184	2006	-	2009	--	
Importanța fermelor de subsistență în România		Număr de ferme < 2 UDE	INS	2005	3.871.242	2006	-	2009	-		Cel mai recent recensământ agricol a avut loc în anul 2011, rezultatele definitive ale acestuia nefiind încă publicate
Importanța fermelor de semi-subsistență în România		Număr de ferme >2 UDE< 8 UDE	INS	2005	354.317	2006	-	2009	-		Cel mai recent recensământ agricol a avut loc în anul 2011, rezultatele definitive ale acestuia nefiind încă publicate

INDICATORI DE BAZA - OBIECTIV												
AXA	Indicator		Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat
AXA 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	17	Biodiversitate Populația de păsări specifice terenurilor agricole**	Evoluția indicelui populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole (perechi /parcela de observare)	SOR	2005	NA	2006	NA	2010	1,47 perechi /parcela de observare a 20 de specii de păsări luate în considerare		Valoarea de bază a fost stabilită prin intermediul unui studiu realizat de către Societatea Ornitologică Română (SOR) în anul 2010, reprezintă 100%
	18	Biodiversitate Terenurile cu înalță valoare naturală	SAU în zonele cu înaltă valoare naturală (milioane ha)	Indicativ MADR	2005	NA	2006	NA	2008	2,4		
	19	Biodiversitate Componența pe specii a populațiilor de arbori	Distribuirea speciilor pe zone de FOWL (%conifere/%foioase/%mixt)	MCPFE 2007	2005	28,7/68,4/0,0	2006	NA	2010	30,1/69,9/na	↔	Trend constant
	20	Calitatea apei: Bilanțul brut a nutrienților	Balanța azotului (kg/ha)	Eurostat - Agri-environmental indicators	2005-2008					6,8		Comparativ cu valorile medii pentru UE 27, valorile înregistrate în România sunt semnificativ mai mici
	Balanța fosforului (kg/ha)		2005-2008					-1,3				

21	Calitatea apei: Poluarea cu nitrați și pesticide	Tendințele anuale privind concentrația de nitrați din ape de suprafața mg/l NO3	EEA	2005	NA	2006	NA	2009		1	Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
		Tendințele anuale privind concentrația de nitrați din ape de adâncime mg/l NO3		2005	NA	2006	NA	2009		17,5	
22	Sol: Zone care prezintă risc de eroziune a solurilor	(T/ha/an)	JRC	2004	0,44	2006	2,6	2009	NA	↑	Tendinta de crestere
23	Sol: Agricultură ecologică	SAU pentru agricultura ecologică (Ha)	DG AGRI	2005	87.916	2006	107.582	2009	168,288	↑	Suprafata de teren pe care se practica agricultura ecologica a crescut semnificativ, aratand o evolutie pozitiva
24	Schimbări climatice: Producția de energie regenerabilă care provine din agricultură și	Producția de energie regenerabilă din agricultură (ktep)	Eurostat	2005	0	2006	9	2009	26,1	↑	Productia de energie regenerabila in agricultura a crescut semnificativ
		Producția de energie regenerabilă din silvicultură	Eurostat	2005	3.229	2006	3.235	2009	3.838	↑	Productia de energie regenerabila din silvicultura a

		din sectorul forestier	silvicultura (ktep)									crescut usor
25		Schimbări climatice: SAU dedicată producției de energie regenerabilă	SAU pentru culturile energetice și de biomasă (mii de ha)	DG AGRI	2005	NA	2006	NA	2007	88	↔	Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
26		Schimbări climatice: Emisii de gaze cu efect de seră din agricultură	Emisiile de gaze cu efect de seră din agricultură (Echivalentul a 1000 ton. de CO ₂)	Eurostat	2005	20.283	2007	19.550	2009	25.206	↑	Se inregistreaza usoara crestere

* Sursa de date pentru indicatorul „Formarea capitalului fix brut în industria alimentară”, în cazul Statelor Membre pentru care indicatorul este disponibil o constituie „Eurostat - Economy & Finance – National Accounts– Annual national accounts - Breakdowns - Breakdown by 31 branches - Macroeconomic aggregates at current prices”.

Pana în prezent Eurostat nu a furnizat date pentru Romania. O sursa alternativa de date o poate constitui datele inregistrate in statisticile nationale, prin intermediul Institutului National Statistic (INS). Au loc demersuri pentru furnizarea acestui indicator de catre INS, prin includerea acestuia în Programul Statistic Național Multianual elaborat de catre INS si avizat si de catre MADR. In cazul in care acest lucru nu este posibil datorita bugetului INS insuficient pentru cerintele tuturor ministerelor, se doreste ca INS sa sprijine AM PNDR, in sensul furnizarii metodologiei privind colectarea, procesarea, analiza și constituirea seriilor de date statistice, urmând ca datele statistice să fie obținute (colectate si agregate) prin cercetari și studii statistice finanțate prin măsura de Asistență Tehnică din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013.

** În ceea ce privește indicatorul de bază referitor la „Populația de pasari specifice terenurilor agricole”, precizăm faptul că, având în vedere ca, Romania nu a facut parte din studiul elaborat de Eurostat si PECBM (Pan-European Common Bird Monitoring) prin care s-a stabilit indexul populatiilor de pasari (19 specii, datele inregistrate in anul 2000 reprezentand valoarea de baza in functie de care se urmareste evolutia populatiilor de pasari, 2000 = 100), AM PNDR a finantat in 2010 un studiu realizat de catre Societatea Ornitologica Romana, prin care s-a stabilit valoarea de baza pentru Romania, in functie de care se va analiza evolutia viitoare a populatiilor de pasari specifice terenurilor agricole, pentru Ro valoarea 2010 = 100%. Datele culese pe parcursul anului 2010 au fost organizate într-o bază de date de Access, unde sunt introduse datele fiecărui Jurnal de teren, precum și datele de la fiecare punct de observație (număr punct, ora începerii observației, intensitate vânt, numărul speciilor observate pe categorii). Din această bază de date se pot genera în viitor tabele specifice, pe siruri de date culese pe parcursul unor perioade multianuale, folosite de programul informatic TRIM, pentru evaluarea tendințelor populațiilor speciilor analizate. Nivelul de bază pentru populațiile de specii de păsări specifice terenurilor agricole în România, rezultat în urma studiului derulat pe parcursul anului 2010, este de 1,47 perechi per plot de observație, reprezentând nivelul de bază al indexului speciilor de păsări specifice terenurilor agricole pentru România (100% la nivelul de referință dat de anul 2010).

INDICATORI DE BAZA - OBIECTIV

AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul inregistrat	
AXA 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	27	Fermieri cu alte activități generatoare de venit	% Fermieri cu alte activități generatoare de venit	EUROSTAT	2003	19,9	2005	41	2007	36,3	↑	Se inregistreaza o crestere a fermierilor care desfasoara activitati nonagricole, ceea ce arata o imbunatatire a situatiei diversificarii activitatilor economice in mediul rural
	28	Dezvoltarea angajării în sectorul non-agricol	Populația ocupată în activități neagricole (mii persoane)	EUROSTAT	2005	6.184	2006	6.479	2008	6.569	↑	Datele reflecta cresterea populatiei ocupate in activitati nonagricole si o diversificare a activitatilor economice in zona rurala
	29	Dezvoltarea economică a sectorului non-agricol	VAB în sectorul secundar (milioane de lei)	INS	2005	ND	2006	74.546,1	2009	104.738,7	↑	Conform datelor INS, VAB in sectorul secundar a crescut, aratand o evolutie pozitiva a acestui sector in economia romaneasca
			VAB în sectorul terțiar (milioane de lei)	INS	2005	NA	2006	147.875,1	2009	221.409,6	↑	VAB in sectorul terțiar a crescut semnificativ
30	Dezvoltarea activităților independente	Persoane care desfășoară activități independente (mii persoane)	EUROSTAT	2005	1.959	2006	1.924	2010	2.001	↔	Numarul persoanelor care desfasoara activitati independente (autoangajate) pastreaza un trend constant	

INDICATORI DE BAZA - OBIECTIV

AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat	
	31	Infrastructura de turism în zonele rurale	Capacitatea de cazare turistică	INS	2005	282.661	2006	287.158	2009	303.486	↑	Trend de creștere generat de investițiile în infrastructura de primire turistică
	32	Răspândirea Internetului în zonele rurale	% Populație înscrisă la DSL Internet (Digital Subscriber Line)	DG AGRI based on DG-INFISO	-	-	2008	3,1	2010	4,1	↑	Trend ascendent
	33	Dezvoltarea sectorului serviciilor	% VAB în servicii în total VAB	INS	2005	ND	2006	48,6	2009	50,1	↑	Trend ascendent
	34	Migrația netă	Rata migrației nete	EUROSTAT	2005	-0,3	2006	NA	2008	0,1		Rata migrației a devenit pozitivă
	35	Formare continuă în zonele rurale	% Populație adultă ce participă la educație și instruire	EUROSTAT	2004	1,4	2006	1,3	2010	1,3	↔	Trend constant

INDICATORI DE BAZA - OBIECTIV												
AXA	Indicator		Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat
AXA 4 LEADER	36	Dezvoltarea Grupurilor de Acțiune Locală	Populație acoperită de GAL-uri (nr. persoane)	MADR	2005	0	2006	0	2009	0	3.502.991	Depunerea Planurilor de Dezvoltare Locală a avut loc în anul 2010, iar în anul 2011 s-a realizat selecția a 81 de GAL-uri

Evoluția indicatorilor de bază-context

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat	
Orizontal	1	Desemnarea zonelor rurale	Desemnarea zonelor rurale conform metodologiei OECD (PR și IR)	OECD	2005	-	2006	-	2009	-	In documentele programatice in domeniul dezvoltarii rurale pentru perioada 2007-2013, Romania nu a utilizat definitia spatiului rural conform metodologiei OECD	
	2	Importanța zonelor rurale	% Teritoriu în zonele rurale (Predominant Rural si Intermediar Rural conform OECD)	OECD	2005	99,9	2006	-	2008	99,2	↔	In documentele programatice in domeniul dezvoltarii rurale pentru perioada 2007-2013, Romania nu a utilizat definitia spatiului rural conform metodologiei OECD
			% Populație în zonele rurale	INS	2005	45,1	2006	45,1	2011 rezultate provizorii Recensamant 2011	47,2	↑	Tendinta de usoara crestere
			% VAB în zonele rurale (Predominant Rural si Intermediar Rural conform OECD)	EUROSTAT	2002	80,9	2005	80,3	2008	75	↓	Tendinta de scadere
			% Populației ocupate din mediul rural în total populație ocupată	INS	2005	NA	2006	45,1	2009	45,6	↔	Tendinta constanta

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator		Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat
AXA 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	3	Utilizarea terenului agricol	% Teren arabil/pășuni permanente/culturi permanente	INS	2005	63,9/22,8/2,9	2006	64,0/22,6/2,8	2009	64,1/22,5/2,9	↔	Tendinta constanta
	4	Structura fermei	Număr de ferme (milioane)	INS	2005	4,25	2007	3,93	2010 rezultate provizorii Recensământ general agricol 2010	3,85	↓	Tendinta de scadere generata de comasarea terenurilor
			Suprafața agricolă utilizată (mii de hectare)	INS	2005	13.907	2007	13.753	2010	13.298	↓	Tendinta de usoara scadere
			Suprafața medie a fermei (Ha)	EUROSTAT	2005	3,27	2007	3,5	2010	3,45	↑	Tendinta de usoara crestere, demonstrata si de scaderea numarului de ferme
			Suprafața economică medie a fermei	EUROSTAT	2005	1,1	2006	NA	2007	1	↔	Tendinta constanta
			Forța de muncă (AWU)	EUROSTAT	2005	2.595.590	2006	-	2007	2.205.280	↓	Tendinta de scadere

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat	
	5	Structura sistemului forestier	Terenul forestier disponibil pentru furnizarea de masă lemnoasă (FAWS) (mii ha)	FOREST EUROPE/UNECE/FAO	2005	4,628	2006	NA	2010	5.193	↑	Tendinta de usoara crestere
			Proprietatea (% FAWS considerată eligibilă - deținută de instituții publice altele decât Statul/ în proprietate privată)	FOREST EUROPE/UNECE/FAO	2005	NA	2006	NA	2010	66,9/31,9		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
			Dimensiunea medie a exploatației private (FOWL) (ha)	INS	2006	0,6	2006	NA	2009	NA		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
	6	Productivitatea sectorului forestier	Creșterea medie a volumului - anual net (m ³ / an / ha FAWS)	INS date 2005/Eurostat date 2010	2005	5,6	2006	NA	2010	6,5	↑	Tendinta de crestere
AXA 2: Îmbunătățirea mediului și	7	Utilizarea terenului	% Teren agricol/forestier /natural	CLC 2000 CLC 2006	2000	56,6/29,3/ 6,2/6,3	2006	56,7/29,3/ 5,8/6,3	2009	NA	↔	S-au înregistrat usoare variatii ale valorii

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat	
a spațiului rural		/artificial									indicatorului	
	8	Zone defavorizate -LFA	%SAU în non LFA/LFA montan / LFA semnificativ / LFA specific	DG AGRI/ CAP-IDIM	2005	-	2006	-	2008	71,1/15,7/1,3/11,9		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
	9	Zone pe care se practică agricultura extensivă	% SAU pentru culturi arabile extensive	EUROSTAT	2005	42,2	2007	47,3	2009	-	↔	Tendinta constanta
			% SAU pentru pășunat extensiv	EUROSTAT	2005	37,5	2007	38,6	2009	-	↔	Tendinta constanta
	10	Zone Natura 2000	% Teritoriu în cadrul Natura 2000	DG ENV/ EEA-	2005	-	2006	-	2010	11,9 SPA's 13,2 SCI's		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
			% SAU în cadrul Natura 2000	DG ENV/ EEA	2005	-	2006	-	2010	9,6		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp
			% Zone forestiere în cadrul Natura 2000	DG ENV/ EEA	2005	-	2006	-	2010	29,6		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator		Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat
	11	Biodiversitate: Păduri protejate	% FOWL protejat pentru conservarea biodiversității, peisajelor și elemente naturale specifice (MCPFE 4.9, clasa 1.1, 1.2, 1.3 & 2)	MCPFE 2007	2005	2,13/1,31/2,79/2,20	2006	NA	2009	NA		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT												
AXA	Indicator		Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat
AXA 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	12	Dezvoltarea zonelor forestiere	Creșterea anuală medie a pădurilor și a altor zone forestiere (1000 ha/an)	FRA 2010	2000-2005	28,6	2005-2010	-2,0	-	-		Tendinta negativa
	13	Sănătatea ecosistemului forestier	% Mixt (toate speciile)/% conifere/% foioase în clase de defoliere 2-4	ICP Forest	2004	11,7/7,6/13	2006	21,3/21,6/21,2	2010	24,3/17,1/27,0		

R A P O R T S T R A T E G I C D E M O N I T O R I Z A R E

	14	Calitatea apei	% teritoriu desemnat ca fiind Zonă Vulnerabilă la Nitrați	MADR	2005	NA	2007	8,64	DG ENV 2009	57,8	↑	Crestere semnificativa
	15	Utilizarea apei	% SAU irigata	EUROSTAT	2005	0,7	2006	NA	2007	1,3	↑	Tendinta de crestere dar se pastreaza decalajul fata de media europeana de 6,7
	16	Păduri de protecție destinate în principal protecției solurilor și apelor	% FOWL teren gestionat în principal pentru sol și protecția apelor (MCPFE 5.1 clasa 3.1)	MCPFE 2007 date 2005/ FOREST EUROPE – UNECE-FAO date 2010	2005	25,1	2006	NA	2010	44,4	↑	Crestere semnificativa

INDICATORI DE BAZA - CONTEXT

AXA	Indicator	Unitatea de măsură	Sursa	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Anul	Valoare RO	Variația în perioada 2006 - 2010	Progresul înregistrat	
AXA 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale	17	Densitatea populației	Locuitori / km ²	INS	2005	90,7	2006	90,9	2009	90,1	↓	Trend de usoara descrestere
	18	Structura pe vârste	% Persoane cu vârste de (0-14) ani / (15-64) ani / >=65 ani din populația totală	INS	2005	național: 15,6/69,6 /14,8 rural: 17,8/63,4 /18,7	2006	național: 15,59/69,6 4/14,75 rural: 17,83/63,4 4/18,71	2009	național: 15,11/69,9 5/14,92 rural: 17,02/64,3 9/18,58	↓/↑/↔	Tendinta constanta

	19	Structura economiei	% VAB pe sector (primar/secundar/terțiar)	INS	2004	14,1/34,3/51,6	2006	8,8/36,1/55,0	2009	7,0/37,3/55,6	↓/↑/↑	Scaderea ponderii sectorului primar, cresterea ponderii sectorului secundar si tertiar demonstreaza diversificarea activitatilor economice in spatiul rural
	20	Structura angajării	% Angajare pe sector (primar/secundar/terțiar)	INS	2005	32,2/30,3/37,5	2008	35,4/35,2/29,4	2009	35,8/33,7/30,5	↑/↑/↑	Angajarea in sectorul primar a cunoscut cea mai semnificativa crestere dintre cele trei sectoare economice
	21	Șomajul pe termen lung	Total (12 luni și peste)	INS	2005	Urban: 4 Rural: 2,7	2006	Urban: 4,7 Rural: 3,2	2009	Urban: 2,6 Rural: 1,5	↓ ↓	Tendinta de scadere atat la nivel national cat si rural
	22	Nivelul de educație	% Adulți (25-64) cu educație medie și superioară	INS	2005	73,1	2006 Eurostat	74,3	2010 Eurostat	74,3	↑	Tendinta de usoara crestere
	23	Infrastructura Internet	DSL acoperire (% teritoriu)	DG-INFSO	2005	NA	2006	NA	2010	82		Nu sunt disponibile date care sa permita o analiza a evolutiei in timp

1.2.2. Gradul de realizare a obiectivelor specifice și operaționale (cuantificate pe baza indicatorilor financiari, de realizare și rezultat)

Gradul de realizare al acestor obiective este strâns legat de valoarea pe care o ating indicatorii de realizare și rezultat care cuantifica obiectivele operationale și specifice. Astfel, analiza gradului de îndeplinire a obiectivelor se realizează prin compararea valorilor atinse până la 31 decembrie 2011 cu cele programate.

Cod măsură	Măsură	Indicatori de realizare	Obiective 2007-2013	Total realizat-cumulativ din 2007 până în anul 2011	Gradul de realizare al obiectivelor 2007-2013	Alocare financiară 2007-2013 (mii Euro)	Valoare contracte semnate (mii Euro)	Valoare plăți efectuate (mii Euro)	Rata de execuție financiară a PNDR
111	Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe	Număr de participanți la formare	134.679	8.754	6,5%	119.019,4	11.690,9	4.029,1	3,4%
		Număr de zile de formare realizate de participanți	1.051.730	57.550	5,5%				
112	Instalarea tinerilor agricultori	Număr total de tineri fermieri sprijiniți	13.631	5.640	41,4%	337.221,5	115.619,035	75.414,7	22,4%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	404.256,2	48.943,4	12,1%				
121	Modernizarea exploatațiilor agricole	Număr de exploatații care primesc sprijin pentru investiții	44.458	1.803	4,6%	1.020.505,6	689.652,5	437.557,6	42,9%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	1.894.192	1.669.027,2	88,1%				
123	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	Număr total de întreprinderi	3.205	873	27,2%	1.092.682,4	677.910,7	307.199,7	28,1%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	2.761.626	1.819.959,9	65,9%				

R A P O R T S T R A T E G I C D E M O N I T O R I Z A R E

125	Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii	Număr de operațiuni sprijinite	1.667	140	8,4%	545.746,8	157.892,7	20.541,5	3,8%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	666.558,5	199.230,7	29,9%				
141	Sprrijinirea fermelor agricole de semi-subsistență	Număr total de ferme de semi-subsistență sprijinite	76.172	33.704	44,3%	476.077,4	252.780	71.156,6	15%
142	Înființarea grupurilor de producători	Număr total de grupuri de producători sprijinite	1.108	17	1,5%	138.855,9	2.370,8	327,7	0,24%
		Cifra de afaceri a grupurilor sprijinite ('000 Euro)	4.988.000,0	47.136,5	0,9%				
211 si 212	M 211 Sprijin pentru Zona Montană Defavorizată și M 212 Sprijin pentru zone defavorizate-altele decât zona montană	Numărul exploatațiilor care primesc sprijin	719.167	427.261	59,4%	1.100.838,4	550.355,7	550.355,7	50%
		Suprafața totală angajată (ha)	4.315.000	3.201.024	74,2%				
214	Plăți de agro-mediu	Număr total al exploatațiilor agricole	174.174	251.337	144,3%	996.408,2	651.927,4	651.927,4	65,4%
		Suprafață totală sprijinită (ha)	3.078.000	4.304.639	139,8%				

R A P O R T S T R A T E G I C D E M O N I T O R I Z A R E

		Suprafață fizică totală sprijinită (ha)	2.643.000	1.528.726	57,8%				
		Număr total de contracte	203.174	454.219	223,6%				
221	Prima împădurire a terenurilor agricole	Număr total de beneficiari care primesc sprijin pentru împădurire	14.180	11	0,08%	229.341,3	2.183,8	8,4	0,004%
		Suprafața total de teren împădurită	49.348	438,50	0,9%				
312	Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	Număr de microîntreprinderi	10.091	2.172	21,5%	395.147,6	288.665,5	158.490,3	40,1%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	607.919,4	525.356,7	86,4%				
313	Încurajarea activităților turistice	Număr de noi activități turistice sprijinite	7.665	1.028	13,4%	388.280,1	170.554,7	31.318,9	8,1%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	837.265,8	398.605,2	47,6%				
322	Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	Număr de comune sprijinite	1.026	638	62,18%	1.726.070,3	1.506.395,05	612.041,8	35,5%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	1.603.748,7	1.932.880	120,5%				

R A P O R T S T R A T E G I C D E M O N I T O R I Z A R E

411 412 413	Punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare locală	Număr de GAL-uri	80	81	101,2%	176.687,6	0	0	0%
		Suprafața totală a zonei GLA (km ²)	90.800	81.934	90,2%				
		Număr total de locuitori în zona GAL	4.680.000	3.502.991	74,8%				
		Număr de proiecte finanțate de GAL	4.926	0	0%				
		Număr de beneficiari sprijiniți	4.926	0	0%				
431 sub-măsura 431.1	Construcție parteneraite public-private	Număr de acțiuni sprijinite	256	181	70,7%	6.531,53	5.906,0	4.850,5	74,3%

Axa 1: Îmbunătățirea competitivității sectoarelor agricol și forestier

Principalele rezultate obținute pentru acest obiectiv, ca urmare a implementării măsurilor din cadrul axei 1 la sfârșitul lui 2011, sunt:

Măsura 111 "Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe"

Obiectivul general al măsurii este reprezentat de îmbunătățirea competitivității sectoarelor agricol, silvic și alimentar, utilizarea durabilă a terenurilor agricole și protecția mediului, prin acțiuni de formare, informare și difuzare de cunoștințe inovative adresate persoanelor adulte care activează în sectoarele menționate.

În data de 27 aprilie 2010 a fost semnat Planul de acțiune al proiectelor implementate prin măsura de formare profesională (training), informare și difuzare de cunoștințe pentru anul 2010, plan ce cuprindea 11 proiecte.

În data de 18.05.2010, au fost lansate procedurile de selecție pentru atribuirea celor 11 contracte prin publicarea pe site-ul MADR a anunțurilor de participare împreună cu documentațiile de selecție aferente.

Până la data de 31.12.2010, 9 din cele 11 proceduri de selecție se aflau în stadiul semnării contractelor de servicii. Cele 9 contracte au o valoare totală de 10.802,7 mii Euro, urmând ca prin intermediul acestora să fie instruiți 3.992 tineri fermieri și 10.295 fermieri care dețin ferme de semisubzistență.

Celelalte 2 proceduri de selecție aferente contractelor „Pregătire profesională pentru fermierii care dețin ferme de semisubzistență în Regiunea de Dezvoltare Sud –Vest” și „Pregătire profesională pentru fermierii care dețin ferme de semisubzistență în Regiunea de Dezvoltare Sud și București Ilfov” erau suspendate până la data primirii hotărârii definitive și irevocabile de la Tribunalul București.

Ulterior, în cursul anului 2011 au fost semnate 10 contracte de servicii de formare profesională pentru fermieri în valoare de 11.690,9 mii Euro reprezentând un grad de angajare de 9,8% din alocare.

Până la 31 decembrie 2011, numărul de participanți la activitățile de formare derulate prin intermediul celor 10 contracte este de 8.754 ceea ce reprezintă o rată de executare a PNDR de 6,5% din targetul PNDR de 134.679, iar numărul total de zile de formare profesională realizate de toți participanții este de 57.550 din targetul PNDR de 1.051.730 (o zi de formare echivalentă cu 8 ore), rata de executare a PNDR fiind de 5,5%.

Rata de executare financiară (plăți efectuate) este de 3,4%, plățile efectuate fiind de 4.029,1 mii Euro din alocarea de 119.019,4 mii euro.

În ceea ce privește **indicatorii de rezultat**, rata de îndeplinire a targetului 2007-2013 (107.743 participanți) în ceea ce privește indicatorul „Număr de participanți care au încheiat cu succes o activitate de formare din domeniul agriculturii și/sau silviculturii” este de 8,1%.

Până la data de 31.12.2011 urmare participării și absolvirii cursurilor finanțate prin intermediul celor 10 contracte aflate în implementare în cadrul măsurii 111, au obținut un atestat de participare, dobândind informații și cunoștințe specifice pentru a putea consolida și dezvolta exploatarea agricolă un număr de 8.754 fermieri (tineri fermieri și fermieri de semisubzistență) din care 6.639 bărbați și 2.115 femei.

Măsura 112 "Instalarea tinerilor fermieri"

Obiectivele generale ale acestei măsuri vizează îmbunătățirea și creșterea competitivității sectorului agricol prin promovarea instalării tinerilor fermieri și sprijinirea procesului de modernizare și conformitate cu cerințele pentru protecția mediului, igiena și bunăstarea animalelor, siguranța la locul de muncă, precum și îmbunătățirea managementului exploatațiilor agricole prin reînnoirea generației șefilor acestora, fără creșterea populației active ocupate în agricultură.

Sprijinul acordat în cadrul măsurii, are ca scop îmbunătățirea managementului exploatației agricole, îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatației agricole, adaptarea producției la cerințele pieței, respectarea normelor comunitare, în special, cerințele de eco-condiționalitate, de protecție a muncii, protecția mediului și sanitar-veterinare.

Cumulat de la începutul implementării măsurii până la data de 31 decembrie 2011, s-au contractat 5.640 proiecte cu o valoare nerambursabilă de 115.619,0 mii Euro, respectiv 41,4% comparativ cu targetul din PNDR de 13.631 de fermieri sprijiniți.

Volumul total al investițiilor este de 48.943,4 mii Euro, reprezentând 12,1% din targetul de 404.256,2 mii Euro, fiind efectuate plăți în valoare de 75.414,7 mii Euro reprezentând 22,4 % din alocare.

Evoluție 2010-2011

În anul 2010 s-au contractat proiecte reprezentând 18,9% din targetul PNDR 2007-2013 și s-au efectuat plăți reprezentând 8,7% din alocarea totală.

În anul 2011, s-au contractat proiecte reprezentând 18,8% din targetul PNDR 2007-2013 și s-au efectuat plăți reprezentând 11,9% din alocarea totală.

Măsura 121 "Modernizarea exploatațiilor agricole"

Obiectivul general al acestei măsuri vizează creșterea competitivității sectorului agricol printr-o utilizare mai bună a resurselor umane și a factorilor de producție. În cadrul acestei măsuri vor fi sprijinite investițiile orientate spre dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum și investițiile privind adaptarea construcțiilor agricole pentru respectarea standardelor comunitare și creșterea competitivității exploatațiilor agricole.

Cumulat de la începutul implementării măsurii până la data de 31 decembrie 2011, numărul de exploatații care primesc sprijin pentru investiții este de 1.803 exploatații din targetul PNDR de 44.458 ceea ce reprezintă un grad de executare a PNDR de 4,6%, cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 689.652,5 mii Euro.

Cel de al doilea indicator relevant pentru evoluția implementării măsurii, respectiv „Volumul total al investițiilor”, are un grad ridicat de realizare de 88,1%, acesta fiind de 1.669.027,2 mii Euro din targetul PNDR de 1.894.192,0 mii Euro.

Aceasta evidențiază faptul că au fost depuse, selectate și apoi contractate proiecte cu valori semnificativ mai mari decât s-a estimat inițial.

Deoarece din bugetul alocat pot fi sprijinite doar un număr redus de proiecte, prin cea de-a opta propunere de modificare a PNDR care a fost aprobată de Comisia Europeană în luna mai 2012, valoarea sprijinului public nerambursabil a fost redusă pentru sectorul vegetal la 400 mii Euro, pentru sectorul animal fiind de 800 mii Euro.

În ceea ce privește tipurile de beneficiari, ponderea cea mai mare o dețin persoanele juridice (79,1% din totalul proiectelor aprobate pe această măsură) cu 1.426 proiecte aprobate, în timp

ce persoanele fizice (in aceasta categorie au fost monitorizate persoanelor fizice autorizate, întreprinderile individuale și familiale, structuri fara personalitate juridica) dețin o pondere de 20,9% din totalul proiectelor aprobate pe această măsură, cu 377 proiecte aprobate din care 313 exploatații agricole conduse de bărbați și 64 exploatații agricole conduse de femei.

Prin cele 1.803 de proiecte aprobate, au fost sprijinite:

- 103 exploatații de semi-subsistență, ceea ce reprezinta 0,5% din targetul stabilit în PNDR (targetul a avut în vedere necesitatea sprijinirii fermelor de semi-subsistență, mai ales că sprijinul acordat prin intermediul acestei măsuri este complementar acțiunilor prevăzute în cadrul măsurii 141 "Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență" însă, în condițiile crizei economice actuale, accesul greu al micilor fermieri la credite a determinat un număr redus de exploatații de semi-subsistență care au primit sprijin să acceseze măsura 121, cu toate că, începând cu anul 2011, pentru beneficiarii măsurii 141 care isi propun să realizeze investiții prin măsura 121 a fost aprobată o alocare separata);
- 1.600 exploatații care aparțin membrilor formelor asociative;
- 81 exploatații care aparțin unor forme asociative;
- 176 exploatații care produc și utilizează energie regenerabilă ceea ce reprezinta 39,5% din targetul PNDR de 445 exploatații (in condițiile în care producerea și utilizarea energiilor regenerabile reprezintă un domeniu relativ nou pentru fermierii români, aceștia au o oarecare reticență și necunoaștere. Cu toate acestea în anul 2011 a fost înregistrată o creștere semnificativa a numărului de proiecte care își propun utilizarea energiei regenerabile, numarul acestora dublandu-se).

Rata de executare financiară (plăți efectuate) este de 42,9%, plățile efectuate fiind de 437.557,6 mii Euro din alocarea de 1.020.505,6 mii euro.

Evoluție 2010-2011

În anul 2010 s-au contractat proiecte reprezentând 0,4% din targetul PNDR 2007-2013, cu un volum total al investițiilor de 13,7% din target și s-au efectuat plăți reprezentând 20,9% din alocarea totală.

În anul 2011, s-au contractat proiecte reprezentand 0,5% din targetul PNDR 2007-2013, cu un volum total al investițiilor de 18,4% din target și s-au efectuat plăți reprezentând 10,0% din alocarea totală.

În ceea ce privește **indicatorii de rezultat**, rata de îndeplinire a targetului 2007-2013 (20.000 exploatații) în ceea ce privește indicatorul „Numărul exploatațiilor care îndeplinesc standardele comunitare, ca urmare a sprijinului” este de 2,0%.

Conform datelor, 409 proiecte (finalizate care au obținut punctaj pentru criteriul de selecție „exploatații agricole care se adaptează la standardele comunitare nou introduse”, criteriu aplicabil numai pentru modernizări) din cele 1.012 finalizate în cadrul măsurii 121 au îndeplinit standardele comunitare ca urmare a sprijinului financiar obținut.

Având în vedere faptul că, majoritatea proiectelor finalizate în cadrul acestei măsuri aparțin sectorului „Culturi de câmp”, situația pe tipuri de standarde arată că majoritatea exploatațiilor au implementat Standardul nr. 1 „Protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole” și Standardul nr. 12 „Puritatea semințelor de cereale”;

Până la sfârșitul anului 2011 pentru proiectele care vizează noile provocări și sunt prevăzute cu finanțare din bugetul Planului European de Redresare Economică (PERE), pe măsura 121, au fost

contractate 33 de proiecte, cu un volum total al investițiilor de 62.162,0 mii Euro și cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 3.084,7 mii Euro.

Aproximativ 54,6% din totalul de 33 proiecte aprobate din bugetul **Planului European de Redresare Economică (PERE)** pentru această măsură se adresează investițiilor pe tipul operațiunii „Sprijin pentru investiții legat de producția de produse lactate” (18 proiecte aprobate), cu un volum total al investițiilor de 33.952,0 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 2.672,4 mii Euro. Diferența de 45,5% se adresează investițiilor de pe celelalte tipuri de operațiuni, după cum urmează:

- 6,1% „Îmbunătățirea eficienței utilizării de îngrășământ azotat, îmbunătățirea depozitării îngrășămintelor” (2 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 957,7 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 26,5 mii Euro;
- 39,4% „Instalații pentru tratamentul apelor reziduale în exploatații agricole și în cadrul proceselor de prelucrare și comercializare” (13 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 27.252,3 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 385,7 mii Euro.

Măsura 122 “Îmbunătățirea valorii economice a pădurii”

Această măsură nu s-a implementat până la 31 decembrie 2011.

Măsura 123 “Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”

Obiectivul general al acestei măsuri vizează creșterea competitivității întreprinderilor de procesare agro-alimentare și forestiere prin îmbunătățirea performanței generale a întreprinderilor din sectorul de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere printr-o mai bună utilizare a resurselor umane și a altor factori de producție. Sprijinul pe această măsură se acordă pentru investiții orientate spre introducerea și dezvoltarea de tehnologii și procedee pentru obținerea de noi produse agricole și forestiere competitive; adaptarea întreprinderilor la noile standarde comunitare atât în etapa de procesare cât și în cea de distribuție a produselor obținute; îmbunătățirea veniturilor întreprinderilor sprijinite prin creșterea valorii adăugate a produselor agricole; creșterea valorii adăugate a produselor forestiere precum și a eficienței economice a activității micro-întreprinderilor, prin dezvoltarea și modernizarea echipamentelor, proceselor și tehnologiilor de prelucrare.

În cadrul măsurii 123 s-au aplicat trei scheme de ajutor de stat, și anume:

- Schema de ajutor de stat – XS 13/2008 pentru stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa I la Tratatul CE precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor;
- Schema de ajutor de stat – XS 28/2008 pentru stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase.
- Schema de ajutor de stat - N578/2009 pentru stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole.

Cumulat de la începutul implementării măsurii până la data de 31 decembrie 2011 s-au contractat 873 proiecte cu valoarea nerambursabilă de 677.910,7 mii Euro, respectiv 27,2% comparativ cu targetul din PNDR de 3.205 de întreprinderi. Volumul total al investițiilor este de 1.819.959,9 mii Euro, reprezentând 65,9% din targetul de 2.761.626,0 mii Euro fiind efectuate plăți în valoare de 307.199,7 mii Euro reprezentând 28,1% din alocare.

Până la sfârșitul anului 2011, în cadrul măsurii 123 au fost sprijinite:

- 38 întreprinderi cu program de restructurare până în 2009 față de targetul de 425 întreprinderi (8,9% din target);
- 138 întreprinderi care aparțin formelor asociative comparativ cu targetul din PNDR de 470 întreprinderi (29,4% din target).

Evoluție 2010-2011

În anul 2010 s-au contractat proiecte reprezentând 1,0% din targetul PNDR 2007-2013, cu un volum total al investițiilor de 4,7% din target și s-au efectuat plăți reprezentând 15,7% din alocarea totală.

În anul 2011, s-au contractat proiecte reprezentând 9,1% din targetul PNDR 2007-2013, cu un volum total al investițiilor de 25,9% din target și s-au efectuat plăți reprezentând 8,7% din alocarea totală.

În ceea ce privește **indicatorii de rezultat**, rata de îndeplinire a targetului 2007-2013 (3.205 întreprinderi) în ceea ce privește indicatorul „Numărul întreprinderilor care îndeplinesc standardele comunitare, ca urmare a sprijinului” este de 0,8%.

Conform datelor, 26 proiecte (reprezintă proiectele finalizate care au obținut punctaj pentru criteriul de selecție „micro-întreprinderi care se adaptează la standardele comunitare nou introduse”, criteriu aplicabil numai pentru modernizări/extinderi și/sau pentru criteriul de selecție „unități care au programe de restructurare până în 2011, cuprinse în anexa avizată de DG Sanco, pentru îndeplinirea conformității cu standardele comunitare) din cele 274 finalizate în cadrul măsurii 123, au îndeplinit standarde comunitare ca urmare a sprijinului financiar obținut.

Majoritatea proiectelor au implementat Standardul nr. 1 „Standarde generale pentru igiena produselor alimentare”, o parte dintre acestea implementând de asemenea combinat Standardul 1 cu Standardul nr. 3 „Standarde specifice de igienă pentru alimentele de origine animală”, cu Standardul nr. 2 „Standarde privind controalele oficiale efectuate pentru a se asigura verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și cea privind alimentele și cu regulile de sănătate și de protecție a animalelor”, Standardul nr. 5 „Standarde privind siguranța alimentelor și a hranei pentru animale” sau cu Standardul nr. 4 „Standarde specifice pentru organizarea de controale oficiale referitoare la produsele de origine animală destinate consumului uman”.

Până la sfârșitul anului 2011 pentru proiectele care vizează noile provocări și sunt prevăzute cu finanțare din bugetul **Planului European de Redresare Economică (PERE)**, pe măsura 123, au fost contractate 18 de proiecte, cu un volum total al investițiilor de 72.980,6 mii Euro și cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 6.317,4 mii Euro.

Aproximativ 11,1% din totalul de 18 proiecte aprobate din bugetul Planului European de Redresare Economică (PERE) pentru această măsură se adresează investițiilor pe tipul operațiunii „Tehnici de producție pentru economisirea apei (de exemplu modele adaptate de recoltare)” (2 proiecte aprobate), cu un volum total al investițiilor de 9.676,9 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 27,0 mii Euro. Diferența de 88,9% se adresează investițiilor de pe celelalte tipuri de operațiuni, după cum urmează:

- 44,4% „Prelucrarea biomasei agricole/forestiere pentru energia din surse regenerabile” (8 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 40.333,5 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 2.282,7 mii Euro;
- 44,4% „Ameliorări ale prelucrării și comercializării legate de sectorul produselor lactate” (8 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 22.970,2 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 4.007,7 mii Euro;

În anul 2011, pentru prima dată în cadrul măsurii 123, pentru proiectele care vizează noile provocări și sunt prevăzute cu finanțare din bugetul Planului European de Redresare Economică (PERE), s-au efectuat plăți de aproximativ 69,2 mii Euro, contribuția FEADR reprezentând 55,3 mii Euro.

Măsura 125 "Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii"

Obiectivul general al acestei măsuri vizează adaptarea infrastructurii agricole și forestiere la noile structuri de proprietate apărute ca urmare a procesului de restituire a proprietăților în vederea creșterii competitivității sectorului agricol și forestier.

Acțiunile sprijinite în cadrul acestei sub-măsuri sunt îmbunătățirea accesului la exploatațile agricole, construirea și modernizarea drumurilor de exploatație care să asigure accesul public la exploatațile agricole, modernizarea și/sau re tehnologizarea sistemelor de irigații.

Această măsură a fost lansată în anul 2010, până la sfârșitul anului 2011 desfășurându-se 3 sesiuni de depunere a proiectelor.

Din totalul de 140 proiecte aprobate pentru această măsură, aproximativ 99,3% se adresează investițiilor pe tipul operațiunii „Căi de acces” (139 proiecte aprobate), cu un volum total al investițiilor de 198.034,8 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 156.892,7 mii Euro. Diferența de 0,7% se adresează tipului de operațiuni „Altele” (1 proiect aprobat) un volum total al investițiilor de 1.195,9 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 1.000,0 mii Euro.

În urma investițiilor aprobate pentru această măsură, în studiile de fezabilitate pentru proiectele contractate se menționează că se vor îmbunătăți și dezvolta drumuri agricole construite cu lungimea de 1.039,06 Km și drumuri forestiere construite cu lungimea 493,6 Km.

Dintre cele 140 de proiecte aprobate pe această măsură, ponderea cea mai mare (71,4%) o deține categoria „Teren agricol” cu un număr de 100 proiecte, urmată de categoria „Teren forestier” (28,6%) cu un număr de 40 proiecte.

Cumulat de la începutul implementării măsurii până la data de 31 decembrie 2011, rata de executare financiară este de 3,8% (20.541,5 mii Euro din alocarea de 545.746,8 mii Euro). Numărul de operațiuni care primesc sprijin este 140 cu valoarea nerambursabilă de 157.892,7 mii Euro, din targetul de 1.667. Astfel, rata de executare fizică a PNDR 2007 – 2013 este 8,4%.

Volumul total al investițiilor este de 199.230,7 mii Euro, ceea ce reprezintă 29,9% din targetul de 666.558,5 mii Euro.

Evoluție 2010-2011

În anul 2010 s-au contractat proiecte reprezentând 8,3% din targetul PNDR 2007-2013, cu un volum total al investițiilor de 32,0% din target.

În anul 2011, s-au contractat proiecte reprezentând 0,3% din targetul PNDR 2007-2013, cu un volum total al investițiilor de 0,9% din target și s-au efectuat plăți reprezentând 4,0% din alocarea totală.

Măsura 141 "Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență"

Obiectivul general al măsurii 141 vizează creșterea competitivității exploatațiilor agricole în curs de restructurare pentru facilitarea rezolvării problemelor legate de tranziție, având în vedere faptul că sectorul agricol și economia rurală sunt expuse presiunii concurențiale a pieței unice.

Srijinul acordat prin această măsură are scopul de a asigura veniturile necesare în perioada de restructurare și transformarea fermelor de semi-subsistență în exploatații orientate către piață, prin utilizarea durabilă a factorilor de producție, îmbunătățirea managementului prin diversificarea producției agricole, precum și introducerea de tehnologii performante adaptate condițiilor locale. Ca urmare, implementarea măsurii conduce la creșterea veniturilor acestor ferme concomitent cu scăderea costurilor de producție.

Cumulat de la începutul implementării măsurii până la data de 31 decembrie 2011, au fost sprijinite 33.704 ferme de semi-subsistență, reprezentând 44,3% din cele 76.172 stabilite ca target pentru 2007-2013. Valoare nerambursabilă a proiectelor este de 252.780 mii Euro.

Din numărul total al exploatațiilor de semi-subsistență sprijinite:

- 8.186 exploatații sunt conduse de femei reprezentând 107% din targetul de 7.617
- 15.108 exploatații sunt conduse de tineri sub 40 de ani reprezentând 132,2% din targetul de 11.426 exploatații
- 13.256 exploatații sunt din zone defavorizate reprezentând 87,0% din targetul de 15.238 exploatații
- 6.911 exploatații aplică pentru agromediu reprezentând 90,7% din targetul de 7.617 exploatații.

Din analiza indicatorilor adiționali se poate observa că doi dintre acestia sunt realizați în proporție de peste 100%, alți doi au valori apropiate de nivelul propus.

Au fost efectuate plăți în valoare de 71.156,6 mii Euro reprezentând 15% din alocare.

Evoluție 2010-2011

În anul 2010 s-au contractat proiecte reprezentând 13,6% din targetul PNDR 2007-2013, și s-au efectuat plăți reprezentând 3,2% din alocarea totală.

În anul 2011, s-au contractat proiecte reprezentând 22,6% din targetul PNDR 2007-2013 și s-au efectuat plăți reprezentând 9,8% din alocarea totală.

Măsura 142 "Înființarea grupurilor de producători"

Obiectivul general al măsurii 142 vizează creșterea competitivității sectoarelor primare agricol și silvic, prin dezvoltarea echilibrată a relațiilor dintre producători și sectoarele de procesare și comercializare, precum și adaptarea producției din punct de vedere calitativ și cantitativ la cerințele consumatorilor.

Domeniul de acțiune al măsurii îl constituie încurajarea înființării și funcționării administrative a grupurilor de producători, recunoscute în conformitate cu prevederile legislației naționale în vigoare, ceea ce va conduce la adaptarea producției la cerințele și exigențele pieței; asigurarea comercializării în comun a produselor, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzărilor și distribuția produselor cu ridicata; creșterea valorii adăugate a producției obținute în comun și o mai bună gestionare economică a resurselor și rezultatelor obținute; stabilirea unor reguli comune în ceea ce privește informațiile asupra producției, în special cu privire la cantitate, calitate și tipul ofertei, acordându-se o atenție deosebită produselor obținute în cantități corespunzătoare pentru industria prelucrătoare și pentru rețeaua de comercializare.

Măsura 142 se numără printre măsurile cu un ritm scăzut de accesare, observându-se astfel o reticență a producătorilor agricoli din România față de constituirea în forme asociative. Această

cauză s-a datorat slabei conștientizări și lipsei de informații a potențialilor beneficiari în ceea ce privește avantajele rezultatele din asociere.

Nivelul scăzut de implementare a măsurii s-a menținut până la sfârșitul anului 2011.

Astfel, **cumulat** până la 31 decembrie 2011, au fost contractate 17 proiecte cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 2.370,8 mii Euro.

De asemenea în cadrul acestei măsuri au fost contractate 3 proiecte cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 69,8 mii Euro, proiecte ce au fost în derulare pe măsura 3.2 "Constituirea grupurilor de producători" în cadrul Programului SAPARD.

Cele 20 grupuri de producători reprezintă 1,8% comparativ cu targetul din PNDR de 1.108 de grupuri de producatori. Cifra de afaceri a grupurilor sprijinite este de 47.136,5 mii Euro, reprezentând 0,9% din targetul de 4.988.000 mii Euro, fiind efectuate plăți în valoare de 327,7 mii Euro reprezentând 0,24% din alocare, iar numărul de membri din care sunt formate acestea este de 1.350 membri.

Cele 17 proiecte aprobate pentru această măsură vizează tipurile ramurilor agricole „Culturi de câmp” - 9 proiecte aprobate, „Lapte și produse lactate” - 3 proiecte aprobate, „Animale ierbivore (cu excepția celor din sectorul laptelui)” - 3 proiecte aprobate și „Altele” - 2 proiecte aprobate.

Evoluție 2010-2011

În anul 2010, s-au contractat 11 proiecte, respectiv 1,0% comparativ cu targetul din PNDR de 1.108 proiecte. De asemenea în cadrul acestei măsuri au fost contractate (transferate) 3 proiecte cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 30,3 mii Euro, proiecte ce au fost în derulare pe măsura 3.2 "Constituirea grupurilor de producători" în cadrul Programului SAPARD.

În anul 2011, s-au contractat 8 proiecte respectiv 0,7% comparativ cu targetul din PNDR. Valoarea celor 8 proiecte contractate este de 1.252,9 mii Euro, reprezentând 0,9% din valoarea alocată.

Au fost efectuate plăți în valoare de 112,9 mii Euro (respectiv 90,3 mii Euro FEADR), reprezentând 0,08% din alocare.

Măsura 143 "Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori"

Obiectivul general al măsurii îl constituie îmbunătățirea competitivității sectorului agricol prin ameliorarea gestionării durabile de către fermieri a exploatațiilor lor având ca rezultat creșterea performanței acestora. Alocarea totală a acestei măsuri pentru perioada 2007-2013 este de 158.692,5 mii Euro.

În 2010 a fost semnată Anexa la Programul anual al achizițiilor publice pentru proiectele finanțate din măsura 143 pentru anul 2010, anexă ce cuprindea 7 proiecte.

Procedurile de atribuire aferente celor 7 contracte, derulate în temeiul OUG nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, au fost lansate în prima jumătate a lunii iulie 2010. În prima jumătate a lunii septembrie 2010 au avut loc ședințele de deschidere a ofertelor. Au fost depuse în total 30 de oferte în cadrul celor 7 proceduri de atribuire.

În luna aprilie 2011 au fost semnate cele 7 contracte de servicii al caror obiectiv este acordarea de consultanță și consiliere fermierilor care dețin ferme agricole de semi-subzistență din toate regiunile țării, în vederea întocmirii planurilor de afaceri și a dosarului de aplicație precum și depunerii acestora pentru accesarea sprijinului acordat prin măsura 141 din cadrul PNDR, în valoare de 12.415,2 mii Euro reprezentând un grad de angajare de 7,8% din alocare.

În urma sesiunii de depunere a proiectelor din cadrul măsurii 141 ce s-a desfășurat în perioada 01-30 iunie 2011, un număr de 7.498 proiecte eligibile au beneficiat de consultanță și consiliere gratuită în vederea accesării măsurii 141 din care 5.277 au fost selectate.

Până la data de 31 decembrie 2011 nu s-au efectuat plăți aferente acestor contracte.

Axa 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural

Principalele rezultate obținute pentru acest obiectiv, ca urmare a implementării măsurilor din cadrul axei 2 la sfârșitul lui 2011, sunt:

Măsura 211 "Sprijin pentru zona montană defavorizată" și Măsura 212 "Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană"

Obiectivul general al acestor măsuri este utilizarea continuă a terenurilor agricole situate în zona montană defavorizată, respectiv în zonele defavorizate – altele decât zona montană, menținându-se astfel viabilitatea spațiului rural și de asemenea, susținându-se activități agricole durabile.

Cumulativ, până în luna decembrie 2011 au fost sprijinite în cadrul măsurii 211 și 212 un număr total de 427.261 exploatații. Suprafața totală angajată prin măsură a fost de 3.201.024 ha.

Progresul Programului din punct de vedere al atingerii target-urilor fizice și financiare stabilite la începutul perioadei de programare aferent măsurilor destinate zonelor defavorizate (211 și 212) este prezentat în următorul stadiu cumulativ al obiectivelor realizate.

Aferent numărului exploatațiilor care primesc sprijin și suprafeței totale angajată prin măsură (ha) – rata de executare a PNDR este de 59,4% în ceea ce privește numărul de exploatații – din targetul de 719.167 exploatații au primit sprijin 427.261 exploatații și respectiv de 74,2% în ceea ce privește numărul de hectare - 3.201.024 ha din targetul de 4.315.000 ha.

Rata de executare financiară (plăți efectuate) este de 50%, până acum fiind utilizați 550.355,66 mii Euro din alocarea de 1.100.938,42 mii Euro.

În anul **2010** au fost efectuate plăți în valoare de 97.204 mii Euro reprezentand 8,8% din alocare, iar în anul **2011** fost efectuate plăți în valoare de 328.309,98 mii Euro reprezentand 29,8% din alocare.

Aferent măsurii 211, numărul exploatațiilor din zona montană defavorizată care au beneficiat de sprijin, primind până la sfârșitul anului 2011 cel puțin o plată aferentă cererilor de sprijin depuse în campaniile 2007 – 2011 este de 302.939 iar numărul de hectare care au beneficiat de plăți compensatorii este de 1.640.294,94 ha.

Conform sumelor înscrise în declarațiile trimestriale de cheltuieli, rectificate cu declarațiile anuale transmise Comisiei Europene la momentul lichidării conturilor pentru anul financiar precedent, aferent susținerii acestor suprafețe au fost efectuate plăți totale în valoare de 349.988,68 mii Euro, din care 52.862 mii Euro în anul 2010 și 206.396,81 mii Euro în anul 2011.

Aferent măsurii 212, numărul exploatațiilor din zonele defavorizate - altele decât zona montană care au beneficiat de sprijin, primind până la sfârșitul anului 2011 cel puțin o plată aferentă cererilor de sprijin depuse în campaniile 2008 - 2011 este de 124.322 iar numărul de hectare care au beneficiat de plăți compensatorii este de 1.560.728,74 ha.

Conform sumelor înscrise în declarațiile trimestriale de cheltuieli, rectificate cu declarațiile anuale transmise Comisiei Europene la momentul lichidării conturilor pentru anul financiar precedent, aferent susținerii acestor suprafețe s-au efectuat plăți totale în valoare de 200.366,98 mii Euro din care 44.342 mii Euro în anul 2010 și 121.913,17 mii Euro în anul 2011.

Măsura 214 "Plăți de agro-mediu"

Obiectivul acestei măsuri este de a contribui la dezvoltarea durabilă a spațiului rural prin încurajarea utilizatorilor de terenuri să introducă sau să continue metodele de producție agricolă compatibile cu protecția și îmbunătățirea mediului inclusiv a biodiversității, apei, solului și a peisajului rural.

Plățile de agro-mediu se acordă fermierilor care își asumă, în mod voluntar, angajamente de agro-mediu pentru o perioadă de 5 ani începând cu data semnării angajamentului.

Progresul Programului din punct de vedere al atingerii target-urilor fizice și financiare stabilite la începutul perioadei de programare este prezentat în următorul stadiu **cumulativ** al obiectivelor realizate.

Până în decembrie 2011 au fost sprijinite un total de 251.337 exploatații respectiv 144,3% din targetul de 174.174, acest lucru explicându-se prin faptul că dimensiunile medii a exploatațiilor sunt mai mici decât cea estimată inițial.

Suprafața totală angajată prin măsură (ha) a fost de 4.304.639 ha, având o rată de executare de 139,8% din targetul de 3.078.000 ha (depășind targetul datorită accesării mai multor pachete pe aceeași suprafață decât numărul de pachete estimat inițial), iar suprafața fizică a fost de 1.528.726 ha având o rată de executare de 57,8% din targetul de 2.643.000 ha.

Suprafața totală care a beneficiat de sprijin se împarte astfel:

- 164.925,06 ha în cadrul pachetului 4, pachet care se încadrează conform tabelelor de monitorizare comune CMEF în tipul de angajament 6 „Activități de conservare a solului (de exemplu tehnici de prevenire/reducere a eroziunii solului, înierbare, agricultură de conservare, mulcire)”;
- 4.104.736,96 ha în cadrul pachetului 1 și 2, pachete care se încadrează conform tabelelor de monitorizare comune CMEF în tipul de angajament 8 b „Gestionarea pășunilor (inclusiv limitarea densității șeptelului, măsuri de intensitate scăzută, cosire) și crearea de pășuni (inclusiv conversia culturilor arabile)”;
- 34.976,65 ha în cadrul pachetului 3, pachet care se încadrează conform tabelelor de monitorizare comune CMEF în tipul de angajament 9 „Acțiuni de menținere a habitatelor favorabile biodiversității (de exemplu, păstrarea miriștilor de iarnă pe suprafețele arabile, adaptarea datelor de cosire)”.

Număr total de contracte a fost de 454.219 reprezentând 223,6% din targetul estimat de 203.174 contracte, acest lucru explicându-se prin faptul că pe aceeași suprafață au fost accesate mai multe pachete decât s-a estimat inițial.

Plățile s-au ridicat la un total de 651.927,4 mii Euro din cei 996.408,2 mii Euro alocați pentru această măsură pentru perioada 2007-2013, reflectând o rată de execuție a bugetului de 65,4%.

Din analiza numărului exploatații sprijinite (251.337) și a numărului de contracte (438.075), se poate observa faptul că pe aceeași suprafață au fost accesate mai multe pachete (Conform ghidului de completare a tabelor comune de monitorizare CMEF, o solicitare de sprijin venita din partea unui fermier prin care acesta se angajează să pună în aplicare o serie de măsuri de agromediu, în cazul în care fermierul se angajează să pună în aplicare atât pachetul 1 cât și pachetul 2, în tabelele de monitorizare se înregistrează două contracte).

Conform datelor înscrise în declarațiile trimestriale de cheltuieli, rectificate cu declarațiile anuale transmise Comisiei Europene la momentul lichidării conturilor pentru anul financiar precedent, aferent susținerii acestor suprafețe s-au efectuat plăți totale în valoare de 651.927,44 mii Euro din care 180.436 mii euro în anul **2010** reprezentând 18,1% din alocare și 327.242,65 mii euro în anul **2011** reprezentând 32,8% din alocare.

Măsura 221 "Prima împădurire a terenurilor agricole"

Obiectivul general al măsurii 221 vizează îmbunătățirea condițiilor de mediu în spațiul rural prin folosirea și gospodărirea durabilă a terenului prin împădurire. Această măsură este destinată prevenirii pagubelor produse de factorii naturali dăunători, reducerii eroziunii solurilor, îmbunătățirii capacității de retenție a apei, creșterii calității aerului, producerii de biomasă, inclusiv masă lemnoasă de calitate, prin menținerea, sau, după caz, creșterea biodiversității.

Scopul acestei măsuri este de a crește suprafața pădurilor la nivel național prin împădurirea de terenuri agricole. Această măsură are un caracter compensatoriu. Sprijinul prin această măsură se referă la primă de înființare a plantațiilor forestiere (costuri standard), conform proiectului tehnic, o primă anuală pentru lucrările de completări și întreținere a plantației pe o perioadă de 5 ani, o primă anuală fixă (standard) ca și primă pentru pierderea de venit ca urmare a împăduririi, pe an și pe ha, pentru o perioadă de 15 ani.

Această măsură a fost lansată în toamna anului 2010, iar până în decembrie 2011 a înregistrat un grad de accesare redus, numărându-se printre măsurile slab accesate. Pentru a garanta mai buna absorbție a fondurilor, Comitetul de monitorizare din 2 martie 2010 a convenit eliminarea condiției conform căreia doar persoanele juridice puteau susține cheltuieli pentru proiecte tehnice.

Totodată, prin cea de-a șaptea propunere de modificare a PNDR aprobată de Comisia Europeană în luna mai 2012, a fost modificată fișa măsurii în sensul simplificării condițiilor de accesare prin excluderea unor condiții de eligibilitate referitoare la terenurile agricole și permiterii accesului persoanelor fizice autorizate să elaboreze proiectele tehnice care stau la baza împăduririi terenurilor agricole cu sprijin prin FEADR.

Cumulativ, până la sfârșitul anului 2011 au fost depuse 42 de proiecte cu o valoare totală eligibilă solicitată de 3.895,126 mii Euro. Din cele 42 de proiecte depuse, au fost selectate în urma întrunirii Comitetului de Selecție 15 proiecte, din care au fost contractate 11 proiecte ceea ce reprezintă un grad de executare a PNDR de 0,08% din targetul PNDR de 14.180 proiecte.

Valoare eligibilă nerambursabilă a celor 11 contracte este de 2.183,763 mii Euro.

Gradul de realizare a numărului de hectare de teren împădurit este de 0,89%, acesta fiind de 438,50 ha din targetul PNDR de 49.348,00 ha.

De asemenea în cadrul acestei măsuri au fost contractate 3 proiecte cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 13,796 mii Euro, proiecte ce au fost în derulare pe măsura 3.5 "Silvicultură" în cadrul Programului SAPARD.

Plățile efectuate în valoare de 8,352 mii Euro sunt aferente celor 3 contracte transferate din SAPARD și reprezintă 0,004% din alocare.

În anul **2010** au fost contractate (transferate din cadrul Programului SAPARD măsura 3.5 "Silvicultură") cele 3 proiecte, cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 6,898 mii Euro și s-a desfășurat o singură sesiune de depunere a proiectelor pe parcursul căreia au fost depuse 6 de proiecte cu o valoare totală eligibilă de 1.950,703 mii Euro.

În anul **2011**, au fost contractate cele 11 proiecte respectiv 0,1% comparativ cu targetul din PNDR de 14.180 proiecte. Valoarea acestor contractate fiind de 2.183,763 mii euro reprezentând 0,95% din valoarea alocată.

Axa 3: Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale

Principalele rezultate obținute pentru acest obiectiv, ca urmare a implementării măsurilor din cadrul axei 3 la sfârșitul lui 2011, sunt:

Măsura 312 "Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi"

Obiectivul general al măsurii 312 vizează dezvoltarea durabilă a economiei rurale prin încurajarea activităților non-agricole, în scopul creșterii numărului de locuri de muncă și a veniturilor adiționale.

Sprijinul pe această măsură se acordă pentru activități non-agricole în spațiul rural prin intermediul dezvoltării micro-întreprinderilor atât nou create cât și existente. Astfel, acțiunile prevăd investiții în activități non-agricole productive, investiții pentru dezvoltarea activităților meșteșugărești, de artizanat și a altor activități tradiționale non-agricole cu specific local, precum și marketingul acestora, servicii pentru populația rurală. De asemenea, sunt susținute investiții în producerea de energie regenerabilă (achiziționarea de echipamente de producere a energiei din alte surse regenerabile decât biocombustibili).

Cumulat de la începutul implementării măsurii până la data de 31 decembrie 2011 numărul micro-întreprinderilor sprijinite este de 2.172 cu o valoare nerambursabilă de 288.665,5 mii Euro, raportat la cele 10.091 propuse pentru întreaga perioadă de programare conduce la o rata

de execuție de 21,5%. Volumul total al investițiilor este de 525.356,7 mii Euro ceea ce reprezintă 86,4% din targetul de 607.919,4 mii Euro.

Plățile s-au ridicat la un total de 158.490,3 mii euro din cei 395.147,6 mii euro alocați pentru această măsură pentru perioada 2007-2013, reflectând o rată de execuție a bugetului de 40,1%.

Referitor la împărțirea proiectelor aprobate în funcție de tipul micro - întreprinderii, situația se prezintă astfel:

- ponderea cea mai mare o deține categoria „Înființare de micro - întreprinderi” (98,7% din totalul proiectelor aprobate pentru această măsură) cu 2.143 proiecte aprobate, cu un volum total al investițiilor de 517.405,1 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 284.705,1 mii Euro;
- categoria „Dezvoltare micro - întreprinderi” deține o pondere de 1,3% din totalul proiectelor aprobate pentru această măsură, cu 29 proiecte aprobate, cu un volum total al investițiilor de 7.951,7 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 3.960,4 mii Euro.

Din punct de vedere al acțiunilor întreprinse prin intermediul măsurii 312, acestea prevăd următoarele tipuri de investiții:

- investiții în activități non-agricole productive – 270 proiecte aprobate reprezentând 17,7% din targetul PNDR de 1.522 investiții;
- investiții pentru dezvoltarea activităților meșteșugărești și de artizanat – 35 proiecte aprobate reprezentând 0,9% din targetul PNDR de 3.806 investiții;
- servicii pentru populația rurală prestate de către micro-întreprinderi – 1.867 proiecte aprobate reprezentând 40,9% din targetul PNDR de 4.567 servicii prevăzute.

Solicitanții au manifestat cel mai mare interes pentru investițiile din domeniul serviciilor, dată fiind nevoia crescută din mediul rural pentru serviciile conexe agriculturii. Totodată, interesul crescut derivă și din recuperarea mai rapidă a investițiilor în acest domeniu, precum și din facilitățile oferite de creditul furnizor.

Interesul scăzut pentru investițiile în activități non-agricole productive, meșteșugărești și de artizanat față de proiectele ce prevăd investiții în servicii se datorează faptului că, proiectele ce prevăd investiții în servicii vizează, în general, servicii de mecanizare (constand spre ex. în achiziție de utilaje, echipamente, mijloace de transport specializate) iar sumele investite sunt rambursate mai rapid și generează profit într-o perioadă mai scurtă de timp.

Investițiile în activități non-agricole productive, meșteșugărești și de artizanat prevăd, pe lângă achiziționarea de utilaje și construcția de spații de producție ceea ce necesită un timp mai îndelungat pentru recuperarea sumelor investite și generarea profitului.

Pentru stimularea producției non-agricole în mediul rural, inclusiv cea meșteșugărească, Autoritatea de Management a înaintat în luna septembrie 2011 către Comisia Europeană propunerea de mărire a intensității sprijinului pentru proiectele ce prevăd astfel de activități, precum și prioritizarea start-up-urilor ce inițiază proiecte de producție.

Evoluție 2010-2011

În anul 2010 s-au contractat proiecte reprezentând 12,3% din targetul PNDR 2007-2013 și s-au efectuat plăți reprezentând 12,4% din alocarea totală.

În anul 2011, s-au contractat proiecte reprezentând 8,7% din targetul PNDR 2007-2013 și s-au efectuat plăți reprezentând 27,1% din alocarea totală.

În ceea ce privește **indicatorii de rezultat**, rata de îndeplinire a targetului 2007-2013 (29.494 locuri de muncă) în ceea ce privește indicatorul „Numărul brut de locuri de muncă create” este de 14,4%.

Analizând datele previzionate în studiile de fezabilitate cu privire la forța de muncă, aferente celor 716 proiecte finalizate reiese faptul că, în urma finalizării acestor proiecte se estimează crearea unui număr de 4.256 locuri de muncă.

Până la sfârșitul anului 2011 pentru proiectele care vizează noile provocări și sunt prevăzute cu finanțare din bugetul **Planului European de Redresare Economică (PERE)**, pe măsura 312, au fost contractate 199 proiecte, cu un volum total al investițiilor de 52.935,3 mii Euro și cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 2.550,4 mii Euro.

Toate cele 199 proiecte aprobate din bugetul Planului European de Redresare Economică (PERE) pentru această măsură se adresează investițiilor pe tipul operațiunii „Instalații/infrastructuri care utilizează biomasă pentru energia regenerabilă și alte surse de energie regenerabilă (energie solară și eoliană, geotermică)” cu un volum total al investițiilor de 52.935,3 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 2.550,4 mii Euro.

În anul 2011, pentru prima oară în cadrul măsurii 312, pentru proiectele care vizează noile provocări și sunt prevăzute cu finanțare din bugetul Planului European de Redresare Economică (PERE), s-au efectuat plăți de aproximativ 483,6 mii Euro, contribuția FEADR reprezentând 386,9 mii Euro toate vizând tipul de operațiune „Instalații/infrastructuri care utilizează biomasă pentru energia regenerabilă și alte surse de energie regenerabilă (energie solară și eoliană, geotermică)”.

Măsura 313 “Încurajarea activităților turistice”

Obiectivul general al acestei măsuri îl constituie dezvoltarea activităților turistice în zonele rurale care să contribuie la creșterea numărului de locuri de muncă și a veniturilor alternative, precum și la creșterea atractivității spațiului rural.

Sprijinul prin această măsură vizează investiții în spațiul rural, și anume: investiții în infrastructura de primire turistică, investiții în activități recreaționale, investiții în infrastructura la scară mică precum centrele de informare, amenajarea de marcaje turistice, etc, dezvoltarea și/ sau marketingul serviciilor turistice legate de turismul rural.

Cumulat de la începutul implementării măsurii până la data de 31 decembrie 2011 au fost sprijinite 1.028 activități turistice față de cele 7.665 prevăzute pentru întreaga perioadă ceea ce conduce la un grad de execuție de 13,4%. Volumul total al investițiilor a fost de 398.605,2 mii euro față de cele 837.265,8 mii euro previzionate ceea ce reprezintă 47,6% din target.

Au fost efectuate plăți în valoare de 31.318,9 mii euro reprezentând 8,1% din alocarea de 388.280,1 mii euro.

În ceea ce privește acțiunile întreprinse prin intermediul măsurii 313, în comparație cu un target prevăzut în PNDR de 2.041 acțiuni, 140 proiecte aprobate prevăd acțiuni de agroturism reprezentând un procent de 6,9%. Numărul scăzut de proiecte ce prevăd acțiuni de agroturism este datorat faptului că solicitanții eligibili pentru astfel de proiecte sunt angrenați în activități agricole la scară mică din care rezultă produse utilizate în interes propriu, care, în contextul economic actual, nu generează veniturile necesare demarării unei astfel de investiții. Mai mult decât atât, normele sanitar-veterinare exigente și, implicit, obținerea dificilă a autorizațiilor sanitar-veterinare pentru acest tip de investiții, fac mai puțin interesantă aplicarea unor proiecte în agroturism pentru solicitanți.

Un număr de 593 proiecte aprobate vizează acțiuni de turism rural reprezentând 54,2% din targetul de 1.905 acțiuni din PNDR, iar activitățile recreative sunt prevăzute în 45 proiecte (componentă dominantă) aprobate reprezentând 3,2% din targetul din PNDR de 1.423 activități.

Evoluție 2010-2011

În anul 2010 s-au contractat proiecte reprezentând 5,1% din targetul PNDR 2007-2013, cu un volum total al investițiilor reprezentând 19,7% din target și s-au efectuat plăți reprezentând 2,8% din alocarea totală.

În anul 2011, s-au contractat proiecte reprezentând 6,7% din targetul PNDR 2007-2013 cu un volum total al investițiilor reprezentând 20,6% din target și s-au efectuat plăți reprezentând 3,9% din alocarea totală.

În ceea ce privește indicatorii de rezultat, rata de îndeplinire a targetului 2007-2013 (38.327 locuri de muncă) în ceea ce privește indicatorul „Numărul brut de locuri de muncă create” este de 0,1%.

Analizând datele previzionate în studiile de fezabilitate cu privire la forța de muncă, aferente celor 12 proiecte finalizate reiese faptul că, în urma finalizării acestor proiecte se estimează crearea unui număr de 50 locuri de muncă.

Măsura 322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale"

Complexitatea nevoilor de renovare, dezvoltare și modernizare a localităților rurale a reclamat necesitatea unei abordări integrate care a presupus combinarea activităților și operațiunilor a trei măsuri oferite de cadrul legal de dezvoltare rurală, și anume: măsurile 321, 322 și 323 în una singură, devenind astfel M322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale".

Obiectivul general al acestei măsuri vizează îmbunătățirea condițiilor de viață pentru populație, asigurarea accesului la serviciile de bază și protejarea moștenirii culturale și naturale din spațiul rural în vederea realizării unei dezvoltări durabile.

Sprijinul pentru această măsură vizează investiții în spațiul rural pentru crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază, crearea și dezvoltarea serviciilor publice de bază pentru populația rurală, protejarea patrimoniului cultural de interes local și natural din spațiul rural.

Cumulat, până la data de 31.12.2011, numărul proiectelor contractate a fost de 617 cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 1.506.395,1 mii Euro și un volumul total al investițiilor de 1.932.880,0 mii euro, raportat la targetul PNDR de 1.603.748,7 mii euro, conduce la un grad de executare a acestui indicator de 120,5%.

Față de targetul de 1.026 "comune sprijinite" prevăzute pentru întreaga perioadă, au beneficiat de sprijin un număr de 638 comune, ceea ce reprezintă un grad de realizare al acestui indicator de 62,18%. Rata de execuție financiară (plăți efectuate) este de 35,5%, fiind utilizați 612.041,8 mii euro față de alocare.

Indicatorii arată o tendință de concentrare a investițiilor în crearea și îmbunătățirea infrastructurii fizice de bază.

În urma investițiilor aprobate pentru această măsură, în studiile de fezabilitate pentru proiectele contractate se menționează că se vor moderniza și crea 3.671,5 km drumuri în zona rurală reprezentând 109% din 3.369 km prevăzuți în PNDR, 2.683,36 km de conducte pentru alimentarea cu apă potabilă reprezentând 42,5% față de targetul de 6.317 km, respectiv 4.027,71 km de conducte de canalizare reprezentând aproximativ 80% comparativ cu 5.053 km target PNDR.

De asemenea, din totalul proiectelor aprobate comparativ cu targetul de 200 comune, 247 proiecte aparțin comunelor identificate în Master Planurile Regionale pentru infrastructura de apă/ apă uzată, reprezentând 124%, iar 574 proiecte aparțin comunelor care nu au mai beneficiat de finanțare UE pentru același tip de investiție reprezentând 112% din targetul de 513 comune.

Evoluție 2010-2011

În anul 2010 au fost sprijinite 321 comune, respectiv 31,3% din targetul PNDR, volumul total al investițiilor reprezentând 59,6% din target, fiind efectuate plăți reprezentând 8,8% din alocare.

În anul 2011 au fost sprijinite 10 comune, respectiv 0,97% din targetul PNDR, volumul total al investițiilor reprezintă 1,9% din target, fiind efectuate plăți reprezentând 21,2% din alocare.

În ceea ce privește **indicatorii de rezultat**, rata de îndeplinire a targetului 2007-2013 (5.053.000 locuitori) în ceea ce privește indicatorul „Populația din mediul rural ce beneficiază de servicii îmbunătățite” este de 3,4%.

Urmare finalizării în anul 2011 a 49 de proiecte care au avut ca și componentă dominantă fie modernizare de drumuri comunale fie înființarea/extinderea/modernizarea rețelei de alimentare cu apă și a sistemelor de canalizare, precum și componente secundare ce vizau finanțarea infrastructurii aferente serviciilor sociale ca de exemplu centrele de îngrijire copii și dotarea căminelor culturale, din studiile de fezabilitate aferente acestora reiese că vor beneficia de infrastructura fizică de bază (drumuri) și infrastructura ecologică (canalizare și alimentare cu apă) îmbunătățită 168.444 locuitori.

Acestora li se adaugă cei 2.000 de locuitori beneficiari de infrastructură fizică de bază îmbunătățită ca urmare a finalizării în anul 2010 a unui proiect de modernizare drum comunal și rețea de canalizare.

Axa 4: LEADER

Principalele rezultate obținute pentru acest obiectiv, ca urmare a implementării măsurilor din cadrul axei 4 la sfârșitul lui 2011, sunt:

Măsura 41 (411, 412 și 413) „Implementarea strategiilor de dezvoltare locală”

Având în vedere faptul că Grupurile de Acțiune Locală au fost selectate abia în luna iunie 2011, până la sfârșitul anului 2011 nu a fost lansată sesiunea de primire a cererilor de proiecte pentru măsura 41 prin care se implementează strategiile de dezvoltare locală.

Măsura 421 "Implementarea proiectelor de cooperare"

Având în vedere faptul că Grupurile de Acțiune Locală au fost selectate abia în luna iunie 2011, până la sfârșitul anului 2011 nu a fost lansată sesiunea de primire a cererilor de proiecte pentru măsura prin care se implementează proiectele de cooperare.

Măsura 431 "Funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului"**Sub-măsura 431.1 „Construcție parteneriate public - private”**

Fazele 1 și 2 ale acestei sub-măsuri au constat în organizarea de cursuri de formare cu privire la abordarea LEADER. Proiectele aferente fazelor 1 și 2 au fost împărțite pe patru loturi, fiecare lot acoperind două regiuni de dezvoltare, astfel:

- Lotul I - regiunile Nord – Est (județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui) și Sud – Est (județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Vrancea și Tulcea);
- Lotul II - regiunile Sud – Muntenia (județele Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova și Teleorman) și București – Ilfov;
- Lotul III- regiunile Sud – Vest (județele Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vâlcea) și Vest (județele Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș);
- Lotul IV - regiunile Nord – Vest (județele Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Sălaj, Satu-Mare și Maramureș) și Centru (județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu).

Suma alocată pentru fazele 1 și 2 precum și valoarea contractelor este de 1.704,000 mii Euro.

Faza 1 - Sensibilizarea actorilor locali privind abordarea LEADER a avut ca scop sensibilizarea actorilor locali cu privire la abordarea LEADER - sesiuni de informare și formare privind PNDR, dezvoltarea locală, Axa 4 LEADER, exemple de acțiuni concrete întreprinse de zonele rurale.

Beneficiarii direcți au fost entități publice sau private care activează în domeniul instruirii și/sau informării și difuzării de cunoștințe, selectate conform procedurii de achiziție publică.

Beneficiarii finali au fost partenerii economici și sociali din teritoriile potențiale LEADER, alți reprezentanți ai societății civile - cum ar fi fermierii, femeile din mediul rural, tinerii și asociațiile lor - din teritoriul potențial LEADER și partenerii publici care acoperă parțial sau total teritoriul potențial LEADER.

Faza 2 - Formarea reprezentanților grupurilor potențiale a avut ca scop formarea reprezentanților grupurilor potențiale prin sesiuni de formare specializată privind strategiile de dezvoltare locală (realizarea analizei diagnostic și analizei SWOT, elaborarea strategiei, programului de acțiuni, formarea parteneriatului, etc.).

Beneficiarii direcți au fost entități publice sau private care activează în domeniul instruirii și/sau informării și difuzării de cunoștințe, selectate conform procedurii de achiziție publică.

Beneficiarii finali au fost reprezentanți sau membri ai unui grup compus din cel puțin două organizații private și o instituție publică din teritoriul potențial, care să fi urmat faza 1 sau altă instruire de bază privind LEADER sau care demonstrează că dețin cunoștințe și experiență privind abordarea LEADER.

Faza 3 - Elaborare dosare selecție GAL

Până la sfârșitul anului 2011 (respectiv în anul 2009) s-a desfășurat o sesiune de depunere a proiectelor în cadrul acestei sub-măsuri, pe parcursul căreia au fost depuse 112 proiecte cu o valoare totală eligibilă solicitată de 4.920,162 mii Euro.

Din cele 112 proiecte depuse, au fost selectate 111 proiecte și au fost încheiate 101 contractate cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 4.201,985 mii Euro.

Până la sfârșitul anului 2011, pe măsura 431.1 fazele 1, 2 și 3, s-au efectuat plăți de 4.850,505 mii Euro.

În anul 2010 au fost efectuate plăți în valoare publică de 4.779,016 mii euro, iar în anul 2011 au fost efectuate plăți în valoare publică de 71,489 mii euro.

Situația plăților efectuate, împărțite în funcție de tipul de acțiune, se prezintă astfel:

- Instruire generală - s-au efectuat plăți în valoare de 1.122,834 mii Euro, reprezentând 23,15% din contribuția publică plătită beneficiarilor pentru această măsură;
- Instruire specializată pentru reprezentantul GAL- s-au efectuat plăți în valoare de 534,483 mii Euro, reprezentând 11,02% din contribuția publică plătită beneficiarilor pentru această măsură;
- Elaborare dosare selecție GAL- s-au efectuat plăți în valoare de 3.193,188 mii Euro, reprezentând 65,83% din contribuția publică plătită beneficiarilor pentru această măsură.

Progresul Programului din punct de vedere al atingerii targeturilor fizice și financiare stabilite la începutul perioadei de programare este prezentat în următorul stadiu **cumulativ** al obiectivelor realizate.

Numărul de acțiuni sprijinite, respectiv sesiuni de instruire generală, specializată și strategii elaborate – rata de executare a PNDR este de 70,7%, beneficiind de sprijin un număr de 181 acțiuni comparativ cu targetul de 256.

Rata de executare financiară (plăți efectuate) este de 74,3%, fiind utilizați 4.850,505 mii euro față de alocarea de 6.531,533 mii euro.

În ceea ce privește **indicatorii de rezultat** aferenți sub-măsurii 431.1 – Construcție parteneriate public-private, gradul de atingere al obiectivelor este următorul:

„Numărul total de persoane instruite care au finalizat cu succes acțiunea de pregătire - instruire generală” - au finalizat cu succes instruirea generală 1.578 persoane în cadrul celor 64 sesiuni de organizate în faza 1, ceea ce reprezintă 96,2% din targetul PNDR de 1.640 persoane.

„Numărul total de persoane instruite care au finalizat cu succes acțiunea de pregătire - instruire specializată pentru reprezentantul GAL” - au finalizat cu succes instruirea specializată 300 persoane în cadrul celor 16 sesiuni de organizate în faza 2, ceea ce reprezintă 100% din targetul PNDR de 300 persoane.

Selecția Grupurilor de Acțiune Locală

Selecția GAL a fost lansată în data de 1 septembrie 2010. În data de 15 aprilie 2011 a fost publicat pe site-ul MADR rezultatul evaluării planurilor de dezvoltare locală (PDL-uri) care au fost depuse în perioada 01 septembrie – 15 noiembrie 2010, respectiv lista PDLurilor neconforme (1), lista PDL-urilor neeligibile (30) și lista PDL-urilor eligibile (120).

Din lista PDL-urilor eligibile, în urma aprobării Raportului de Selecție de către Comitetul Național de Selecție din data de 03.06.2011, au fost selectate pentru finanțare 81 Planuri de Dezvoltare Locală, aferente a 81 GAL-uri, în valoare publică de 227.554,39 mii Euro, care ulterior au primit autorizații de funcționare.

De asemenea, în această perioadă s-au elaborat de către APDRP și avizat de către AM PNDR Manualul de proceduri și Ghidul solicitantului pentru Măsura 431.2 Funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului și Măsura 41 Implementarea strategiilor de dezvoltare locală.

Până la sfârșitul anului 2011 au fost semnate, conform prevederilor Masurii 431.2 - dobândirea de competențe și animarea teritoriului, 25 contracte de finanțare dar nu s-au realizat activități efective în cadrul acestor contracte.

Conform datelor transmise de către GAL-uri, suprafața totală a celor 81 de teritorii selectate este de 81.934 km², ceea ce reprezintă un procent de acoperire de 90,2% din target-ul prevăzut (90.800 km²). Populația totală din cadrul teritoriului acoperit de GAL-uri este de 3.502.991 persoane, reprezentând un procent de aproximativ 74,8% din target-ul de 4.680.000 persoane.

Numărul de membri din GAL este de 3.977, depășind target-ul stabilit în etapa de programare de 2.400 membri, fapt justificat de o medie a numărului de membri/GAL superioară celei estimată.

De asemenea target-ul de 1.380 parteneri privați și ONG-uri membri în GAL prevăzut în fișa măsurii este depășit, numărul partenerilor privați și ONG-uri în cele 81 GAL-uri finanțate fiind de 2.909.

Sub-măsura 431.2 „Funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului”

Până la sfârșitul anului 2011 au fost semnate 25 contracte de finanțare, dar în cadrul acestora nu s-au realizat activități efective. Astfel, gradul de realizare al obiectivelor este nul.

1.3. Descrierea calitativă privind progresul realizat

1.3.1. Gradul de realizare al obiectivelor strategice

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, pune accentul pe aspecte precum competitivitate, mediu, calitatea vieții, având ca obiective generale:

- ✓ **Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar și forestier;**
- ✓ **Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural;**
- ✓ **Încurajarea diversificării economiei rurale și îmbunătățirea calității vieții din spațiul rural;**
- ✓ **Demararea și funcționarea inițiativelor de dezvoltare locală (LEADER).**

Fiecare dintre aceste patru obiective generale marchează structura principalelor axe ale PNDR și sunt transpuse în diferite obiective strategice ce țin cont de situația economică locală și regională din mediul rural și provocările la care trebuie să facă față acesta. Aceste obiective se concretizează și devin operaționale prin intermediul unor obiective specifice, în cadrul cărora s-au conturat și elaborat diferite măsuri specifice în strânsă legătură cu obiectivele strategice.

În cadrul Planului Național Strategic, prioritizarea obiectivelor este reflectată în alocarea financiară a fiecărui obiectiv și a măsurilor implementate.

Gradul de realizare al acestor obiective este evidențiat de analiza resurselor programate și a resurselor efectiv executate, adică, compararea valorilor atinse cu cele programate.

În tabelul de mai jos apare atât gradul de îndeplinire financiară a respectivelor obiective în termeni absoluți, adică, comparând gradul de execuție a realizării cu nivelul bugetat și în termeni relativi, procentul pe care-l reprezintă resursele executate, grupate, pentru realizarea fiecărui obiectiv, în funcție de bugetul executat în mod real pe fiecare axă până la data de 31 decembrie 2011.

De asemenea, pentru o ușoară identificare a progreselor semnificative înregistrate în perioada 2010-2011, în tabel se regasesc și datele referitoare la execuția financiară pe obiectiv, din perioada 2008-2009.

În continuare, se prezintă principalele calcule realizate pornind de la tabelul de alocare financiară din cadrul PNDR:

- Gruparea resurselor alocate pe măsura și al procentului programat destinat realizării obiectivelor strategice având în vedere legătura lor cu obiectivele specifice fiecărei măsuri.
- Calculul gradului de contribuție financiară a fiecăreia dintre măsuri la obiectivele strategice în funcție de totalul programat.
- Calculul contribuției și ponderea specifică a fiecăreia dintre măsuri la realizarea obiectivelor strategice în funcție de totalul realizat până la 31 decembrie 2011.

Obiective strategice	Obiective specifice	Măsuri	Alocare financiară (chelt. publică pe măsură în mil. Euro) ¹	Cheltuială publică estimată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția estimată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere estimată obiectiv în total finanțare publică/axă	Pondere estimată fiecare axa în total alocare pentru cele patru axe	Alocare financiară (chelt. publică pe măsură în mil. Euro) ²	Chelt. publică actualizată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contrib. actualizată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere actualizată obiectiv în total finanțare publică/axă	Chelt. publică realizată pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec. 2009	Chelt. publică realizată pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec. 2009	Pondere realizată obiectiv în total finanțare publică/axă până la 31 dec. 2009	Contrib. obiectiv în total realizat până la 31 dec. 2009	Chelt. publică realizată pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec. 2011	Chelt. publică realizată pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec. 2011	Pondere realizată obiectiv în total finanțare publică/axă până la 31 dec. 2011	Contrib. Obiectiv în total realizat până la 31 dec. 2011	
Îmbunătățirea competențelor fermierilor și ale altor persoane implicate în sectoarele agroalimentar și forestier, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole, pădurilor și unităților de procesare	Sprijinirea fermierilor și a persoanelor care își desfășoară activitatea în sectoarele agroalimentar și forestier pentru îmbunătățirea capitalului uman prin sprijinirea acestora în vederea adaptării la noul context	111 „Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe”	119,0	277,7	100,00%	6,9%	44,2%	119,0	277,7	100,00%	6,9%	0,00	0,00	0,00%	0,00%	4,03	4,03	0,44%	0,14%	
		143 „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultorii”	63,5		100,00%			158,7		100,00%		0,00				0,00				0,00
		114 „Utilizarea serviciilor de consiliere” (dupa 2010)	95,2		100,00%			-		-		-				-				-
Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semisubzistență și a asociațiilor acestora cu respectarea principiilor dezvoltării durabile	Accelerarea adaptării structurale a agriculturii și încurajarea fermelor de semisubzistență să pătrundă pe piață	112 „Instalarea tinerilor fermieri”	265,8	813,3	100,00%	20,2%	44,2%	337,2	813,3	100,00%	20,2%	6,08	15,29	8,58%	3,27%	75,41	146,57	16,00%	5,01%	
		113 „Pensionarea timpurie a fermierilor și a lucrătorilor agricoli” (dupa 2010)	71,4		100,00%			-		-		-				-				-
		141 „Sprijinirea fermelor agricole de semisubzistență”	476,1		100,00%			476,1		100,00%		9,21				71,16				
	Modernizarea exploatațiilor agricole	1.020,5	1.020,5	100,00%	25,4%	1.020,5	1.020,5	100,00%	25,4%	122,32	122,32	68,64%	26,16%	437,56	437,56	47,76%	14,96%			
	Creșterea adaptării fermelor din punct de vedere economic și de mediu	125 „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii”	545,8	545,8	100,00%	13,5%	545,8	545,8	100,00%	13,5%	0,00	0,00	0,00%	0,00%	20,54	20,54	2,24%	0,70%		
Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.	Sprijinirea industriei agroalimentare	123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”	1.092,7	1.013,0	80,00%	25,2%	44,2%	1.092,7	1.013,0	80,00%	25,2%	32,48	32,48	18,23%	6,95%	245,76	246,09	26,85%	8,41%	
		142 „Înființarea grupurilor de producători”	138,9		100,00%			138,9		100,00%		0,002				0,33				
	Îmbunătățirea modului de gospodărire a pădurilor și dezvoltarea produselor silvice	122 „Îmbunătățirea valorii economice a pădurii”	135,9	355,4	100,00%	8,8%	44,2%	135,9	354,4	100,00%	8,8%	8,12	8,12	4,56%	1,74%	0,00	61,44	6,71%	2,10%	
		123 „Creșterea valorii adăugate produselor agricole și forestiere	1.092,7		20,00%			1.092,7		20,00%						8,12				61,44
Total Axa 1			4.024,7	4.024,7	100%	100%	44,2%	4.024,7	4.024,7	100%	100%	178,21	178,21	100,00%	38,11%	916,23	916,23	100%	31,32%	

¹ Sursa: Tabel pag. 119, PNDR 2007-2013 – versiunea a VII-a, iulie 2011

² Alocarea include alocările măsurilor prevazute a se implementa după anul 2010, „ascunsă” în măsurile care contribuie la același obiectiv

Obiective strategice	Obiective specifice	Măsuri	Alocare financiară (chelt. publică pe măsură în mil. Euro) ¹	Cheltuială publică estimată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția estimată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere estimată obiectiv în total finanțare publică/axă	Pondere estimată fiecare axa în total alocare pentru cele patru axe	Alocare financiară (chelt. publică pe măsură în mil. Euro) ²	Chelt. publică actualizată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contrib. actualizată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere actualizată obiectiv în total finanțare publică/axă	Chelt. publică realizată pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec. 2009	Chelt. publică realizată pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec. 2009	Pondere realizată obiectiv în total finanțare publică/axă până la 31 dec. 2009	Contrib. obiectiv în total realizat până la 31 dec. 2009	Chelt. publică realizată pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec. 2011	Chelt. publică realizată pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec. 2011	Pondere realizată obiectiv în total finanțare publică/axă până la 31 dec. 2011	Contrib. Obiectiv în total realizat până la 31 dec. 2011
Continuarea utilizării terenurilor agricole din zonele defavorizate și promovarea agriculturii durabile	Să contribuie în zona montană defavorizată la utilizarea continuă a terenurilor agricole, menținându-se astfel viabilitatea spațiului rural și, de asemenea, menținându-se și susținându-se activitățile agricole durabile	211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată”	607,8	607,8	100%	26,1%	25,6%	607,8	607,8	100%	26,1%	91,14	91,14	33,80%	19,49%	349,99	349,99	29,11%	11,96%
	Să contribuie în zonele defavorizate - altele decât zona montană, la utilizarea continuă a terenurilor agricole, menținându-se astfel și viabilitatea spațiului rural și, de asemenea, menținându-se și susținându-se activitățile agricole durabile	212 „Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană”	493,1	493,1	100%	21,2%		493,1	493,1	100%	21,2%	34,15	34,15	12,66%	7,30%	200,37	200,37	16,67%	6,85%
Conservarea și îmbunătățirea stării resurselor naturale și a habitatelor	Sprijinirea fermierilor prin compensarea dezavantajelor specifice rezultate din implementarea rețelei Natura 2000, pe baza obligațiilor ce revin din directivele privind protecția păsărilor și conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice	213 „Plăți Natura 2000 pe teren agricol (dupa 2010)”	100,0	100,0	100%	4,3%		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Să contribuie la dezvoltarea rurală durabilă prin încurajarea utilizatorilor de terenuri agricole să introducă sau să continue metode de producție agricolă, compatibile cu îmbunătățirea mediului, inclusiv a biodiversității, a apei, a solului și a peisajului rural	214 „Plăți de agro - mediu”	896,4	896,4	100%	38,5%	996,4	996,4	100%	42,8%	144,37	144,37	53,54%	30,87%	651,93	651,93	54,22%	22,29%	

Obiective strategice	Obiective specifice	Măsurile	Alocare financiară (chelt. publică pe măsură în mil. Euro) ¹	Cheltuielă publică estimată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția estimată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere estimată obiectiv în total finanțare publică/axă	Pondere estimată fiecare axa în total alocare pentru cele patru axe	Alocare financiară (chelt. publică pe măsură în mil. Euro) ²	Chelt. publică actualizată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contrib. actualizată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere actualizată obiectiv în total finanțare publică/axă	Chelt. publică realizată pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec. 2009	Chelt. publică realizată pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec. 2009	Pondere realizată obiectiv în total finanțare publică/axă până la 31 dec. 2009	Contrib. obiectiv în total realizat până la 31 dec. 2009	Chelt. publică realizată pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec. 2011	Chelt. publică realizată pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec. 2011	Pondere realizată obiectiv în total finanțare publică/axă până la 31 dec. 2011	Contrib. Obiectiv în total realizat până la 31 dec. 2011
Promovarea managementului durabil al terenurilor forestiere.	Creșterea suprafeței de pădure cu rol de protecție a apei, solurilor, împotriva factorilor naturali și antropici dăunători, precum și de asigurare a funcțiilor recreative, pe baza rolului multifuncțional al acestora	221 „Prima împădurire a terenurilor agricole”	137,6	213,3	100%	9,2	229,4	229,4	229,4	100%	9,9%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,008	0,008	0,0007%	0,0003%
		223 „Prima împădurire a terenurilor non - agricole” (dupa 2010)	75,7		100%			-		-		-				-			
	Sprijinirea proprietarilor de terenuri forestiere prin compensarea dezavantajelor specifice rezultate din implementarea rețelei Natura 2000, pe baza obligațiilor ce revin din directivele pentru protecția păsărilor și conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice	224 „Plăți Natura 2000 pe teren forestier (dupa 2010)	16,1	16,1	100%			0,7%	-	-		-	-			-	-		
Total Axă 2			2.326,6	2.326,6	100%	100%	25,6%	2.326,6	2.236,6	100%	100%	269,66	269,66	100%	57,67%	1.202,30	1.202,30	100%	41,10%
Menținerea și dezvoltarea activităților economice prin creșterea numărului de locuri de muncă	Diversificarea activităților economice non-agricole din gospodăriile agricole și încurajarea micilor întreprinzători în spațiul rural	312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi	382,8	654,6	100,00%	26,1%	395,2	395,2	100,00%	26,6%	26,6%	2,47	3,05	15,45%	0,65%	158,49	180,41	22,50%	6,17%
		313 „Încurajarea activităților turistice”	388,3		70,00%			388,3	70,00%			0,58				21,92			
Creșterea atractivității zonelor rurale	- Crearea, îmbunătățirea și diversificarea facilităților și a atracțiilor turistice - Crearea și modernizarea infrastruct. fizice de bază din zonele rurale - Îmbunătățirea calității mediului social, natural și economic în zonele rurale - Protejarea și conservarea patrimoniului cultural și natural rural	322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”	1.726,1	1.842,5	100,00%	73,4%	1.726,1	1.726,1	100,00%	73,4%	73,4%	16,44	16,69	84,55%	3,57%	612,04	621,44	77,50%	21,24%
		313 „Încurajarea activităților turistice”	388,3		30,00%			388,3	30,00%			0,26				9,40			

Obiective strategice	Obiective specifice	Măsuri	Alocare financiară (chelt. publică pe măsură în mil. Euro) ₁	Cheltuială publică estimată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contribuția estimată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere estimată obiectiv în total finanțare publică/ axă	Pondere estimată fiecare axa în total alocare pentru cele patru axe	Alocare financiară (chelt. publică pe măsură în mil. Euro) ₂	Chelt. publică actualizată pe "obiectiv" (mil. Euro)	Contrib. actualizată a fiecărei măsuri la obiectivele specifice	Pondere actualizată obiectiv în total finanțare publică/ axă	Chelt. publică realizată pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec. 2009	Chelt. publică realizată pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec. 2009	Pondere realizată obiectiv în total finanțare publică/ axă până la 31 dec. 2009	Contrib. obiectiv în total realizat până la 31 dec. 2009	Chelt. publică realizată pe "măsura" (mil. Euro) până la 31 dec. 2011	Chelt. publică realizată pe "obiectiv" (mil. Euro) până la 31 dec. 2011	Pondere realizată obiectiv în total finanțare publică/ axă până la 31 dec. 2011	Contrib. Obiectiv în total realizat până la 31 dec. 2011	
Dezvoltarea abilităților și stimularea conștientizării actorilor locali cu privire la importanța guvernantei locale	Dezvoltarea competențelor actorilor locali pentru a stimula organizarea teritoriului	341 "Dobândire de competențe, animare și implementarea strategiilor de dezvoltare locală" (2010)	12,4	12,4	100,00%	0,5%		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Total Axa 3			2.509,5	2.509,5	100%	100%	27,6%	2.509,5	2.509,5	100%	100%	19,75	19,74	100%	4,22%	801,85	801,85	100%	27,41%	
Promovarea potențialului endogen al teritoriilor	Participarea membrilor comunităților rurale la procesul de dezvoltare locală și încurajarea acțiunilor inovative	411. Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier	59,3	176,7	100,00%	75,2%	2,6%	59,3	176,7	100,00%	75,2%	0,00	0,00	0,00%	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00%	
		412. Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	23,0		100,00%			23,0		100,00%		0,00				0,00				0,00
		413. Calitatea vieții și diversificarea economiei rurale	94,4		100,00%			94,4		100,00%		0,00				0,00				0,00
	Încurajarea actorilor de la nivel local de a lucra împreună cu reprezentanții altor comunități din interiorul sau exteriorul țării	4.21 Implementarea proiectelor de cooperare	4,8	4,8	100%	2,0%		4,8	4,8	100%	2,0%	0,00	0,00	0,00%	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00%	
Îmbunătățirea guvernantei locale	Stimularea formării de parteneriate, pregătirea și asigurarea implementării strategiilor de dezvoltare locală	431-1. Construcție parteneriate public - private	6,5	53,6	100%	22,8%	6,5	53,6	100%	22,8%	0,00	0,00	0,00%	0,00%	4,85	0,00	4,85	100%	0,17%	
		431-2. Funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului	47,0		100%		47,0		100%		0,00				0,00					
Total Axa 4			235,1	235,1	100%	100%	2,6%	235,1	235,1	100%	100%	0,00	0,00	0%	0%	4,85	4,85	100%	0,17%	
TOTAL GENERAL			9.095,9	9.095,9	100%	100%	100%	9.095,9	9.095,9	100%	100%	467,6	467,6	100%	100%	2.925,23	2.925,23	100%	100%	

Obiectiv Strategic 1. Îmbunătățirea competențelor fermierilor și ale altor persoane implicate în sectoarele agroalimentar și forestier, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatațiilor agricole, pădurilor și al unităților de procesare.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv strategic este:

- Sprijinirea fermierilor și a persoanelor care își desfășoară activitatea în sectoarele agroalimentar și forestier pentru îmbunătățirea capitalului uman prin sprijinirea acestora în vederea adaptării la noul context.

Cum se poate observa din tabelul obiectivelor strategice acest obiectiv devine operativ prin intermediul măsurilor 111, 143 și 114. Măsura 114 a fost programată pentru implementare în a doua fază a implementării PNDR, după anul 2010.

Cu privire la măsurile 111 și 143, în ciuda faptului că de-a lungul anilor 2008 și 2009 s-au realizat diverse activități pentru a demara implementarea, contractarea de proiecte în cadrul acestor măsuri s-a realizat abia în anul 2011.

Progresele realizate în legătură cu obiectivul stabilit constau în atingerea unui grad de contribuție al obiectivului la total cheltuielă publică realizată axa 1 de doar 0,44% (față de 6,9% din resursele bugetate).

Obiectiv Strategic 2. Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semisubzistență și a asociațiilor acestora cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv sunt:

- Accelerarea adaptării structurale a agriculturii și încurajarea fermelor de semisubzistență să pătrundă pe piață.
- Modernizarea exploatațiilor agricole.
- Creșterea adaptării fermelor din punct de vedere economic și de mediu.

Acest obiectiv se concretizează în trei obiective specifice din cadrul măsurilor 112, 113, 141, 121 și 125.

Gradul de realizare al obiectivului *Accelerarea adaptării structurale a agriculturii și încurajarea fermelor de semisubzistență să pătrundă pe piață*, ajunge la 16,00% din total finanțare publică realizată (cheltuieli) pe axă (față de 20,2% din resursele bugetate).

Gradul de contribuție al obiectivului *Modernizarea exploatațiilor agricole* raportat la cheltuiela publică totală realizată în axa 1, reprezintă 47,76% (gradul ridicat de realizare se datorează faptului că, măsura 121 înregistrează cel mai mare volum al cheltuielilor realizate în cadrul acestei axe).

Gradul de contribuție al obiectivului *Creșterea adaptării fermelor din punct de vedere economic și de mediu* la total cheltuiela publică realizată axa 1, reprezintă 2,24% (față de 13,5% din resursele bugetate).

Acest grad scăzut de realizare este determinat în principal de gradul de atingere a obiectivului măsurii 125, măsura ce s-a lansat abia în anul 2010, selecția proiectelor finalizându-se în toamna anului 2010, implementarea efectivă a acestora începând în 2011.

Obiectiv Strategic 3. Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere, în paralel cu respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv sunt:

- Sprijinirea industriei agroalimentare.
- Îmbunătățirea modului de gospodărire a pădurilor și dezvoltarea produselor silvice.

Alocarea bugetară pentru dezvoltarea industriei agroalimentare reprezintă mai mult de 25% din resursele publice din axa 1.

Gradul de îndeplinire a obiectivului *Sprijinirea industriei agroalimentare* în resurse executate (cheltuieli realizate) reprezintă 26,85% (față de 25,2% programate).

Gradul de îndeplinire a obiectivului *Îmbunătățirea modului de gospodărire a pădurilor și dezvoltarea produselor silvice* în resurse executate (cheltuieli realizate) reprezintă 6,71%.

Contribuția măsurii 122 la realizarea obiectivului specific *Îmbunătățirea modului de gospodărire a pădurilor și dezvoltarea produselor silvice* este zero (măsura nefiind lansată până la sfârșitul anului 2011).

Obiectiv Strategic 4. Continuarea utilizării terenurilor agricole din zonele defavorizate și promovarea agriculturii durabile.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv sunt:

- Să contribuie în zona montană defavorizată la utilizarea continuă a terenurilor agricole, menținându-se astfel viabilitatea spațiului rural și, de asemenea, menținându-se și susținându-se activitățile agricole durabile.
- Să contribuie în zonele defavorizate - altele decât zona montană, la utilizarea continuă a terenurilor agricole, menținându-se astfel și viabilitatea spațiului rural și, de asemenea, menținându-se și susținându-se activitățile agricole durabile.

Obiectivul strategic este relaționat cu cele două obiective specifice la care contribuie în totalitate măsurile 211 și 212. Gradul de realizare a obiectivului specific măsurii 211 ajunge la 29,11% din total finanțare publică realizată (cheltuieli) pe axă, în timp ce gradul de realizare a obiectivului specific măsurii 212 ajunge la 16,67% din total finanțare publică realizată (cheltuieli) pe axă.

Obiectiv Strategic 5. Conservarea și îmbunătățirea stării resurselor naturale și a habitatelor.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv sunt:

- Sprijinirea fermierilor prin compensarea dezavantajelor specifice rezultate din implementarea rețelei Natura 2000, pe baza obligațiilor ce revin din directivele privind protecția păsărilor și conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice.
- Să contribuie la dezvoltarea rurală durabilă prin încurajarea utilizatorilor de terenuri agricole să introducă sau să continue metode de producție agricolă, compatibile cu îmbunătățirea mediului, inclusiv a biodiversității, a apei, a solului și a peisajului rural.

Măsurile 213 și 214 contribuie la realizarea acestor două obiective specifice. Din bugetul estimat inițial, obiectivul specific al măsurii 213: *Compensarea dezavantajelor specifice rezultate din implementarea rețelei Natura 2000*, este acoperit de alocarea „ascunsă” în măsura 214, măsura 213 fiind programată a se lansa în cea de a doua fază de implementare a PNDR, după anul 2010.

Gradul de realizare a obiectivului specific măsurii 214 ajunge la 54,22% din total finanțare publică realizată (cheltuieli) în cadrul axei 2.

Obiectiv Strategic 6. Promovarea managementului durabil al terenurilor forestiere.

Obiectivele specifice relaționate cu acest obiectiv sunt:

- Creșterea suprafeței de pădure cu rol de protecție a apei, solurilor, împotriva factorilor naturali și antropici dăunători, precum și de asigurare a funcțiilor recreative, pe baza rolului multifuncțional al acestora.
- Sprijinirea proprietarilor de terenuri forestiere prin compensarea dezavantajelor specifice rezultate din implementarea rețelei Natura 2000, pe baza obligațiilor ce revin din directivele pentru protecția păsărilor și conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice.

Managementul durabil al terenurilor forestiere se realizează prin măsura 221 care, în plus, cuprinde finanțarea prevăzută pentru măsura 223 și 224 programate a se lansa în cea de a doua fază de implementare a PNDR, după anul 2010.

Contribuția măsurii 221 la realizarea obiectivului strategic este nesemnificativă (măsura a fost lansată abia în luna octombrie 2010, interesul potențialilor beneficiari fiind minim).

Obiectiv Strategic 7. Menținerea și dezvoltarea activităților economice prin creșterea numărului de locuri de muncă.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv strategic este:

- Diversificarea activităților economice non-agricole din gospodăriile agricole și încurajarea micilor întreprinzători în spațiului rural.

La realizarea acestui obiectiv contribuie măsurile 312 și 313, contribuția acestora în termeni financiari la îndeplinirea obiectivului, este de 22,5%, volumul scăzut de plăți realizate se datorează în primul rând măsurii 313.

Obiectiv Strategic 8. Creșterea atractivității zonelor rurale.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv este:

- Crearea, îmbunătățirea și diversificarea facilităților și a atracțiilor turistice.
- Crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază din zonele rurale.
- Îmbunătățirea calității mediului social, natural și economic în zonele rurale.
- Protejarea și conservarea patrimoniului cultural și natural rural.

La realizarea acestui obiectiv strategic contribuie măsurile 322 și 313, ponderea cheltuielilor aferente acestora, în cadrul bugetului executat al axei 3 este foarte ridicată (77,50%).

Gradul de realizare se datorează în principal măsurii 322 de renovare, dezvoltare a satelor și îmbunătățire de servicii de bază în mediul rural: aprovizionare cu apă, sisteme de canalizare, infrastructura rutieră, etc (612,04 mil. euro - plăți efectuate).

Obiectiv Strategic 9. Dezvoltarea abilităților și stimularea conștientizării actorilor locali cu privire la importanța guvernării locale.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv este:

- Dezvoltarea competențelor actorilor locali pentru a stimula organizarea teritoriului.

Alocarea inițială pentru măsura 341 și realizarea obiectivului specific dezvoltarea competențelor actorilor locali pentru a stimula organizarea teritoriului, este inclusă în bugetul măsurii 312 care are ca obiectiv stimularea creării și dezvoltării micro-întreprinderilor din mediul rural, măsura 341 fiind programată a se lansa în cea de a doua fază de implementare a PNDR, după anul 2010.

Obiectiv Strategic 10. Promovarea potențialului endogen al teritoriilor.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv este:

- Participarea membrilor comunităților rurale la procesul de dezvoltare locală și încurajarea acțiunilor inovative.
- Încurajarea actorilor de la nivel local de a lucra împreună cu reprezentanții altor comunități din interiorul sau exteriorul țării

Măsurile legate de acest obiectiv strategic corespund măsurii 41 și 421, însă deoarece Grupurile de Acțiune Locală au fost selectate abia în luna iunie 2011, gradul de utilizare a resurselor destinate realizării acestui obiectiv, este nul.

Obiectiv Strategic 11. Îmbunătățirea guvernancei locale.

Obiectivul specific relaționat cu acest obiectiv strategic este:

- Stimularea formării de parteneriate, pregătirea și asigurarea implementării strategiilor de dezvoltare locală.

Măsura 431 este relaționată cu obiectivul specific *Stimularea formării de parteneriate, pregătirea și asigurarea implementării strategiilor de dezvoltare locală.*

Fazele anterioare constituirii Grupurilor de Acțiune Locală, corespund sub-măsurii 431.1, fazele 1, 2 și 3.

Pentru sub-măsura 431.2 nu au fost înregistrate progrese având în vedere faptul că Grupurile de Acțiune Locală au fost selectate abia în luna iunie 2011.

Prin punerea în aplicare a sub-măsurii 431.1 s-a reușit un progres semnificativ în termeni de sensibilizare și de formare a actorilor locali față de dezvoltarea Planurilor Strategice pentru Dezvoltare Locală și punerea în aplicare a parteneriatelor publice și private sub formă de Grupuri de Acțiune Locală. Este de remarcat acoperirea teritorială omogenă a acțiunii, deoarece au fost realizate activități de formare în toate regiunile țării. În perioada analizată în cadrul acestei măsuri s-au realizat cheltuieli de 4,85 mil. euro.

Concluzie: Deși implementarea Programului a început abia în 2008, an în care s-au derulat în principal primele sesiuni de depunere a cererilor de finanțare, majoritatea concretizându-se în contracte abia în anul 2009, o analiză comparativă pe ani a valorilor indicatorilor înregistrate în perioada 2009-2011 arată o accelerare a implementării atât la nivel tehnic cât și financiar. Gradul de utilizare a resurselor destinate realizării obiectivelor celor patru axe, este de 32,6%, trend ascendent ce trebuie să se mențină și să se accentueze în anii următori pentru ca Programul să atingă capacitatea optimă de derulare.

1.3.2. Progresul înregistrat în perioada 2010-2011

Analiza progresului înregistrat în perioada 2010-2011, realizată prin compararea targeturilor atinse până la 31 decembrie 2009 cu cele atinse până la 31 decembrie 2011, reflectă accelerarea implementării PNDR la nivelul majorității măsurilor.

Cod măsură	Măsură	Indicatori de realizare	Obiective 2007-2013	Total realizat-cumulativ din 2007 până în anul 2009	Total realizat-cumulativ din 2007 până în anul 2011	Evoluția gradului de realizare a obiectivelor 2007-2013 (decembrie 2011 vs. decembrie 2009)
111	Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe	Număr de participanți la formare	134.679	0	8.754	Crestere de la 0% la 6,5%
		Număr de zile de formare realizate de participanți	1.051.730	0	57.550	Crestere de la 0% la 5,5%
112	Instalarea tinerilor agricultori	Număr total de tineri fermieri sprijiniți	13.631	507	5.640	Crestere de la 3,7% la 41,4%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	404.256,2	10.196,0	48.943,4	Crestere de la 2,5% la 12,1%
121	Modernizarea exploatațiilor agricole	Număr de exploatații care primesc sprijin pentru investiții	44.458	1.522	1.803	Crestere de la 3,4% la 4,6%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	1.894.192	1.183.660,2	1.669.027,2	Crestere de la 62,5% la 88,1%
123	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	Număr total de întreprinderi	3.205	701	873	Crestere de la 21,9% la 27,2%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	2.761.626	1.285.746,6	1.819.959,9	Crestere de la 46,6% la 65,9%
125	Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii	Număr de operațiuni sprijinite	1.667	0	140	Crestere de la 0% la 8,4%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	666.558,5	0	199.230,7	Crestere de la 0% la 29,9%
141	Sprajinirea fermelor agricole de semi-subsistență	Număr total de ferme de semi-subsistență sprijinite	76.172	6.148	33.704	Crestere de la 8,1% la 44,3%
142	Înființarea grupurilor de producători	Număr total de grupuri de producători sprijinite	1.108	3	17	Crestere de la 0,3% la 1,5%
		Cifra de afaceri a grupurilor sprijinite ('000 Euro)	4.988.000,0	429,6	47.136,5	Crestere de la 0,009% la 0,9%
211 si 212	M 211 Sprijin pentru Zona Montană Defavorizată și M 212 Sprijin pentru zone defavorizate-altele decât zona montană	Numărul exploatațiilor care primesc sprijin	719.167	321.842	427.261	Crestere de la 44,7% la 59,4%
		Suprafața totală angajată (ha)	4.315.000	1.961.910	3.201.024	Crestere de la 45,5% la 74,2%

214	Plăți de agro-mediu	Număr total al exploatațiilor agricole	174.174	189.561	251.337	Crestere de la 108,8% la 144,3%
		Suprafață totală sprijinită (ha)	3.078.000	1.594.532	4.304.639	Crestere de la 51,8% la 139,8%
		Suprafață fizică totală sprijinită (ha)	2.643.000	931.815	1.528.726	Crestere de la 35,3% la 57,8%
		Număr total de contracte	203.174	340.589	454.219	Crestere de la 167,6% la 223,6%
221	Prima împădurire a terenurilor agricole	Număr total de beneficiari care primesc sprijin pentru împădurire	14.180	0	11	Crestere de la 0% la 0,08%
		Suprafața total de teren împădurită	49.348	0	438,50	Crestere de la 0% la 0,9%
312	Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	Număr de microîntreprinderi	10.091	110	2.172	Crestere de la 1,1% la 21,5%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	607.919,4	33.349,6	525.356,7	Crestere de la 5,5% la 86,4%
313	Încurajarea activităților turistice	Număr de noi activități turistice sprijinite	7.665	204	1.028	Crestere de la 2,7% la 13,4%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	837.265,8	108.335,1	398.605,2	Crestere de la 13% la 47,6%
322	Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	Număr de comune sprijinite	1.026	311	638	Crestere de la 30,3% la 62,18%
		Volum total al investițiilor ('000 Euro)	1.603.748,7	967.193,3	1.932.880	Crestere de la 60,3% la 120,5%
411 412 413	Punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare locală	Număr de GAL-uri	80	0	81	Crestere de la 0% la 101,2%
		Suprafața totală a zonei GLA (km ²)	90.800	0	81.934	Crestere de la 0% la 90,2%
		Număr total de locuitori în zona GAL	4.680.000	0	3.502.991	Crestere de la 0% la 74,8%
		Număr de proiecte finanțate de GAL	4.926	0	0	Nu s-au înregistrat progrese
		Număr de beneficiari sprijiniți	4.926	0	0	Nu s-au înregistrat progrese
431 sub-măsura 431.1	Construcție parteneraite public-private	Număr de acțiuni sprijinite	256	0	181	Crestere de la 0% la 70,7%

Evoluția indicatorilor de rezultat în perioada 2010-2011

Conform cerințelor Cadrelui comun de monitorizare și evaluare, raportarea indicatorilor de rezultat comuni și adiționali se realizează începând cu momentul finalizării proiectelor când datele aferente acestora devin disponibile, depășindu-se astfel stadiul incipient al punerii în aplicare a programului.

Indicatorii de rezultat sunt folosiți drept instrumente de evaluare a gradului în care au fost realizate obiectivele specifice stabilite în cadrul fișelor măsurilor, rezultatele reprezentând efectele imediate ale intervențiilor și oferind informații referitoare la schimbările privind comportamentul, capacitatea sau performanța beneficiarilor direcți ca urmare a implementării proiectului.

Trebuie precizat că, stabilirea acestora nu a putut fi realizată direct de către Autoritatea de Management, fiind necesară lansarea a unor proceduri de atribuire finanțate prin măsura de Asistență Tehnică, în scopul contractării unor studii având ca obiectiv colectarea informațiilor statistice necesare calculării indicatorilor de rezultat comuni și adiționali aferenți proiectelor finalizate și cererilor de sprijin pe suprafață plătite până la data de 31 decembrie 2010 respectiv 2011.

Astfel, pentru a calcula indicatorii de rezultat comuni și adiționali aferenți proiectelor finalizate și cererilor de sprijin pe suprafață plătite până la data de 31 decembrie 2010, Autoritatea de Management pentru PNDR a derulat procedura de licitație deschisă pentru atribuirea contractului de servicii „Completarea indicatorilor de rezultat comuni și adiționali prevăzuți în cadrul fișelor măsurilor din PNDR pentru proiectele finalizate”, criteriul de atribuire fiind prețul cel mai scăzut.

Obiectivul general al contractului de servicii l-a constituit completarea indicatorilor de rezultat comuni și adiționali prevăzuți în fișele măsurilor din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală:

- Pentru proiectele finalizate și cererile de sprijin pe suprafață plătite până la data de 31 decembrie 2010 cu termen de predare a indicatorilor în maxim 30 de zile de la data intrării în vigoare a contractului,
- Pentru proiectele finalizate și cererile de sprijin pe suprafață plătite până la data de 31 decembrie 2011 cu termen de predare a indicatorilor 10 iunie 2012,
- Pentru proiectele finalizate și cererile de sprijin pe suprafață plătite până la data de 31 decembrie 2012 cu termen de predare a indicatorilor 10 iunie 2013, în vederea raportării acestora anual către Comisia Europeană.

Conform prevederilor caietului de sarcini din cadrul documentației de atribuire, prestatorul trebuia să calculeze anual 11 indicatori de rezultat care urmau să fie incluși de către Autoritatea Contractantă în Raportul anual de progrese aferent anilor 2010, 2011 și 2012.

În urma evaluării singurei oferte depuse, contractul de servicii a fost atribuit ofertantului declarat câștigător, respectiv INNOVACION Y DESARROLLO LOCAL S.L, Spania, cu o ofertă acceptabilă și cu prețul mai scăzut decât valoarea estimată a contractului.

Procedura de evaluare a ofertei s-a încheiat în data de 11.05.2011 prin elaborarea și aprobarea Raportului procedurii de atribuire a contractului de achiziție publică menționat mai sus.

Ulterior comunicării rezultatului procedurii către ofertantul declarat câștigător, începând cu data de 02.06.2011 s-au desfășurat mai multe întâlniri și schimburi de corespondență între reprezentanții Autorității Contractante și operatorul economic, în vederea negocierii clauzelor contractuale.

Deoarece negocierea clauzelor contractului de servicii a fost un proces de durată obiectiv, nefiind posibilă finalizarea procedurii prin încheierea contractului de servicii în timp util (înainte de transmiterea oficială prin SFC2007 a Raportului Anual de progrese 2010), Autoritatea contractantă a fost pusă în situația, înainte de încheierea contractului atribuit, de a calcula 5 indicatori de rezultat din cei 11 aferenți proiectelor finalizate în cursul anului 2010, în vederea includerii acestora în Raportul anual de progrese 2010.

Cei cinci indicatori de rezultat pentru care Autoritatea de Management a putut calcula indicatorii cu eforturi proprii au fost cei pentru care au existat date disponibile în baza de date a instituțiilor implicate în implementarea programului și astfel nu a presupus elaborarea unor chestionare de colectare a datelor și contactarea beneficiarilor care au finalizat proiectele.

În condițiile în care o parte din ceea ce trebuia realizat de prestator fusese deja realizat, coroborat cu faptul că propunerea tehnică și propunerea financiară, astfel cum au fost depuse de ofertant, erau obligatorii în forma depusă și cu datele tehnice și financiare declarate (cantități și sume) și stăteau la baza încheierii contractului fără să poată fi modificate la momentul semnării, încheierea contractului nu a mai fost posibilă.

Astfel, Autoritatea contractantă a propus anularea procedurii pentru atribuirea contractului de achiziție publică, ulterior informând și ofertantul declarat câștigător, respectiv INNOVACION Y DESARROLLO LOCAL S.L, Spania.

Urmare înștiințării transmise, INNOVACION Y DESARROLLO LOCAL S.L, Spania a contestat decizia de anulare la Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (CNSC). Prin Decizia nr. 5269/571C4/6002 din 16.12.2011, CNSC a respins contestația depusă de INNOVACION Y DESARROLLO LOCAL S.L, Spania ca nefondată.

Menționăm faptul că în cursul anului următor, Autoritatea de Management pentru PNDR a lansat o nouă procedură de licitație deschisă pentru atribuirea contractului de servicii „Completarea indicatorilor de rezultat comuni și adiționali prevăzuți în cadrul fișelor măsurilor din PNDR pentru proiectele finalizate”, cu același obiectiv general pentru anii 2011, 2012 și 2013.

Pentru acest proiect nu a fost depusă nici o ofertă.

Pe baza sistemului de monitorizare respectiv a informațiilor din baza de date gestionată de către APDRP și AM s-au colectat și centralizat, în vederea elaborării Raportului Anual de Progres 2010 și 2011, datele aferente calculării următorilor indicatori de rezultat:

Indicatori de rezultat aferenți proiectelor finalizate până la sfârșitul anului 2010

Măsura 121 “Modernizarea exploatațiilor agricole” - Numărul exploatațiilor care îndeplinesc standardele comunitare, ca urmare a sprijinului - 328 proiecte din cele 852 finalizate în cadrul măsurii 121 au implementat standarde comunitare ca urmare a sprijinului financiar obținut.

Raportat la targetul PNDR de 20.000 de exploatații rezultă un grad de atingere a obiectivului de 1,6%.

Măsura 123 "Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere, inclusiv schemele de ajutor de stat XS 13/2008 și XS 28/2008" - Numărul întreprinderilor care îndeplinesc standardele comunitare, ca urmare a sprijinului - 11 proiecte, din cele 165 finalizate în cadrul măsurii 123, au implementat standarde comunitare ca urmare a sprijinului financiar obținut.

Raportat la targetul PNDR de 3.205 de întreprinderi rezultă un grad de atingere a obiectivului de 0,3%.

Măsura 312 "Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi" - Numărul brut de locuri de muncă create - analizând datele previzionate în studiile de fezabilitate cu privire la forța de muncă, aferente celor 108 proiecte finalizate în anul 2010 reiese faptul că, în urma finalizării acestor proiecte se estimează crearea unui număr de 573 locuri de munca. La acestea se adauga 27 de locuri de munca create prin cele 5 proiecte finalizate in anul 2009.

Raportat la targetul PNDR de 29.494 de locuri de munca rezulta un grad de atingere a obiectivului de 2%.

Măsura 313 "Încurajarea activităților turistice" - Numărul brut de locuri de muncă create - analizând datele previzionate în studiile de fezabilitate cu privire la forța de muncă, aferente celor 3 proiecte finalizate în cadrul acestei măsuri, reiese faptul că acestea au condus la crearea a aproximativ 9 locuri de muncă.

Raportat la targetul PNDR de 38.327 de locuri de munca rezulta un grad de atingere a obiectivului de 0,02%.

Măsura 322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale" - Populația din mediul rural ce beneficiază de servicii îmbunătățite - urmare finalizării proiectului de modernizare drum comunal și a rețelei de canalizare vor beneficia de infrastructura fizică de bază îmbunătățită 2000 locuitori.

Raportat la targetul PNDR de 5.053.000 de locuitori rezulta un grad de atingere a obiectivului de 0,04%.

Sub-măsura 431.1 – Construcție parteneriate public-private

„Numărul total de persoane instruite care au finalizat cu succes acțiunea de pregătire - instruire generală” - au finalizat cu succes instruirea generală 1.578 persoane în cadrul celor 64 sesiuni de instruire organizate în faza 1.

Raportat la targetul PNDR de 1.640 de persoane rezulta un grad de atingere a obiectivului de 96,2%.

„Numărul total de persoane instruite care au finalizat cu succes acțiunea de pregătire - instruire specializată pentru reprezentantul GAL” - au finalizat cu succes instruirea specializată 300 persoane în cadrul celor 16 sesiuni de instruire organizate în faza 2.

Raportat la targetul PNDR de 300 de persoane rezulta un grad de atingere a obiectivului de 100%.

Indicatori de rezultat aferenți proiectelor finalizate până la sfârșitul anului 2011

Măsura 111 "Formare profesională (training), informare și difuzare de cunoștințe" - Număr de participanți care au încheiat cu succes o activitate de formare din domeniul agriculturii și/sau silviculturii - până la data de 31.12.2011 urmare participării și absolvirii cursurilor finanțate prin intermediul celor 10 contracte aflate în implementare în cadrul măsurii 111, au obținut un atestat de participare, dobândind informații și cunoștințe specifice pentru a putea consolida și dezvolta exploatarea agricolă un număr de 8.754 fermieri (tineri fermieri și fermieri de semisubzistență) din care 6.639 bărbați și 2.115 femei.

Raportat la targetul PNDR de 107.743 de participanți rezulta un grad de atingere a obiectivului de 8,1%.

Măsura 121 "Modernizarea exploatațiilor agricole" - Numărul exploatațiilor care îndeplinesc standardele comunitare, ca urmare a sprijinului - 409* proiecte din cele 1.012 finalizate în cadrul măsurii 121 au îndeplinit standardele comunitare ca urmare a sprijinului financiar obținut.

Raportat la targetul PNDR de 20.000 de exploatări rezulta un grad de atingere a obiectivului de 2,0%.

*(*represents proiectele finalizate care au obținut punctaj pentru criteriul de selecție „exploatații agricole care se adaptează la standardele comunitare nou introduse”, criteriu aplicabil numai pentru modernizări).*

Măsura 123 "Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere, inclusiv schemele de ajutor de stat XS 13/2008 și XS 28/2008" - Numărul întreprinderilor care îndeplinesc standardele comunitare, ca urmare a sprijinului - 26* proiecte, din cele 274 finalizate în cadrul măsurii 123, au îndeplinit standarde comunitare ca urmare a sprijinului financiar obținut.

Raportat la targetul PNDR de 3.205 de întreprinderi rezulta un grad de atingere a obiectivului de 0,8%.

*(*represents proiectele finalizate care au obținut punctaj pentru criteriul de selecție „micro-întreprinderi care se adaptează la standardele comunitare nou introduse”, criteriu aplicabil numai pentru modernizări/extinderi și/sau pentru criteriul de selecție „unități care au programe de restructurare până în 2011, cuprinse în anexa avizată de DG Sanco, pentru îndeplinirea conformității cu standardele comunitare”).*

Măsura 312 "Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi" - Numărul brut de locuri de muncă create"- analizând datele previzionate în studiile de fezabilitate cu privire la forța de muncă, aferente celor 603 proiecte finalizate în anul 2011 reiese faptul că, în urma finalizării acestor proiecte se estimează crearea unui număr de 3.656 locuri de muncă.

Având în vedere faptul că, în perioada 2009 - 2010 s-au finalizat 113 proiecte prin care s-au creat aproximativ 600 locuri de muncă, rezulta că în perioada 2009 - 2011 cele 716 proiecte finalizate în cadrul acestei măsuri au condus la crearea a aproximativ 4.256 locuri de muncă.

Raportat la targetul PNDR de 29.494 de locuri de munca rezulta un grad de atingere a obiectivului de 14,4%.

Măsura 313 "Încurajarea activităților turistice" - Numărul brut de locuri de muncă create - analizând datele previzionate în studiile de fezabilitate cu privire la forța de muncă, aferente celor 9 proiecte finalizate în cadrul acestei măsuri în anul 2011, reiese faptul că acestea au condus la crearea a aproximativ 41 locuri de muncă.

Având în vedere faptul că, în anul 2010 s-au finalizat 3 proiecte prin care s-au creat aproximativ 9 locuri de muncă, putem estima că în perioada 2010 - 2011 cele 12 proiecte finalizate în cadrul acestei măsuri au condus la crearea a aproximativ 50 locuri de muncă.

Raportat la targetul PNDR de 38.327 de locuri de munca rezulta un grad de atingere a obiectivului de 0,1%.

Măsura 322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale" - Populația din mediul rural ce beneficiază de servicii îmbunătățite - urmare finalizării în anul 2011 a 49 de proiecte care au avut ca și componenta dominată fie modernizare de drumuri comunale fie înființarea/extinderea/modernizarea rețelei de alimentare cu apă și a sistemelor de canalizare, precum și componente secundare ce vizau finanțarea infrastructurii aferente serviciilor sociale ca de exemplu centrele de îngrijire copii și dotarea caminelor culturale, din studiile de fezabilitate aferente acestora reiese că vor beneficia de infrastructura fizică de bază (drumuri) și infrastructura ecologică (canalizare și alimentare cu apă) îmbunătățită 168.444 locuitori.

Acestora li se adaugă cei 2.000 de locuitori beneficiari de infrastructura fizică de bază îmbunătățită ca urmare a finalizării în anul 2010 a unui proiect de modernizare drum comunal și rețea de canalizare.

Raportat la targetul PNDR de 5.053.000 de locuitori rezulta un grad de atingere a obiectivului de 3,4%.

1.3.3. Limitări ale implementării

În perioada 2008-2009 implementarea diferitelor măsuri în cadrul PNDR s-a confruntat cu o serie de probleme și obstacole care au frânat implementarea, întârziind începerea punerii în aplicare și limitând efectul acestora.

În perioada 2010-2011, unele dintre aceste probleme s-au menținut, apărând în același timp și alte probleme noi.

În perioada de referință, principalele dificultăți întâmpinate în implementarea PNDR au fost determinate de următoarele aspecte:

- **Resurse umane insuficiente** în cadrul organismelor implicate în implementarea PNDR în raport cu volumul de muncă extrem de ridicat pentru lansarea și implementarea unui număr important din măsurile stabilite în PNDR încă din primul an de implementare. Având în vedere implicațiile financiare pe care le generează mărirea numărului de personal, coroborate cu situația dificilă din punct de vedere economic cu care s-a confruntat România în ultimii ani,

această problemă nu a putut fi rezolvată, posturile din aparatul bugetar fiind blocate începând cu anul 2009.

Totodată facem precizarea unei stări de fapt referitoare la structura de personal din cadrul DGDR-AM PNDR care este afectată de migrarea unei părți din personalul de specialitate cu expertiză valoroasă, către alte Autorități de Management sau instituții care gestionează fonduri comunitare și dețin o bază de salarizare mult mai atrăgătoare (ex.: Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului, ș.a.). Consecințele directe ale aspectelor prezentate sunt următoarele: neîncadrarea în termenele stabilite pentru atingerea obiectivelor din motive neimputabile, imposibilitatea compensării imediate a pierderilor de personal și recompensării și motivării personalului rămas (dificultăți și în compensarea cu timp liber pentru orele suplimentare prestate peste durata normală a timpului de lucru sau la efectuarea concediului legal de odihnă). Un factor nefavorabil cu privire la situația prezentată îl constituie și atragerea în condiții restrictive, datorate situației de austeritate bugetară, a resurselor umane, iar adaptarea la volumul de muncă și cerințele specifice activității necesită un efort considerabil și experiență în domeniu, ceea ce se câștigă în timp. În vederea soluționării problemei legate de lipsa de personal menționăm solicitarea înaintată Ministerului Afacerilor Europene de suplimentare a personalului existent. În privința situației resurselor umane din cadrul APDRP, pentru a depăși deficitul de personal, APDRP a făcut toate demersurile necesare în vederea ocupării prin concurs a posturilor vacante de care dispunea în luna iunie 2011. Acest lucru s-a materializat prin aprobarea memorandumului privind exceptarea APDRP de la prevederile OUG nr. 34/2009 privind rectificarea bugetară pe anul 2009 și reglementarea unor măsuri financiar fiscale. Astfel, APDRP a scos la concurs un număr de 31 de posturi vacante. Mai mult, în anul 2011 APDRP a reluat solicitările legislative privind suplimentarea numărului de personal, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 822/2011, numărul personalului APDRP a fost suplimentat cu 50 de posturi, însă acestea nu au putut fi ocupate în cursul aceluiași an.

Pentru desfășurarea activității în bune condiții și pentru respectarea termenelor procedurale, permanent, APDRP alocă personal, acolo unde situația o impune, prin delegarea/mutarea temporară a experților, în funcție de necesarul de personal la un moment dat, cu respectarea legislației în vigoare și a Regulamentului (CE) nr. 885/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr.1290/2005 în ceea ce privește autorizarea agențiilor de plăți și a altor entități precum și lichidarea conturilor FEGA și FEADR.

▪ **Lipsa conștientizării** corespunzătoare din partea potențialilor beneficiari ai programului cu privire la obligațiile ce le revin și costurile și implicațiile pe care le presupune un proiect de investiții din PNDR.

În vederea sprijinirii și informării corecte a potențialilor beneficiari ai PNDR, AM PNDR și APDRP au organizat campanii de promovare cât și întâlniri pentru a facilita accesul la informații a potențialilor beneficiari ai PNDR. Astfel, au fost oferite informații referitoare la condițiile ce trebuie îndeplinite pentru a putea aplica în cadrul PNDR, posibilitățile de accesare a surselor de creditare, etc.

În vederea asigurării transparenței în implementarea PNDR, autoritățile responsabile de managementul PNDR au adoptat o serie de măsuri în vederea creșterii gradului de transparență în implementarea Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Aceste măsuri vizează:

1. Stabilirea la începutul anului, în urma consultării Comitetului de Monitorizare, a calendarului de lansare a măsurilor din PNDR, precum și publicarea numărului de sesiuni pentru fiecare măsură, împreună cu suma alocată și calendarul de desfășurare a sesiunilor pentru

informarea din timp a tuturor celor interesați cu privire la perioada în care pot fi depuse proiecte.

2. Introducerea prevederii ca orice modificare făcută cu privire la regulile de implementare a măsurilor ce urmează a fi lansate, să devină publică cu cel puțin 30 de zile înainte de data începerii sesiunii de depunere a proiectelor. Astfel, Ghidurile solicitantului au fost disponibile pe site-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și al APDRP cu circa 30 de zile înainte de data începerii sesiunii de depunere a proiectelor.

3. O altă metodă de a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai PNDR și de a asigura folosirea corespunzătoare a fondurilor alocate prin PNDR în funcție de prioritățile stabilite la nivelul Programului a fost reprezentat de modificările punctajelor de selecție pentru anumite măsuri ale Programului. AM PNDR a supus aprobării membrilor Comitetului de Monitorizare propunerile de modificare a punctajelor aferente criteriilor de selecție pentru măsurile 121, 123, 141, 312, 125 și pentru sub-măsurile 125c și 322d.

- **Lipsa unui organism național** care să monitorizeze toate investițiile publice realizate din fonduri europene, fapt care a impus eforturi susținute din partea tuturor organismelor responsabile de implementarea programelor finanțate din fonduri comunitare pentru asigurarea demarcării între programe;

- **Problemele întâmpinate** în funcționarea eficientă a sistemului informatic dezvoltat pentru cele două agenții de plăți și a interfeței între aceste două sisteme, respectiv integrarea celor două baze de date ca funcționalitate;

În ceea ce privește problemele întâmpinate în funcționarea eficientă a sistemului informatic dezvoltat pentru cele două agenții de plăți și a interfeței între aceste două sisteme, în data de 3 martie 2010, APDRP a contractat proiectul „Actualizarea și dezvoltarea software-ului integrat al APDRP”, care are ca obiectiv general actualizarea și dezvoltarea software-ului integrat al APDRP. Acest proiect a fost continuat cu un alt proiect încheiat în data de 16.08.2011. Activitatea de actualizare a bazelor de date este în desfășurare.

- **Specificitatea** anumitor măsuri/acțiuni din PNDR care reprezintă un element de noutate pentru România;

- **Dificultăți pe care beneficiarii Programului le au în obținerea unor credite necesare asigurării cofinanțării private.**

Pentru a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai fondurilor europene alocate pentru perioada 2007-2013 și în vederea identificării unor forme de sprijin cu caracter financiar cât mai adecvate în vederea facilitării asigurării co-finanțării private de către potențialii beneficiari, Ministerul Agriculturii a organizat, încă din anul 2008, o serie de întâlniri cu reprezentanții principalelor bănci comerciale active pe piața din România pentru a le solicita sprijinul în vederea asigurării absorbției fondurilor europene alocate pentru dezvoltare rurală și creării, în acest scop, a unor pachete speciale de creditare destinate beneficiarilor Programului. Montajul financiar prezentat băncilor în cadrul acestor întâlniri a avut la bază facilitățile pe care MADR le-a creat pentru stimularea asigurării cofinanțării private de către beneficiarii PNDR, precum și pentru asigurarea transparenței în relația beneficiarilor cu instituțiile financiare.

În perioada aprilie - mai 2010, aceste întâlniri s-au concretizat într-un parteneriat între Asociația Română a Băncilor, principalele bănci comerciale active pe piața românească, Fondul de Garantare a Creditului Rural, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - AM PNDR.

În cadrul acestui parteneriat au fost organizate întâlniri la care au fost invitate 17 bănci comerciale, în urma discuțiilor manifestându-și interesul pentru o colaborare formală cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, următoarele bănci: CEC Bank, Bancpost, Banca Comercială Română, Banca Română de Dezvoltare, Banca Transilvania, UniCredit Țiriac Bank și Alpha Bank.

În acest sens, au fost încheiate 5 protocoale de colaborare, după cum urmează:

- Protocolul de colaborare P68/10.06.2010, încheiat între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Fondul de Garantare a Creditului Rural (FGCR IFN SA) și BRD – Groupe Societe Generale, pentru facilitarea accesului la finanțare a potențialilor beneficiari ai PNDR și crearea unui parteneriat între beneficiarii PNDR, bănci și FGCR IFN SA;
- Protocolul de colaborare P69/11.06.2010, încheiat între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Fondul de Garantare a Creditului Rural (FGCR IFN SA) și CEC Bank, pentru facilitarea accesului la finanțare a potențialilor beneficiari ai PNDR și crearea unui parteneriat între beneficiarii PNDR, bănci și FGCR IFN SA;
- Protocolul de colaborare P70/28.06.2010, încheiat între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Fondul de Garantare a Creditului Rural (FGCR IFN SA) și Banca Comercială Română, pentru facilitarea accesului la finanțare a potențialilor beneficiari ai PNDR și crearea unui parteneriat între beneficiarii PNDR, bănci și FGCR IFN SA;
- Protocolul de colaborare P71/07.07.2010, încheiat între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Fondul de Garantare a Creditului Rural (FGCR IFN SA) și Bancpost SA, pentru facilitarea accesului la finanțare a potențialilor beneficiari ai PNDR și crearea unui parteneriat între beneficiarii PNDR, bănci și FGCR IFN SA;
- Protocolul de colaborare P72/22.07.2010, încheiat între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Fondul de Garantare a Creditului Rural (FGCR IFN SA) și Alpha Bank, pentru facilitarea accesului la finanțare a potențialilor beneficiari ai PNDR și crearea unui parteneriat între beneficiarii PNDR, bănci și FGCR IFN SA;

Protocoalele de colaborare încheiate cu băncile se axează, în principal, pe două componente: agrearea scrisorii de confort și mediatizarea și promovarea într-un cadru comun (MADR – APDRP – FGCR - bănci comerciale) a oportunităților de finanțare/creditare/garantare pe care le au la dispoziție beneficiarii măsurilor de investiții din PNDR, pentru derularea proiectului selectat pentru finanțare de către APDRP.

Distinct de întâlnirile din cadrul grupului de lucru constituit la inițiativa Asociației Române a Băncilor, Autoritatea de Management pentru PNDR a inițiat o serie de discuții punctuale cu fiecare bancă comercială în parte, dintre cele care au agreat propunerea de semnare a protocolului de colaborare în vederea găsirii unor soluții fezabile pentru sprijinirea start-up-urilor beneficiare ale PNDR.

Concluziile care s-au desprins în urma acestor întâlniri sunt următoarele:

1. Nu există o soluție standard pentru această categorie a potențialilor beneficiari ai FEADR.
2. Analiza dosarului depus de un start-up la bancă pentru solicitarea unui credit se realizează în funcție de următoarele elemente:
 - gradul de implicare a solicitantului în proiect - băncile iau în considerare pentru stabilirea gradului de implicare a solicitantului în proiect, cheltuielile efectuate pentru pregătirea

proiectului cum ar fi: achiziționarea terenului, construcții realizate pe cont propriu; consultanță și alte tipuri de cheltuieli efectuate pentru realizarea proiectului,

- existența unui aport propriu - în acest sens toate băncile comerciale în discuție au menționat expres această solicitare, valoarea aportului diferind de la o bancă la altă (max. 15%),
- pregătirea profesională a solicitantului trebuie să fie relevantă pentru investiția propusă în proiect,
- modul în care este pregătită firma să reacționeze pe piață.

Soluțiile identificate în urma dezbaterilor cu băncile constau în:

- posibilitatea reducerii costului creditului pentru beneficiar, cu condiția realizării unei monitorizări a proiectelor FEADR pentru fiecare tranșă de plată de către structurile băncii sau prin externalizarea acestui serviciu;
- necesitatea îmbunătățirii elaborării proiectelor din punct de vedere economico - financiar. Un rol determinant în acest sens îl au serviciile de consultanță;
- conștientizarea de către beneficiari a importanței managementului proiectului;
- necesitatea consultării cu potențiale bănci finanțatoare încă din faza de elaborare a proiectului, pentru corecta dimensionare a creditului;

La începutul anului 2010, în vederea eficientizării utilizării fondurilor disponibile prin PNDR, a fost introdusă obligativitatea depunerii documentelor care dovedesc capacitatea asigurării cofinanțării, în termen de 60 zile de la data notificării privind selecția proiectului pentru finanțare, iar ulterior, chiar de la depunerea cererii de finanțare.

Documentele care dovedesc sursele de cofinanțare ale proiectului (unul sau mai multe dintre ele emise de banca și/sau alte instituții financiare autorizate), sunt următoarele:

- a) extras de cont bancar vizat și datat de bancă cu cel mult cinci zile lucrătoare înainte de data depunerii cererii de finanțare, în cazul cofinanțării prin surse proprii (autofinanțare) și prin certificate de depozit nominative și dematerializate, cu o scadență mai mică sau egală cu trei luni față de data închiderii licitației de proiecte;
- b) extras de cont bancar vizat și datat de bancă cu cel mult cinci zile lucrătoare înainte de data depunerii cererii de finanțare, în cazul existenței unor surse de cofinanțare de tipul: granturi, sponsorizări, donații, însoțit de un document care să ateste sursa respectivă, emis de organizația care a acordat-o;
- c) extras de cont bancar și Formularul de achiziție titluri de stat, emise și vizate de bancă, în cazul cofinanțării prin titluri de stat cu o scadență mai mică sau egală de trei luni față de data închiderii licitației de proiecte;
- d) extrasul liniei de credit datat cu cel mult cinci zile lucrătoare față de data depunerii cererii de finanțare și Contractul de credit vizat de bancă, în cazul cofinanțării prin linie de credit cu o valabilitate de un an față de data lansării licitației de proiecte, deschis la o bancă;
- e) Scrisoare de confort (certificat de confirmare de fonduri) cu o valabilitate de 120 zile.

Fundamentarea care a stat la baza adoptării acestei decizii, a plecat de la faptul că scrisoarea de confort reprezintă un important instrument de asigurare pentru autorități și pentru potențialii beneficiari că proiectele pot fi puse în practică, cu atât mai mult cu cât de la începutul anului 2010, pentru beneficiarii Măsurii 121, intensitatea sprijinului public a scăzut la 40% din valoarea eligibilă a proiectului, astfel că asigurarea părții de cofinanțare privată a devenit determinantă pentru derularea investiției.

În urma discuțiilor cu băncile comerciale, s-a ajuns la concluzia că există o reticență a băncilor în a acorda credite pentru investițiile cu finanțare din Programul Național de Dezvoltare Rurală, în

situația în care băncile consideră oportună evaluarea viabilității economico-financiare și dimensionarea corectă a investiției în faza premergătoare depunerii dosarului de finanțare. Totodată, după primele sesiuni de depunere din anul 2010 s-a constatat faptul că vor exista cu siguranță proiecte selectate care nu vor mai încheia contracte de finanțare datorită imposibilității solicitanților de a obține scrisoarea de confort. Astfel, începând cu sesiunea de depunere a proiectelor pentru măsurile de investiții private din luna octombrie 2010, a fost introdusă obligativitatea prezentării, la momentul depunerii cererii de finanțare, a dovezii sursei de cofinanțare privată.

Introducerea scrisorii de confort înainte de efectuarea selecției prezintă avantajul că permite selectarea doar a acelor proiecte care ar avea șanse reale de a obține creditul necesar în vederea obținerii investiției, asigurând astfel și o utilizare mult mai eficientă a resurselor financiare alocate anual în cadrul unei măsuri.

În privința rezultatelor înregistrate ca urmare a introducerii scrisorii de confort de la momentul depunerii cererii de finanțare, se poate menționa că pentru sesiunea de depunere octombrie 2010 a măsurii 121 au fost depuse peste 300 de proiecte conforme cu valoare publică de aproximativ 172 milioane Euro. Această valoare depășește semnificativ valoarea publică alocată pentru această sesiune de 100 milioane euro, ceea ce denotă faptul că aplicanții au prezentat la dosarul cererii de finanțare dovada sursei de cofinanțare privată.

O altă măsură adoptată în vederea îmbunătățirii mediului de afaceri prin creșterea accesibilității fermierilor, a IMM-urilor din mediul rural și a altor categorii de beneficiari ai PNDR la sursele de creditare de pe piața financiar-bancară, a constituit-o introducerea la începutul anului 2010, a celor 2 scheme de garantare cu finanțare din FEADR, după cum urmează:

- Schema de garantare pentru agricultură acordă garanții la credite beneficiarilor măsurii 121 "Modernizarea exploatațiilor agricole" și măsurii 123 "Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere", pentru partea acoperită de articolul 36 din Tratat;
- Schema de garantare pentru întreprinderi mici și mijlocii (IMM) acordă garanții IMM-urilor beneficiare ale măsurii 312 "Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi", 313 "Încurajarea activităților turistice" și componentei măsurii 123 acoperită de schemele de ajutor de stat.

Instrumentul financiar a fost propus conform art. 50-52 din Regulamentul Comisiei nr. 1974/2006 - sistemul de garantare a creditelor pentru beneficiarii măsurilor de investiții private din cadrul PNDR și aprobat de către Comisie cu ocazia aprobării celei de a doua modificări a PNDR pentru introducerea sistemului de garanții, în luna aprilie 2009.

Pentru implementarea sistemului de garantare, MADR și APDRP au încheiat un acord cadru de colaborare în data 30.12.2009, conform căruia AM PNDR este autoritate de implementare și APDRP este autoritate de plată. Conform acordului cadru de colaborare, procedura de atribuire a contractelor de servicii financiare pentru accesarea și derularea fondurilor aferente celor două scheme de garantare a fost derulată de MADR prin AM PNDR.

Procedura de atribuire a contractului de servicii financiare nebancale pentru derularea celor două scheme de garantare a fost desfășurată în baza prevederilor legislației naționale în domeniul achizițiilor publice, respectiv Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii și Hotărârea Guvernului nr. 925/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

Procedura de atribuire a fost licitația deschisă și a fost împărțită în două loturi:

- Lotul I – Schema de garantare pentru agricultură,
- Lotul II – Schema de garantare pentru IMM-uri.

Lansarea procedurii de atribuire a contractului de achiziție publică „Accesarea și derularea Fondului pentru Schema de Garantare pentru agricultură și a Fondului pentru Schema de Garantare pentru întreprinderi mici și mijlocii, cofinanțate din FEADR” a avut loc prin publicarea anunțului de participare împreună cu documentația de atribuire în Sistemul Electronic al Achizițiilor Publice din România în data de 09.01.2010, precum și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene cu nr. 2010/S 7-007767.

În data de 26.02.2010 a avut loc ședința de deschidere a ofertelor depuse în cadrul procedurii de atribuire.

Contractele pentru cele 2 loturi au fost atribuite ofertantului unic Fondul de Garantare a Creditului Rural – IFN S.A. (FGCR – IFN S.A.).

Suma alocată pentru cele două scheme de garantare este de 220.000.000 euro, distribuită astfel:

- 190.000.000 euro pentru derularea Schemei de garantare pentru agricultură conform Convenției de finanțare – Contract de Servicii Lot 1 nr. 59971/26.03.2010 încheiată între Asocieria de Autorități Contractante dintre Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală – AM PNDR și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit pe de o parte și S.C. Fondul de Garantare a Creditului Rural – IFN S.A. pe de altă parte;
- 30.000.000 euro pentru derularea Schemei de garantare pentru întreprinderi mici și mijlocii conform Convenției de finanțare – Contract de Servicii Lot 2 nr. 59972/26.03.2010 încheiată între Asocieria de Autorități Contractante dintre Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală – AM PNDR și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit pe de o parte și S.C. Fondul de Garantare a Creditului Rural – IFN S.A. pe de altă parte.

Schemele de garantare oferă garanții bancare solicitanților de împrumuturi bancare pentru finanțarea proiectelor de investiții private cofinanțate din măsurile PNDR precizate mai sus.

De asemenea, prin cele două scheme de garantare s-a urmărit înlăturarea dificultăților pe care beneficiarii proiectelor de investiții dezvoltate în mediul rural le-au întâmpinat ca urmare a lipsei surselor proprii de finanțare, a condițiilor de acordare a creditelor impuse de băncile comerciale în ceea ce privește asigurarea garanțiilor, precum și a reticenței băncilor de a finanța investițiile în acest sector.

Recenta criză financiară și de lichidități de la nivel mondial și care a afectat și economia românească accentuează și mai mult inaccesibilitatea beneficiarilor privați la sursele de finanțare de pe piață cu consecințe agravante asupra absorbției fondurilor din FEADR.

Garanțiile cu finanțare din PNDR sunt acordate cu respectarea următoarelor condiții:

- a) Beneficiarii garanțiilor sunt cei prevăzuți în fișele măsurilor 121, 123 (schema de garantare pentru agricultură), respectiv IMM-uri eligibile în cadrul schemelor de ajutor aferente măsurii 123 și beneficiari eligibili ai măsurilor 312 și 313 (schema de garantare pentru întreprinderi mici și mijlocii), și care au o cerere de finanțare FEADR selectată pentru finanțare;
- b) Nu sunt acordate garanții solicitanților aflați în dificultate financiară, în sensul prevederilor Comunicării Comisiei Europene privind orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate;
- c) Garanția acordată este strict legată de creditul contractat în vederea implementării proiectului selectat pentru finanțare, valoarea maximă a garanției precum și perioada

pentru care este acordată fiind determinată pentru fiecare credit în parte în funcție de caracteristicile acestuia și respectând prevederile fișelor tehnice ale măsurilor;

- d) Garanția acordată acoperă până la 80% din creditul contractat. Pe măsura rambursării acestuia instituției creditoare, ce către beneficiar, valoarea garanției este redusă proporțional, astfel încât acest procent să fie respectat pentru soldul nerambursat al creditului de la data solicitării plății garanției.

Un alt demers ce a avut drept scop sprijinirea beneficiarilor PNDR și sporirea capacității de absorbție a fondurilor alocate MADR a fost acela de a acorda un avans de până la 50% din ajutorul public legat de investiția respectivă, plata avansului fiind condiționată de constituirea unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare unui procent de 110% din valoarea avansului. În aceste condiții, în data de 4 mai 2011, Autoritatea de Management pentru PNDR a înaintat oficial Comisiei Europene cea de-a șasea propunere de modificare a Programului Național de Dezvoltare Rurală, propunere aprobată în 4 august 2011.

▪ **Eliminarea blocajelor** în procesul de achiziții publice derulate de beneficiarii publici prin inițierea unor demersuri pentru standardizarea documentației solicitate și accelerarea absorbției fondurilor disponibile pentru măsura 322 de infrastructură rurală, prin introducerea unor măsuri de monitorizare săptămânală a stadiului derulării achizițiilor. Drept consecință a măsurilor de informare și monitorizare întreprinse de autorități, în anul 2011 s-a înregistrat o creștere a numărului proiectelor cu toate achizițiile finalizate. Astfel, la data de 29 decembrie 2011, din cele 617 proiecte contractate pe măsura 322, 73% au finalizat toate achizițiile prevăzute în proiect.

▪ **Probleme apărute în derularea procedurilor de achiziții publice** de către beneficiarii publici care constau în:

▪ Conform legislației, de organizarea licitațiilor trebuie să se ocupe personalul din cadrul compartimentului specializat de achiziții publice din cadrul fiecărei primării. În cele mai multe cazuri aceste persoane nu sunt specialiști în evaluarea proiectelor și de aceea reprezentanții legali de proiect trebuie să apeleze la experți cooptați (specialiști din alte instituții – ingineri constructori, economiști) fapt ce conduce la întârzierea procesului de evaluare.

• În derularea procedurilor de achiziții a existat un număr mare de contestații în special la licitațiile pentru execuția lucrărilor sau „la pachet” dar și la licitațiile pentru serviciile de proiectare, fapt ce a condus la prelungirea duratei de finalizare a achizițiilor. În unele cazuri decizia Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor a fost fie de anulare a licitației, fie de reevaluare a ofertelor, fapt ce a condus de asemenea la o prelungire suplimentară a duratei de finalizare a achizițiilor.

• În cazul în care licitațiile pentru serviciile de proiectare au fost licitate separat de licitația de lucrări durata estimată pentru finalizarea ambelor proceduri de achiziții este de circa 85 de zile (fără contestații). Menționăm că în cazul licitațiilor de lucrări sau servicii de proiectare + lucrări „la pachet” durata estimată de finalizare a unei proceduri de achiziție este mai mică de circa 50 de zile (fără contestații).

• Majoritatea beneficiarilor au contractat proiecte integrate cu mai multe componente din care unii au preferat să supună licitațiilor de achiziție publică separat fiecare componentă, fapt ce a condus la o prelungire a duratei de finalizare a achizițiilor.

- Existența multor beneficiari care amână întocmirea dosarelor de achiziții sau organizarea licitațiilor, preferând să le lase spre finalul termenului contractual de 12 luni de finalizare a achizițiilor.

Toate acestea au fost coroborate cu dificultățile privind reprezentarea autorității contractante în instanță.

Totodată, legislația națională în domeniul achizițiilor publice se modifică foarte des și conține prevederi care lasă loc la interpretări diferite.

În aceste condiții, caracterul neclar și interpretabil al unor prevederi ale legislației naționale în vigoare în domeniul achizițiilor publice a determinat factorii implicați să desfășoare o amplă corespondență cu Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor, Autoritatea Națională de Soluționare a Contestațiilor și cu Unitatea de Coordonare și Verificare a Achizițiilor Publice, în vederea găsirii unor puncte de vedere comune referitoare la desfășurarea în bune condiții a achizițiilor publice.

De asemenea, la nivelul Guvernului României s-a propus introducerea unor documentații standardizate pentru beneficiarii publici ai programelor cu finanțare europeană precum și a unei liste standardizate de verificare de către AM-uri cât și organizarea unor training-uri pentru consultanții AM-urilor

- Respectarea normelor în materie de achiziții publice

Regimul achizițiilor publice din contractele de finanțare prin fonduri comunitare, precum și din co-finanțarea națională corespunzătoare, trebuie să fie în conformitate cu legislația UE, națională primară și secundară privind implementarea prevederilor UE referitoare la achizițiile publice.

Având în vedere că legislația națională trebuie să asigure transpunerea reglementărilor europene și că Regulamentul (CE) nr. 1177/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 modifică Directivele 2004/17/CE, 2004/18/CE și 2009/81/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului, autoritățile române au modificat Ordonanța de Urgență nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii. Legislația permisivă favorizează depunerea de contestații din partea potențialilor ofertanți asupra Documentațiilor de Atribuire, dovedite ulterior ca nefondate și cu implicații în prelungirea termenelor de obținere a rezultatelor respectivei proceduri. Astfel, o procedură de achiziție publică poate dura până la un an, din momentul publicării Documentației de Atribuire pe www.e-licitatie.ro până la semnarea contractului de achiziție publică.

Lipsa de interes a operatorilor economici în ceea ce privește participarea la procedurile de atribuire a contractelor având ca obiect achiziționarea de servicii de publicitate, servicii poștale, achiziționarea de combustibil precum și neacceptarea unor condiții prevăzute în documentațiile de atribuire cu privire la instrucțiunile de plată a condus la anularea unor proceduri de atribuire.

În procedurile de achiziții publice derulate de către beneficiarii publici ai PNDR există un număr foarte mare de contestații, în special la licitațiile pentru execuția lucrărilor sau „la pachet”, dar și la licitațiile pentru serviciile de proiectare, fapt ce a condus la prelungirea duratei de finalizare a achizițiilor.

Totodată, există mulți beneficiari care au amânat întocmirea dosarelor de achiziții publice sau organizarea licitațiilor, preferând să le amâne/lanseze spre finalul termenului contractual. În aceste condiții, au fost organizate instruirii periodice la nivelul Centrelor Regionale cu beneficiarii programului fiind astfel sesizați cei care au amânat întocmirea dosarelor de achiziții publice sau organizarea licitațiilor, în vederea urgentării lor.

Menționăm că există moduri de interpretare diferite din partea beneficiarilor publici a Manualului de proceduri pentru atribuirea contractelor de achiziție publică pentru proiectele finanțate prin PNDR. În aceste condiții, răspunsurile la clarificările primite din partea potențialilor ofertanți au fost elaborate într-un mod cât mai explicit și detaliat.

În vederea reducerii numărului de contestații și prevenirii depunerii acestora, Autoritatea de Management a colaborat cu reprezentanți ai Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice și ai Unității de Coordonare și Verificare a Achizițiilor Publice. Această colaborare a urmărit totodată, îmbunătățirea documentațiilor de atribuire/selecție, precum și a activității AM PNDR în domeniul achizițiilor publice.

De asemenea, în cadrul lansării procedurilor de achiziție publică au fost alese tipuri de proceduri, factori și criterii de evaluare pentru derularea procesului într-un mod cât mai eficient, în conformitate cu principiile utilizate în achiziții publice.

Pe lângă aspectele procedurale pe care le-am amintit, precizăm că numărul redus al personalului calificat raportat la numărul de proceduri de achiziții publice are un impact negativ asupra implementării Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Referitor la personalul insuficient din cadrul instituțiilor responsabile cu achizițiile publice, această problemă nu a putut fi rezolvată, posturile din aparatul bugetar fiind blocate.

Pentru remedierea problemelor instituționale și administrative mai sus menționate, Autoritatea de Management pentru PNDR a inițiat o serie de întâlniri cu instituțiile responsabile în vederea găsirii celor mai bune soluții pentru a răspunde acestor probleme.

Pe de altă parte, complementar măsurilor de dezvoltare a capacității administrative, pentru a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai fondurilor europene alocate pentru perioada 2007-2013 prin PNDR, AM PNDR a adoptat o serie de măsuri legislative și de informare în scopul facilitării accesului la sprijinul acordat prin PNDR.

În acest scop AM PNDR și APDRP au organizat numeroase întâlniri de promovare și informare asupra măsurilor PNDR, asupra condițiilor ce trebuie îndeplinite pentru a putea aplica în cadrul PNDR, posibilitățile de facilitare a accesului la sursele de creditare, etc.

O altă metodă de a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai PNDR și de a asigura folosirea corespunzătoare a fondurilor alocate prin PNDR în funcție de prioritățile stabilite la nivelul Programului a fost reprezentată pe de o parte, de modificările fișelor tehnice ale măsurilor PNDR, iar pe de altă parte, a punctajelor de selecție pentru anumite măsuri ale Programului ca urmare a rezultatelor înregistrate în urma finalizării selecției pentru primele sesiuni de depunere a proiectelor.

▪ **Supradimensionarea valorică a proiectelor în raport cu sursele de finanțare ale solicitanților.**

Pentru evitarea acestei situații, s-a luat măsura introducerii scrisorii de confort. De asemenea, AM PNDR a început să facă demersuri încă din luna martie 2010 în vederea îmbunătățirii procesului de monitorizare, prin solicitarea APDRP de informații detaliate și raportări privind stadiul licitațiilor, achizițiilor și lucrărilor aferente proiectelor finanțate.

În urma analizei privind stadiul proiectelor contractate în cadrul măsurii 322 a reieșit faptul că existau diferențe între valoarea eligibilă angajată de către APDRP și valoarea rezultată în urma finalizării achizițiilor aferente proiectelor pentru care au fost avizate dosarele de achiziție.

Astfel, în vederea evitării dezangajării fondurilor aferente măsurii 322 și a creșterii gradului de absorbție a fondurilor europene, au fost luate următoarele măsuri:

- În luna iulie 2010 a fost modificată procedura de contractare a APDRP, permițându-se întocmirea de acte adiționale la contractele de finanțare pentru rectificarea bugetului prin realocări ale valorilor între capitolele acestuia precum și prin dezangajare din valoarea eligibilă nerambursabilă în urma finalizării și avizării procedurii de achiziție;

- Notificarea beneficiarilor în vederea încheierii de acte adiționale în scopul reconsiderării bugetului, respectiv diminuarea valorii inițiale angajate în contabilitate, astfel încât aceasta să reflecte valoarea reală, rezultată în urma finalizării procedurii de achiziție;

- Monitorizarea permanentă a stadiului fizic de execuție a lucrărilor aferent proiectelor finanțate, de către personalul APDRP;
- Rezilierea contractelor de finanțare și implicit dezangajarea sumelor în cazul beneficiarilor care nu își respectă graficele de execuție și declarația de eşalonare a depunerii dosarelor cererilor de plată;
- Evoluția stadiului achizițiilor din cadrul acestei măsuri se monitorizează săptămânal de către APDRP și se transmite la AM PNDR.

În urma aplicării măsurilor menționate mai sus s-a îmbunătățit procesul de monitorizare a proiectelor și au fost eliberate resursele suplimentare în vederea finanțării contestațiilor admise la finanțare, dar pentru care nu au mai existat fonduri disponibile.

1.3.4. Principalele modificări ale PNDR în perioada de implementare (inclusiv modificările introduse ca urmare a Evaluării Intermediare PNDR)

După aprobarea Programului Național de Dezvoltare Rurală prin Decizia Comisiei Europene nr. 3831 din 16 iulie 2008, datorită schimbărilor sociale și economice existente, datorită unor nevoi noi identificate în spațiul rural românesc, precum și ca urmare a concluziilor și recomandărilor ce au rezultat ca urmare a Evaluării Intermediare a PNDR, Autoritatea de Management pentru PNDR a inițiat diferite modificări ale PNDR, cu scopul de a se adapta cât mai bine conținutul acestuia la nevoile existente în spațiul rural. Astfel, aceste propuneri de modificare ale PNDR au fost înaintate Comisiei Europene spre aprobare și până la sfârșitul anului 2011 au fost aduse șapte modificări conținutului PNDR.

În continuare, sunt analizate cele mai importante modificări aduse PNDR-ului pe perioada de implementare și care au fost aprobate de către Comisia Europeană.

1. Modificări aduse prin cea de a II-a versiune a PNDR

Prima modificare s-a realizat prin intermediul celei de a II-a versiuni a Programului Național de Dezvoltare Rurală și a fost aprobată prin *Scrisoarea Comisiei Europene nr. 080724 din 10.09.2008*. Cele mai semnificative modificări cuprinse în această versiune sunt următoarele:

a) Măsura 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi” și Măsura 313 „Încurajarea activităților turistice”

Modificare: Modificarea criteriilor de eligibilitate ale măsurilor 312 și 313: Prin introducerea condiției ca micro-întreprinderile **atât cele existente cât și start-up** (nou înființate) **să fie înregistrate și** să-și desfășoare activitatea propusă prin proiect în spațiul rural.

b) Măsura 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi” și Măsura 313 „Încurajarea activităților turistice”

Modificare: Eliminarea criteriului de selecție „Locurile de muncă nou create prin activitatea propusă vor fi ocupate în proporție de minim 50% de către rezidenții din spațiul rural” de la măsurile 312 și 313.

2. Modificări aduse prin cea de a III-a versiune a PNDR

Această modificare a fost aprobată prin Scrisoarea DG Agri nr. 93357 din 29 aprilie 2009:

a) Măsura 214 „Plăți de agro-mediu”

Modificare: Prioritizarea unor cerințe care trebuie respectate de beneficiarii măsurii 214, prin completarea textului privind cerințele de eco-condiționalitate, cu următorul text:

„În cazul în care cerințele specifice pachetelor din cadrul Măsurii 214 „Plăți de agro-mediu” contravin unor cerințe ale Bunelor Condiții Agricole și de Mediu, cerințele de agro-mediu vor fi respectate cu prioritate față de cerințele GAEC, solicitanții sprijinului nefiind penalizați în cazul în care se constată că activitățile agricole derulate în cadrul fermei sunt conforme cu cerințele specifice măsurii 214.”

b) Capitolul 5.2.7 Sistemul de garantare cu finanțare din PNDR

Modificare: Introducerea sistemului de garantare cu finanțare din PNDR, care implică atât introducerea la punctul 5.2.7 din PNDR a prevederilor care reglementează sistemul de garantare pe care Autoritatea de Management dorește să îl implementeze, cât și operarea unor modificări la nivelul fișelor măsurilor 121, 123, 312 și 313, în ceea ce privește descrierea beneficiarilor, tipul sprijinului și finanțarea.

c) Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”

Modificare: Completarea criteriului de selecție al măsurii 121 privind apartenența la o formă asociativă și cu prevederile privind prioritizarea formelor asociative care aplica în calitate de beneficiar al măsurii.

3. Modificări aduse prin cea de a IV-a versiune a PNDR

Prin Scrisoarea Dg Agri nr. 410019 din 10.12.2009 și Decizia Comisiei din 21.12.2009 s-au aprobat următoarele modificări:

a) Modificare: alocarea unor fonduri suplimentare (101,694 milioane Euro) prin Planul European de Redresare Economică (PERE) pentru finanțarea unor investiții din domeniul energetic, schimbărilor climatice, energiei regenerabile, biodiversității, gestiunii resurselor de apă, inovației și restructurării sectorului produselor lactate, pentru măsurile 121, 123, 125, 214, 312 și 322.

b) Modificarea prevederilor PNDR privind condițiile de acordare a avansului pentru măsurile 121, 123, 125, 312, 313 și 322.

Modificare: S-a urmărit adaptarea prevederilor PNDR privind condițiile de acordare a avansului pentru beneficiarii măsurilor 121, 123, 125, 312, 313 și 322 la prevederile Regulamentului CE nr. 363/2009. Creșterea plafonului maxim pentru plățile în avans, pentru anul 2009 și 2010, conform Regulamentului CE nr. 363/2009 au presupus modificări la nivelul capitolelor 5.2 și 5.3.1.2 (în cadrul fișelor tehnice ale măsurilor 121, 123, 125, 312, 313 și 322), după cum urmează: „Pentru investițiile pentru care decizia de acordare a sprijinului este luată în anul 2009 sau 2010, cuantumul avansului poate fi de până la 50 % din ajutorul public acordat, conform prevederilor punctului 9, art.1 din Regulamentul (CE) nr.

363/2009 de modificare a Regulamentul (CE) nr. 1974/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1968/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală.”

4. Modificări aduse prin intermediul celei de a V-a versiuni a PNDR

Comisia Europeană prin scrisoarea nr. 552670 din 11 august 2010 a aprobat următoarele modificări:

a) Amendarea Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru o mai bună implementare a acțiunilor propuse în conformitate cu Planul European de Redresare Economică și în vederea atingerii obiectivelor stabilite

Modificare: Completarea capitolului 5.3.1.2. Măsuri menite să restructureze și să dezvolte capitalul fizic și să promoveze inovația, Măsura 121, după cum urmează:

- Un nou sector prioritar: „culturi de specii forestiere cu ciclu de producție scurt și regenerare pe cale vegetativă, în scopul producerii de energie regenerabilă”;
- Completarea criteriilor de selecție în sensul în care pe lângă punctajul acordat pentru sectorul prioritar să fie stimulate și investițiile pentru irigații și pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile;
- Acordarea unui plafon suplimentar în cazul investițiilor pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile;
- Crearea unui echilibru în alocarea sumelor pentru sectoarele prioritare vegetal și respectiv de creștere a animalelor în vederea eliminării dezavantajelor structurale și pentru atingerea indicatorilor prognozați: Completarea Capitolului 5.3.3.1. Măsuri privind diversificarea economiei rurale - Măsura 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”, respectiv completarea criteriilor de selecție cu un nou criteriu prin care să fie stimulate și investițiile pentru producerea energiei regenerabile prin intermediul proiectelor ce vizează achiziționarea de echipamente pentru producerea energiei din alte surse regenerabile decât biocombustibilii.

b) Amendarea Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru implementarea recomandărilor rezultate în urma misiunilor de audit ale Comisiei

Modificare: Pentru măsura 121 “Modernizarea exploatațiilor agricole” au fost introduse două criterii noi de acordarea a punctajului, respectiv: „Punctajele pentru proiectele care prevăd investiții în sisteme de irigații, energie regenerabilă și procesare în cadrul fermei, se acordă în funcție de ponderea acestor investiții în valoarea totală eligibilă a proiectului” și „Pentru proiectele care prevăd producție în sistem ecologic punctajul se acordă în funcție de ponderea suprafeței/numărului de animale în suprafața totală/numărul total de animale a exploatației”.

Pentru măsura 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”, au fost completate criteriile de selecție cu precizarea modalității de acordare a punctajului, după cum urmează: „Punctajele pentru proiectele care prevăd investiții în energie regenerabilă se acordă proporțional cu ponderea acestor investiții, în valoarea totală eligibilă a proiectului” și „Pentru proiectele care procesează materie primă din producția proprie, produse tradiționale atestate, colectează și procesează produse ecologice punctajul se acordă proporțional cu ponderea acestora din producția totală realizată”.

În cadrul măsurii 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”, au fost completate criteriile de selecție cu precizarea modalităților de acordare a punctajelor suplimentare: „Punctajele pentru proiectele care prevăd investiții pentru activitățile

meșteșugărești, de artizanat și energie regenerabilă, se acordă proporțional cu ponderea acestor investiții, în valoarea totală eligibilă a proiectului”.

Completarea definiției exploatației agricole, prevăzută în cadrul fișei tehnice a măsurii 112 „Instalarea tinerilor fermieri” în sensul unei mai bune clarificări și consolidări a domeniului pentru care se acordă sprijinul: „Instalarea tinerilor fermieri reprezintă activitatea de înființare și/sau preluare prin transfer de proprietate și/sau arendă/concesionare a unei exploatații agricole între 6-40 UDE care produce în principal produse agricole vegetale și animale (materie primă) pentru consum uman și hrana animalelor, pentru prima dată în calitate de conducător (șef) de exploatație”.

c) Capitolului 16 - Operațiuni de asistență tehnică

Modificare: Completarea capitolului cheltuieli eligibile cu o nouă poziție referitoare la personalul APDRP:

- Cheltuieli efectuate direct către beneficiarii măsurii de asistență tehnică:
 - Plata salariilor și a contribuțiilor sociale ale personalului APDRP suplimentar angajat față de cel existent la 01 martie 2010 în limita a 170 de posturi, cu atribuții în derularea programului (delegate de către AM PNDR), conform grilei de salarizare existente și în acord cu legislația națională în vigoare privind salarizarea angajaților APDRP.
- Cheltuieli realizate în cadrul proiectelor de servicii și bunuri:
 - Cheltuieli cu achiziționarea de autoturisme pentru AM și APDRP (în cazul APDRP pentru desfășurarea activităților de verificare și control).

Toate modificările menționate anterior, au fost adoptate de către Autoritatea de Management, în scopul unei mai bune implementări a PNDR-ului, adaptării la nevoile actuale ale spațiului rural și alinierea la modificările economiei europene survenite după introducerea PERE.

5. Modificări aduse prin intermediul celei de a VI-a versiuni a PNDR

În data de 2 mai 2011, Comisia Europeană a aprobat cea de-a cincea propunere de modificare a PNDR, propunere care a fost înaintată CE în 8 octombrie 2010.

Această propunere de modificare se referă la:

a) Amendarea Programului Național de Dezvoltare Rurală în vederea finanțării unor acțiuni de investiții pentru diminuarea efectelor inundațiilor și prevenirea acestora prin completarea măsurii 125 „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii” cu o nouă sub-măsură 125 c) *Lucrări de construcții, refacere și modernizare a infrastructurii de prevenire și de protecție împotriva inundațiilor precum și a Măsurii 322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale” cu sub-măsura 322 d) *Investiții privind lucrări de refacere și modernizare a infrastructurii rutiere afectate de inundații în anul 2010.**

b) Creșterea sprijinului acordat măsurilor privind utilizarea durabilă a terenurilor agricole (măsura 211 și 212), precum și introducerea pachetului 5 *Agricultură ecologică în cadrul măsurii „Plăți de Agro-mediu”.*

c) Măsura 111 *„Formare profesională (training, informare și difuzare de cunoștințe”*

Modificare: Completarea fișei măsurii 111 cu alți furnizori de formare profesională – universități cu profil agricol, silvic, alimentar sau economie agrară.

d) Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”

Modificare: Completarea fișei măsurii 121 cu o nouă prevedere privind alocarea unei sume distincte pentru beneficiarii măsurii 141.

e) Măsura 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”

Modificare: Introducerea în cadrul criteriilor de selecție a măsurii 123 și a Organizațiilor Interprofesionale pentru produsele Agroalimentare (OIPA)

f) Măsura 214 „Plăți de agro-mediu”

Modificare: Completarea măsurii 214 cu prevederi la angajamentele de agro-mediu din perioada precedentă de programare 2000-2006.

g) Măsura 221 „Prima împădurire a terenurilor agricole”

Modificare: Modificarea fișei măsurii 221 în ceea ce privește definirea fermierului și a calculului pierderii de venit.

h) Eliminarea referințelor privind DADR din cadrul fișei măsurii 111, a Capitolului 11 Desemnarea autorităților responsabile privind implementarea PNDR, a Capitolului 13 Acțiuni de informare și publicitate pentru PNDR și a Capitolului 16 – Operațiuni de Asistență tehnică și introducerea în cadrul Capitolului 11 a recomandărilor misiunii de audit a Comisiei privind atribuțiile APIA.

6. Modificări aduse prin intermediul celei de a VII-a versiuni a PNDR

În data de 4 mai 2011 a fost transmisă Comisiei Europene cea de-a șasea propunere de modificare a Programului Național de Dezvoltare Rurală, propunere aprobată în data de 4 august 2011. Modificările aprobate prin scrisoarea Ce nr. ARES (2011)849761-04/08/2011 vizează următoarele aspecte:

a) Măsura 125 „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii”

Modificare: Modificarea primului criteriu de selecție pentru irigații și alte lucrări de îmbunătățiri funciare al măsurii 125 „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii” prin extinderea aplicabilității acestuia la Organizațiile Utilizatorilor de Apă pentru Irigații/Federațiile Organizațiilor Utilizatorilor de Apă pentru Irigații pentru care alimentarea cu apă se face direct de la sursă sau în sistem gravitațional,

b) Sub-măsuri 431.2 „Funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului”

Modificare: Includerea posibilității pentru Grupurile de Acțiune Locală să primească plăți în avans pentru costurile de funcționare.

c) Creșterea plăților în avans pentru măsurile de investiții din PNDR de la 20% la 50%

d) LEADER

- i. **Modificare:** Modificarea constă în realocarea sumei de 5.222.211 Euro rămasă după contractarea proiectelor aferente fazelor 1, 2 și 3 ale sub-măsurii 431.1 "Construcție parteneriate public – private" din cadrul axei LEADER către măsurile 41 „Implementarea strategiilor de dezvoltare locală” și 421 „Implementarea proiectelor de cooperare”.
- ii. **Modificare:** Modificarea procedurilor naționale pentru transmiterea/verificarea aplicațiilor în cadrul axei Leader (măsura 41 „Implementarea strategiilor de dezvoltare locală” și sub-măsura 431.2 „Funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului”).

7. Modificări aduse prin intermediul celei de a VIII-a versiuni a PNDR (inclusiv modificările introduse ca urmare a Evaluării Intermediare PNDR)

Cea de-a șaptea propunere de modificare a PNDR a fost transmisă Comisiei în data de 14 septembrie 2011. În data de 4 aprilie 2012, Comisia Europeană a aprobat această propunere, iar prin Decizia C(2012)3529 din 25 mai 2012 a fost aprobat Planul Financiar revizuit al Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Propunerea de modificare aprobată de Comisia Europeană (PNDR versiunea a VIII-a) vizează:

a) Realocări de fonduri în cadrul PNDR

Modificare: realocări de fonduri de la măsurile cu grad scăzut de absorbție (111, 142, 143, 511 și 611) către măsurile cu grad crescut de vizibilitate și accesare (121, 123, 215, 312 și LEADER) în valoare de cca. 740 mil.euro.

Urmare concluziilor evaluării intermediare a Programului precum și a analizei stadiului implementării PNDR, s-a constatat un grad crescut de interes asupra măsurilor 121, 123, 312 și LEADER.

Astfel, în urma recomandărilor primite în urma evaluării intermediare a PNDR, această realocare de fonduri între măsurile PNDR, vizează în principal, redistribuirea unor sume de la măsuri cu grad scăzut de absorbție către măsuri cu grad crescut de vizibilitate și accesare.

b) Modificarea procedurii de selecție

Modificare: Modificarea propusă are în vedere completarea procedurii de selecție pentru a reglementa situația în care toate fondurile alocate unei măsuri au fost scoase la licitație. Astfel, sumele disponibile constituite din economiile și rezilierile identificate pe parcursul perioadei de contractare vor fi utilizate pentru finanțarea proiectelor eligibile neselectate (ca urmare a depășirii alocării totale) din cadrul ultimei sesiuni de depunere organizată pentru fiecare măsură.

c) Măsura 112 „Instalarea tinerilor fermieri”

Modificare: Creșterea nivelului sprijinului acordat tinerilor fermieri pentru instalare de la 25.000 euro la 40.000 euro precum și modificarea nivelului minim de pregătire al solicitantului prin extinderea și la absolvenții de școli profesionale având alte specializări decât agricol, veterinar și economic cu profil agricol, cu condiția efectuării unui curs de formare în unul din aceste domenii în cadrul măsurii 112 „Instalarea tinerilor fermieri”.

d) Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”

- i. **Modificare:** Prelungirea datei la care standardele privind nitrării și laptele crud devin obligatorii și a datei la care se încheie perioada de grație pentru cele două standarde precum și stabilirea unei alocări distincte pentru adaptarea la standarde.
- ii. **Modificare:** modificarea sectoarelor prioritare pentru sectorul de creștere a animalelor prin introducerea sectorului bovine pentru carne ca și sector prioritar concomitent cu reducerea valorii maxime eligibile a unui proiect din sectorul vegetal la 1 milion Euro.
- iii. **Modificare:** modificarea criteriului de selecție pentru proiectele din sectorul vegetal care au investiții în sistem de irigații prin eliminarea procentului de „minim 20% din valoarea eligibilă a proiectului pentru prioritățile i, ii, iv și eliminarea procentului de minim 50% din valoarea eligibilă a proiectului pentru prioritatea iii, urmând ca la acest criteriu să se acorde punctaj proporțional cu ponderea investițiilor în sistemul de irigații în valoarea eligibilă a proiectului.
- iv. **Modificare:** modificarea condițiilor de accesare a măsurii 121 de către beneficiarii măsurii 141 „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență”.

e) Măsura 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”

- i. **Modificare:** prelungirea datei la care se încheie perioada de grație pentru standardele rămase în vigoare și stabilirea unei alocări separate pentru implementarea standardelor comunitare pentru unitățile de procesare lapte.
- ii. **Modificare:** modificarea criteriilor de selecție prin prioritizarea micro-întreprinderilor pentru sacrificare și procesare carne și a celor pentru colectare și procesare lapte și plafonarea valorii maxime eligibile a proiectelor pentru acest tip de investiții.

f) Măsura 214 „Plăți de agro-mediu”

- i. **Modificare:** Combinarea pachetelor de agro-mediu pentru culturi verzi (P4) și agricultură ecologică (P5).
- ii. **Modificare:** extinderea zonelor eligibile pentru pachetul 3 (pajiști importante pentru păsări) prin adăugarea de noi unități administrativ-teritoriale în cadrul anexei 4B a PNDR.
- iii. **Modificare:** extinderea suprafețelor eligibile pentru pachetele 1 și 2 (prin includerea livezilor tradiționale ca terenuri eligibile).
- iv. **Modificare:** includerea de noi pachete cu obiective targetate pe conservarea biodiversității (pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi și pachetul 7- terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu).

g) Introducerea măsurii 215 „Bunăstarea animalelor” pentru sectorul porcine în vederea încurajării implementării unor standarde superioare de bunăstare a animalelor în România.**h) Măsura 221 „Prima împădurire a terenurilor agricole”**

i. **Modificare:** Eliminarea condiției de eligibilitate referitoare la valoarea raportului dintre distanța cea mai mare și cea mai mică a extremităților perimetrului parcelei agricole care va fi împădurită în cadrul măsurii 221.

ii. **Modificare:** Eliminarea pajiștilor permanente din categoriile de terenuri agricole eligibile în cadrul măsurii 221.

iii. **Modificare:** Includerea persoanelor fizice autorizate să proiecteze lucrările de îmbunătățiri funciare în domeniul silvic.

i) Măsura 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”

i. **Modificare:** creșterea intensității sprijinului de la 70% la 85% pentru investiții în sectorul producției non-agricole.

Deși măsura are un grad de accesare ridicat, aceasta este departe de a-si atinge anumite obiective importante, precum cele legate de crearea valorii adăugate și de locuri de muncă, În aceste condiții, având în vedere **analiza datelor din monitorizare și analiza evaluării intermediare** a reieșit necesitatea impulsivării activităților de producție.

ii. **Modificare:** Modificarea criteriului de eligibilitate privind avizele/autorizațiile de mediu.

iii. **Modificare:** Modificarea criteriului de selecție privind prioritizarea serviciilor sanitare veterinare și extinderea acestuia și la serviciile medicale.

iv. **Modificare:** Completarea criteriului de selecție privind micro-întreprinderile nou înființate în vederea prioritizării start-up-urilor care vizează activități non-agricole productive.

j) Măsura 313 „Încurajarea activităților turistice”

i. **Modificare:** Creșterea intensității sprijinului de la 70% la 85% pentru investiții în agro-turism precum și a plafonului investițiilor de la 70.000 euro la 100.000 euro /proiect și a intensității sprijinului de la 50% la 85% pentru investiții în activități recreative.

ii. **Modificare:** Modificarea criteriului de eligibilitate privind avizele/autorizațiile de mediu.

iii. **Modificare:** Modificarea criteriilor de selecție aferente componentelor a și b prin prioritizarea activităților recreative și în agro-turism și criteriile de eligibilitate.

k) Modificarea fluxului procedural aferent măsurilor axei Leader

Modificarea vizează armonizarea fluxurilor procedurale din cadrul PNDR cu cele ale Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit.

2. Coerența și coordonarea cu alte politici, priorități și instrumente financiare UE, utilizarea asistenței tehnice, funcționarea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală

2.1. Coerența și coordonarea cu alte politici, priorități și instrumente financiare UE

PNS a avut în vedere asigurarea coerenței față de politicile, prioritățile și instrumentele Uniunii Europene, atât la nivelul stabilirii obiectivelor sale strategice cât și în cazul programării și implementării sale.

Coerența PNS-ului este asigurată pe două căi principale: prima dintre acestea a fost observarea Liniilor Directoare Strategice Comune, precum și a tuturor indicațiilor de tip legislativ, economic și funcțional în momentul planificării atât a PNS cât și a PNDR. Toate acestea au implicat realizarea unui efort susținut în asimilarea acquis-ului comunitar precum și în constituirea tuturor structurilor administrative specifice programării, managementului, coordonării, monitorizării și implementării acțiunilor.

A doua cale o reprezintă coordonarea continuă, încă de la faza inițială a tuturor instituțiilor și organismelor implicate în planificarea și derularea programelor UE, cu scopul de a garanta complementaritatea sa și crearea sinergiilor pentru a obține o mai mare eficiență a implementării. Astfel, se dorește asigurarea atingerii obiectivelor comune de coeziune, dezvoltare socială și economică durabilă, creșterea calității vieții, păstrarea și punerea în valoare a resurselor endogene, egalitatea șanselor și creșterea competitivității și echilibrului teritorial.

În acest fel au fost respectate directivele strategice stabilite în cadrul Consiliilor de la Lisabona (2000), Göteborg (2001) și Bruxelles (2005), precum și Decizia 2006/144/CE a Consiliului privind orientările strategice ale Comunității pentru dezvoltarea rurală.

Toate acestea sunt demonstrate prin faptul că alegerea obiectivelor și măsurilor arată un ridicat nivel de consecvență și coerență: îmbunătățirea competențelor capitalului uman prin intermediul acțiunilor de formare, informare și asistență tehnică; prin creșterea productivității prin intermediul sprijinirii investițiilor pentru modernizare și inovare; prin protejarea mediului înconjurător și punerea în valoare a resurselor naturale prin finanțarea investițiilor, sprijinirea activităților și consiliere; prin promovarea coeziunii sociale și teritoriale și egalitatea șanselor prin intermediul sprijinului specific acordat persoanelor, întreprinderilor și zonelor cu nevoi speciale; prin creșterea competitivității prin intermediul promovării rețelelor de colaborare, prin promovarea dezvoltării socio-economice prin intermediul investițiilor în infrastructura, crearea de întreprinderi și diversificarea activității economice; prin implementarea unui model de dezvoltare durabilă prin promovarea proiectelor de reîmpădurire, producerea energiilor regenerabile, menținerea biodiversității și creșterea calității solului, aerului sau a apei; sau creșterea implicării la nivelul tuturor membrilor societății prin susținerea asocierilor și a proiectelor de cooperare.

Liniile Directoare Strategice Comune, bazate pe principiile stabilite în cadrul Acordurilor de la Lisabona și Göteborg, reprezintă cadrul pe care s-au stabilit prioritățile PNS și ale PNDR. În acest cadru, obiectivele și măsurile programate sunt o transpunere a priorităților marcate de către LDSC, prin intermediul implementării intervențiilor sectoriale și teritoriale care fac față provocărilor în domeniul creșterii economice, angajării forței de muncă și dezvoltării durabile. Măsurile selectate în fiecare axă de acțiune și resursele alocate lor au răspuns situației, nevoilor și oportunităților observate în faza inițială de pregătire a PNS.

LDSC pentru Axa 1 identifică potențialul sectoarelor agricol, alimentar și forestier din Statele Membre, de a obține produse cu valoare și calitate ridicată, în vederea satisfacerii nevoilor diverse și în creștere ale consumatorilor europeni și piețelor lumii. Dezvoltarea capacității sectoarelor alimentar, agricol și forestier din România astfel încât acestea să atingă un nivel de

rentabilitate competitivă în acest nou mediu comercial, constituie o provocare uriasă, care necesită eforturi importante de restructurare și modernizare. De aceea, Axa 1 constituie prioritatea cea mai importantă în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Totusi, acest accent pe competitivitate trebuie să fie văzut în contextul mai larg al dezvoltării rurale durabile, iar acest fapt înseamnă luarea în considerare și a aspectelor de mediu și a celor sociale, agricultura și silvicultura constituie factori determinanți ai calității zonelor rurale și ai mediului natural. Eforturile de creștere a competitivității trebuie asadar să țină cont de nevoia de a: a) reduce efectele negative asupra mediului și b) crește beneficiile aduse mediului.

LDSC subliniază importanța utilizării măsurilor Axei 2 pentru atingerea unor obiective de mediu, inclusiv a celor specifice rețelei de arii protejate Natura 2000 și Directivei Cadru Apă. LDSC cer ca resursele financiare destinate mediului să aibă în vedere obiective de mediu și să contribuie la abordarea a trei priorități europene: biodiversitatea, apa și schimbările climatice.

PNDR răspunde acestor cerințe, însă, având în vedere experiența incipientă a României în promovarea practicilor agricole și forestiere prietenoase față de mediu – inclusiv în domeniul plăților pe suprafață pentru servicii de mediu aduse de fermieri și silvicultori – intervenția Axei 2 este limitată la alocările financiare puțin peste minimul prevăzut de Regulamentul (CE) 1698/2005.

De asemenea, calitatea mediului din spațiul rural românesc nu este afectată atât de mult ca în țările cu grad mai ridicat de industrializare din UE. Totusi, această alocare minimă a Axei 2 este compensată printr-o latură „verde” considerabilă a celorlalte axe - cu precădere a Axei 1, scopul fiind acela de a: a) evita orice eventuale efecte negative asupra mediului care ar putea apărea din cauza unor eventuale contradicții între măsuri și b) încuraja, acolo unde este posibil, o combinație adecvată a măsurilor pentru a maximiza efectele sinergice în scopul obținerii de beneficii pentru mediu (această abordare este compatibilă cu LDSC, referitoare la implementarea priorităților în programe concrete).

LDSC pentru Axele 3 și 4 stabilesc ca aspecte prioritare crearea locurilor de muncă și a condițiilor favorabile creșterii economice, precum și importanța guvernantei locale și exploatarea potențialului intrinsec al zonelor rurale. Luate împreună, aceste axe formează categoria de măsuri de pe locul doi în ordinea importanței, ca alocare financiară. Nivelul excesiv al forței de muncă din agricultură și probabilitatea unui exod masiv al lucrătorilor din acest sector, în urma restructurării acestuia, precum și nevoia de a ajuta la direcționarea acestui exod către activități economice viabile vor necesita dezvoltarea economiei rurale non-agricole prin sprijinul oferit de Axele 3 și 4. Aceste activități vor fi ajutate printr-un sprijin considerabil pentru infrastructura și serviciile de bază rurale, din cadrul Axei 3.

Introducerea liniei directe LDSC 5 „Abordarea noilor provocări”, ca urmare a revizuirii Liniilor Directoare Strategice Comunitare în urma Bilanțului de Sănătate al PAC, precum și a Planului European de Redresare Economică, a determinat alocări suplimentare pentru măsurile din PNDR, în vederea consolidării eforturilor cu privire la prioritățile din domeniul: schimbărilor climatice, energiei din surse regenerabile, gestionării resurselor de apă, biodiversității, restructurării sectorului produselor lactate și infrastructurii de internet în bandă largă.

Fiecărei politici europene îi corespund anumite fonduri structurale și/sau complementare. Această separare pe politici specifice a Fondurilor cu acțiune structurală pentru perioada 2007–2013 a rezultat ca urmare a reformei Politicii de Coeziune, necesară în condițiile extinderii Uniunii Europene. În plus, pentru simplificare și pentru a susține reforma Politicii Agricole Comune și a Politicii Comune de Pescuit efectuată în 2002/2003, fondurile pentru agricultură și pescuit au fost transferate către politicile aferente, nemaifiind încadrate în Fondurile Structurale, dar funcționând pe aceeași tipologie.

Astfel, fondurile europene disponibile României în perioada 2007-2013 sunt pentru atingerea obiectivelor politicii de coeziune: Fondul Social European (FSE) și Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) - fonduri structurale – și Fondul de Coeziune (FC); pentru atingerea obiectivelor politicii de dezvoltare rurală: Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală (FEADR) - fond complementar ; pentru atingerea obiectivelor Politicii Comune de Pescuit: Fondul European pentru Pescuit (FEP) - fond complementar.

Conform Regulamentului CE 1698/2005 (art. 5 și art. 60), Programul Național de Dezvoltare Rurală și Planul Național Strategic trebuie să asigure coordonarea cu alte instrumente de PAC, FEDR, FSE, Fondul de Coeziune și FEP. Între aceste fonduri, există însă, în mod evident, sinergii și complementarități, abordarea fiind prin excelență una integrată. Astfel, în cazul dezvoltării zonelor rurale, FSE, FEDR și FC vor juca un rol important alături de fondul principal destinat acestui sector.

Strategia FEADR prevede intervenții eficiente și asigură complementaritatea cu Programele Operaționale pentru Fondurile Structurale și de Coeziune. La baza demarcării dintre fonduri stau criteriile precum: măsuri, obiective, impact teritorial, beneficiari, dimensiunea proiectului, dimensiunea teritorială și tipul acțiunii. Prin asigurarea complementarității dintre FEADR și Instrumentele Structurale, se urmărește realizarea unei acoperiri teritoriale cât mai largi în funcție de tipul de intervenție și de beneficiarii potențiali, precum și de utilizarea celor mai eficiente mecanisme în procesul de implementare.

PNDR este în mod evident complementar cu alte intervenții ale UE în cadrul fondurilor structurale. Obiectivele generale ale PNDR sunt în linie cu Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și se conformează Liniilor Strategice Comunitare care schițează principiile generale de asistență.

Astfel, trebuie făcută o demarcare clară a intervenției FEADR prin intermediul PNDR 2007-2013 față de celelalte Instrumente Structurale ale Uniunii Europene a căror intervenție este reflectată de Programele Operaționale implementate în România. Această demarcare a apărut din necesitatea evitării suprapunerii sprijinului acordat. Complementaritatea PNDR cu celelalte instrumente de finanțare, intervine în special în cazul primelor 3 axe prezente în conținutul său.

Pe parcursul fazei de pregătire a programelor, s-a desfășurat un proces de coordonare instituțională, care a avut drept obiect obținerea unui design complementar programării care va întări sinergiile și va garanta o eficiență mai mare a intervențiilor. Pentru obținerea acestui obiectiv, Cadru Strategic Național de Referință s-a constituit ca document de bază pentru programarea Fondurilor Structurale și a Fondurilor de Coeziune. Această viziune strategică abordează nevoile de dezvoltare socială și economică, propunând soluții cu privire la disparitățile regionale care există în România și sprijină strategiile de dezvoltare ale UE. Astfel s-a elaborat o planificare integrată și coordonată a priorităților identificate, printre care se numără cele proprii Planului Strategic Național pentru Dezvoltarea Rurală, ceea ce a garantat o puternică corelare între diferitele programări, complementaritatea și coerența sa.

Pe cale de consecință, PNDR descrie o demarcare foarte clară a FEADR față de FEDR, Fondul de Coeziune, FSE și FOP.

Coerența și complementaritatea cu Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune

În România FEDR întrevine prin intermediul Programelor Operaționale și anume prin PO Regional, PO Transport, POS Mediu și POS CCE. PNDR le este complementar acestor instrumente, complementaritatea fiind evidențiată în cazul sprijinului acordat infrastructurii pentru transport (Măsurile 125 și 322 și POS Transport), infrastructura de apă/apă uzată, gestionarea deșeurilor, prevenirea inundațiilor, protejarea naturii, producerea energiei electrice/termice din surse

regenerabile, sprijinirea IMM-urilor pentru activitățile productive, privind infrastructura turistică, patrimoniul cultural, prima înființare și dotarea infrastructurii sociale aferente serviciilor și activitățile de investiție în infrastructura educațională.

Intervențiile PNDR sunt complementare investițiilor realizate prin Programul Operațional Regional, intervenții prin care se reabilitează rețeaua de drumuri comunale, locuitorii zonelor rurale beneficiind astfel de serviciile oferite de infrastructura reabilitată. În ceea ce privește infrastructura de învățământ aceasta va fi reabilitată prin POR și în mediul rural. Investițiile din domeniul infrastructurii sociale finanțate prin POR vizează reabilitarea și modernizarea centrelor multifuncționale și rezidențiale în concordanță cu strategia națională din domeniul serviciilor sociale, prin intermediul PNDR se vor finanța investiții privind înființarea și dotarea infrastructurii aferente serviciilor sociale precum centre de îngrijire copii, bătrâni și persoane cu nevoi speciale și investiții noi în grădinițe pentru copii din spațiul rural. PNDR, va susține microîntreprinderile localizate în mediul rural, precum și pe cele localizate în mediul urban dar care își desfășoară activitatea în domeniul prelucrării primare și secundare a produselor agricole, în timp ce POR finanțează exclusiv microîntreprinderi în zone urbane, cu excepția celor menționate mai devreme. PNDR mai este complementar cu POR și în domeniul sprijinirii patrimoniului cultural.

PNDR finanțează infrastructura de transport în ceea ce privește drumurile comunale, fiind astfel complementar POS Transport care prevede că va susține investițiile aferente drumurilor naționale și autostrăzilor. PNDR asigură efectuarea plăților compensatorii pentru cei ce desfășoară activități care conduc la conservarea mediului, asigurând complementaritatea cu POS Mediu.

În vederea evitării situațiilor de dublă finanțare a proiectelor finanțate prin PNDR și a celor finanțate prin POS Mediu a fost încheiat între MADR-APDRP și Direcția Generală Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Mediu Protocolul de colaborare nr. P46/2007. Protocolul reglementează modul de asigurare a complementarității între PNDR și POS Mediu cu privire la investițiile pentru sectoarele apă/apă/uzată și deșeuri, finanțabile în cadrul măsurii 322 – Renovarea, dezvoltarea satelor, conservarea și îmbunătățirea moștenirii culturale din PNDR și a axelor prioritare din POS Mediu, respectiv axa prioritară 1 – Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată și axa prioritară 2 – Dezvoltare sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor istorice contaminate precum și modalitatea de evitare a dublei finanțări între proiectele finanțate prin cele două programe

Protocolul a fost modificat prin Actul adițional nr. 1 care asigură complementaritatea între Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 (PNDR) și Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu) în ceea ce privește investițiile din cadrul Măsurii 313 "Încurajarea activităților turistice" din PNDR și din cadrul Axei Prioritare 4 "Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii" a POS Mediu. În acest scop, APDRP și AM POS mediu își vor transmite reciproc, la aprobarea fiecărui raport de selecție, precum și ori de câte ori va solicita oricare dintre părți, lista proiectelor selectate în vederea finanțării și care s-ar putea afla în situația de dublă finanțare.

Totodată, pentru armonizarea programelor din domeniul turismului derulate din fonduri naționale și comunitare în România, Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului a elaborat Ordinul nr. 2537/04.10.2011 privind aprobarea înființării Grupului de lucru interministerial între Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Atribuțiile principale ale acestui grup de lucru sunt:

- a) Identificarea problemelor rezultate în urma implementării programelor din domeniul turismului, derulate din fonduri naționale și comunitare în România;
- b) Analiza și propunerea de soluții necesare remedierii problemelor apărute în implementarea programelor din domeniul turismului, derulate din fonduri naționale și comunitare în România.

În ceea ce privește complementaritatea PNDR cu POS CCE, pentru sprijinirea întreprinderilor din sectorul alimentar PNDR completează operațiunile finanțate prin POS CCE, cofinanțând întreprinderile implicate în activități productive pentru procesarea produselor agricole și producție alimentară. Valorificarea resurselor energetice regenerabile sub incidența POS CCE completează acțiunile din PNDR care va sprijini proiectele întreprinderilor care procesează produse agricole listate în Anexa 1 și obțin biocombustibili pentru transport și obțin și utilizează energie din biocombustibili numai în procesul productiv ca parte componentă a proiectului. Programul Național de Dezvoltare Rurală, este de asemenea complementar cu POS CCE în ceea ce privește sprijinul acordat microîntreprinderilor, în sensul în care prin PNDR sunt sprijinite microîntreprinderile din spațiul rural care desfășoară activități non-agricole, iar prin POS CCE microîntreprinderile pentru start-up de high tech și spin-off-urile indiferent de locație.

De asemenea, intervențiile PNDR sunt complementare și cu Fondul de Coeziune, care acționează prin intermediul POS Transport și Mediu. Sprijinul acordat prin intermediul PNDR este complementar cu sprijinul acordat prin intermediul Fondului de Coeziune în ceea ce privește infrastructura de transport, infrastructura de apă/apă uzată, gestionarea deșeurilor și prevenirea inundațiilor.

Coerența și complementaritatea cu Fondul Social European

Referitor la complementaritatea cu FSE, instrument ce intervine în România prin POS: „Dezvoltarea resurselor umane” (POS DRU) și POS: „Dezvoltarea Capacității Administrative” (PODCA). Programul Național pentru Dezvoltare Rurală include activități care privesc dezvoltarea resurselor umane și, prin urmare, acest program se află în relație de complementaritate cu POS DRU. Delimitarea dintre POS DRU și PNDR are la bază tipul de intervenții și nu demarcarea teritorială. În ceea ce privește formarea profesională, POS DRU sprijină acțiunile de formare profesională a persoanelor implicate în sectorul non-agricol și a fermierilor pentru a se reorienta către alte activități, asigurând, astfel coerența cu măsurile investiționale din sectoarele non-agricole ale Axei 3 și acțiunile de formare profesională prin intermediul școlilor profesionale și a liceelor, inclusiv unitățile școlare specializate în domeniul agriculturii și silviculturii.

În ceea ce privește serviciile de consultanță prin POS DRU se acordă servicii de consiliere celor ce vor să dobândească abilități de întreprinzători sau manageri și nu sunt implicați în activități agricole, forestiere și de agro-mediu.

Prin PNDR, Axa 1 „Creșterea competitivității sectoarelor agricole și forestiere” se finanțează numai programe de formare de scurtă durată (cursuri de bază și specializări) pentru perfecționarea cunoștințelor lucrătorilor din agricultură, industrie alimentară și silvicultură. Pentru absolvenții acestor cursuri de formare se acordă atestate de participare. Referitor la încurajarea îmbătrânirii active, POS DRU va susține măsurile care urmăresc creșterea ratei ocupării. PNDR are în vedere pensionarea timpurie cu scopul de a se transfera exploatarea agricole de la fermierii în vârstă la cei tineri în schimbul unor plăți compensatorii. Astfel, creșterea competitivității în agricultură va fi urmărită prin stimularea transformării gospodăriilor rurale în ferme agricole familiale cu caracter comercial, precum și prin creșterea clasei de mijloc în zonele rurale prin promovarea tinerilor fermieri și a concentrării exploatașilor agricole. În ceea ce privește promovarea incluziunii sociale, PNDR susține măsuri de reabilitare și construire a infrastructurii de bază de mici dimensiuni (drumuri, aducțiuni de apă, sisteme de aprovizionare cu apă curentă) și noi investiții în infrastructura legată de serviciile sociale din zonele rurale. Aceste măsuri completează operațiunile de promovare a incluziunii sociale finanțate în cadrul POS DRU, făcând astfel mai accesibilă implementarea proiectelor de incluziune socială în zonele rurale izolate. Tot

În cadrul FSE, operațiunile PNDR completează sprijinul acordat de PO DCA în ceea ce privește măsura de asistență tehnică.

Complementaritatea cu Fondul European pentru Pescuit

În privința complementarității PNDR și a POP, finanțat de către FEP, ambele sprijină dezvoltarea competitivității sectoriale, asigurând îndeplinirea cerințelor în privința protejării mediului înconjurător, dezvoltării sociale și calității vieții.

PNDR vizează persoanele implicate în activități agricole, forestiere și agro-alimentare pe întreg teritoriul țării și non-agricole din spațiul rural, cu excepția celor care au drept activitate de bază pescuitul și acvacultura.

POP vizează promovarea unui sector piscicol competitiv, dinamic, modern și asigurarea unui pescuit durabil, adresându-se doar persoanelor implicate în acest sector.

Delimitarea între cele două programe se realizează în funcție de beneficiari și activitățile sprijinite.

Programul Operațional Pescuit (POP) finanțează în cadrul axei 4 "Dezvoltarea durabilă a zonelor de pescuit" acțiuni similare ale PNDR, precum strategiile de dezvoltare implementate de Grupurile de Acțiune Locală (PNDR) și Grupurile create prin axa 4 a POP. În cazul în care se produce o suprapunere teritorială a ambelor programe, s-au stabilit unele criterii care delimitează și diferențiază acțiunile acestora. POP sprijină astfel strategiile relationate cu aceste domenii, sectoare și forța de muncă ocupată în acest sector, în timp ce PNDR exclude aceste activități și beneficiari dintre potențialii săi beneficiari. În plus, alcătuirea GAL-urilor și a Grupurilor POP include actori diferiți. Astfel se evită dubla finanțare a proiectelor și se asigură în același timp complementaritatea acțiunilor.

Complementaritatea cu Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene

În urma aplicației pentru mobilizarea Fondului de Solidaritate al Uniunii Europene (FSUE), depusă de Guvernul României prin Secretariatul General al Guvernului, în calitate de Autoritate Coordonatoare și Management (ACM FSUE) a întregii activități referitoare la accesarea și implementarea FSUE în România, Comisia Europeană acordă României suma de 24.967.741 euro pentru decontarea unei părți din cheltuielile deja efectuate de statul român pentru operațiuni de urgență necesare pentru readucerea obiectivelor afectate la starea inițială de funcționare.

Totodată, Comisia a agreeat și propunerea înaintată de MADR pentru redistribuirea de fonduri în cadrul PNDR pentru a putea finanța lucrări de refacere și modernizare a infrastructurii rutiere la nivelul comunelor afectată de inundațiile din vara anului 2010, cu o valoare de 155.942.700 euro.

Astfel, urmare a negocierilor cu DG Agri s-a agreeat aprobarea acestei sume cu condiția stabilirii unui sistem clar de evitare a dublei finanțări.

În acest sens, având în vedere solicitarea expresă a Comisiei, instituțiile implicate direct în implementare, respectiv Secretariatul General al Guvernului (Direcția Politici Publice prin Compartimentul Proiecte cu Finanțate Europeană) și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (prin APDRP) au semnat un Protocol de colaborare pentru a asigura un sistem comun de verificare a localităților care accesează fonduri în vederea refacerii infrastructurii afectate de inundații, începând cu etapa de depunere, urmând ca acestea să fie verificate în toate etapele implementării.

Scopul acestui protocol stabilește modul în care părțile semnatare vor proceda la verificarea proiectelor depuse de beneficiarii publici pentru a fi finanțate prin PNDR 2007 – 2013, Submăsura 322 d) Investiții privind lucrări de refacere și modernizare a infrastructurii rutiere din

comunele afectate de inundațiile din perioada iunie-iulie 2010 și Sub-măsura 125 c) Lucrări de construcții, refacere și modernizare a infrastructurii de prevenire și de protecție împotriva inundațiilor și respectiv prin Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene (FSUE), acordat României ca urmare a inundațiilor din perioada iunie-iulie 2010, în vederea evitării situațiilor de dublă finanțare a proiectelor finanțate prin cele doua programe.

Astfel, APDRP transmite către SGG-ACM FSUE după finalizarea sesiunii de depunere a proiectelor, lista comunelor cu proiectele conforme depuse în cadrul celor două sub-măsuri, precum și lista comunelor cu proiectele care nu sunt considerate conforme. De asemenea, APDRP transmite către SGG-ACM FSUE lista comunelor care au proiecte selectate precum și lista comunelor cu proiectele care ulterior întocmirii raportului de selecție sunt declarate neeligibile sau eligibile fără finanțare. Totodată, APDRP transmite lunar la SGG lista comunelor cu proiecte contractate.

În același scop, APDRP solicită și primește de la SGG-ACM FSUE, lista comunelor care au depus documentația în vederea decontării/finanțării din cadrul FSUE. APDRP verifică lista comunelor care au depus documentația în vederea decontării/finanțării din cadrul FSUE, pentru evitare dublei finanțări, în etapele de conformitate, eligibilitate și selecție și înainte de încheierea contractelor de finanțare.

Coerența cu Programele de Cooperare Teritorială

Pentru coordonarea FEADR cu Programele de Cooperare finanțate din fonduri europene (programele de cooperare la granițele interne ale UE și programele de cooperare la granițele externe ale UE) solicitanții sprijinului pentru proiectele de cooperare vor trebui să specifice în cererile de finanțare dacă au mai aplicat și la alte fonduri pentru finanțarea activităților respective. În vederea evitării dublei finanțări, Autoritatea de Management pentru PNDR va asigura o consultare adecvată cu celelalte autorități de management, înaintea selectării proiectelor. În acest sens, în Comitetul de Selecție pentru proiectele PNDR vor fi invitați să participe reprezentanți ai autorităților care gestionează programele de cooperare teritorială europeană și, de asemenea, un reprezentant al Autorității de Management pentru PNDR va lua parte la întrunirile Comitetului de Selecție/Comitetului Mixt de Monitorizare a Programelor de cooperare teritorială europeană.

În cazul demarcării între PNDR și Programul Operațional de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria, s-a stabilit ca „în zona transfrontalieră, prin PNDR să se realizeze investițiile private, în vreme ce prin PO CT România-Bulgaria să se sprijine investițiile publice și ale ONG”.

Complementaritatea cu măsurile finanțate prin intermediul Fondului European de Garantare Agricolă

Complementaritatea PNDR cu diferitele măsuri finanțate prin Fondul European de Garantare Agricolă este asigurată prin delimitarea domeniilor de acțiune. Acest fond finanțează măsurile de piață și plățile directe, incluse în Pilonul I al PAC, în timp ce FEADR finanțează măsurile de sprijinire a dezvoltării rurale și îmbunătățirea mediului înconjurător, incluse în Pilonul II.

Plata subvențiilor către agricultori în cadrul Pilonului 1 în vederea promovării unei agriculturi competitive, durabile și orientată spre piață, este condiționată de respectarea măsurilor minime de management al terenurilor agricole, printre care menținerea terenurilor agricole în bune condiții agricole și de mediu, ceea ce este complementar cu anumite acțiuni ale Pilonului II, al cărui obiectiv este aplicarea politicilor de mediu cu înalt potențial natural sau zonele defavorizate. De asemenea, în cadrul Pilonului II se finanțează acțiuni de formare, informare și consiliere care

au ca scop informarea beneficiarilor pentru a îndeplini în mod adecvat cerințele de eco-condiționalitate ale Pilonului I.

Criteriile și regulile de selecție a proiectelor țin seama de faptul că acțiunile care se finanțează în cadrul Pilonului II nu pot fi obiectul unor investiții prin intermediul altor instrumente. În plus, fiecare proiect finanțat de către Programul Național de Dezvoltare Rurală care este susceptibil de a se încadra în potențialii beneficiari ai măsurilor Pilonului I, este verificat înainte de a fi aprobat pentru a se evita dubla finanțare. Eliminarea practicilor referitoare la dubla finanțare se garantează prin intermediul unui protocol care stabilește coordonarea între cele două agenții de plată.

Delimitarea și complementaritatea cu alte instrumente financiare.

În ultimul rând, există o serie de instrumente financiare naționale sau multilaterale care acționează în acele domenii ca Programul Național de Dezvoltare (formarea, sisteme de informare, modernizarea, protejarea și recuperarea mediului înconjurător, dezvoltarea infrastructurilor, dezvoltarea rurală, sprijinirea investiției în activitățile economice, noile tehnologii ale informării și comunicării, bio-energia și agricultura ecologică), fiind complementare în obiective și acțiuni. În cea mai mare parte a acestor programe se garantează coerența în ceea ce privește obiectivele, măsurile, teritoriile și beneficiarii.

Mecanisme de coordonare.

La nivel regional există opt Comitete Regionale de Evaluare și Corelare Strategică care asigură coerența în dezvoltarea proiectelor, precum și sinergiile între proiectele finanțate de către FEADR, FEP și Instrumentele Structurale în implementarea lor în aceste regiuni. Aceste comitete fac parte din sistemul de management al POR și îndeplinesc funcția de Comitete Regionale de Coordonare ale Cadrului Strategic Național de Referință, coordonând toate programele europene implementate la nivel regional, și transferând informația între partenerii regionali. În cadrul întâlnirilor de coordonare care au loc trimestrial, participă reprezentanții MADR, precum și reprezentanții altor AM și ai Autorității de Coordonare a Instrumentelor Structurale.

La nivel național există organisme care garantează coordonarea între diferitele programe europene. Comitetul Național de Coordonare asigură coerența și complementaritatea Instrumentelor Structurale și a celor relaționate cu FEADR și FEP la nivel înalt. Acest comitet este prezidat de către Ministerul Economiei și Comerțului și este format din toate instituțiile cu atribuții de Autorități de Management. Comitetul desfășoară întâlniri trimestriale, și în anumite ocazii pot participa cu rol consultativ reprezentanți ai Comisiei Europene.

În subordinea directă a CNC este Comitetul Național de Management pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale. Comitetul de Management este prezidat de către Autoritatea de Coordonare a Instrumentelor Structurale (ACIS) și se va întruni lunar sau ori de câte ori este necesar. Membrii Comitetului de Management sunt responsabili ai Autorităților de Management, Certificare și ai Autorității de Plată pentru Programele Operaționale susținute prin Instrumentele Structurale, precum și responsabilii Autorității de Management pentru PNDR, din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și ai Autorității de Management pentru PO - Pescuit.

Comitetul de Management organizează întruniri tehnice, periodice, în scopul rezolvării problemelor de management de la nivelul tuturor programelor UE vizate, inclusiv probleme de complementaritate între Instrumentele Structurale, FEADR și FEP. Doar aspectele ce nu pot fi rezolvate în cadrul Comitetului de Management sunt înaintate spre decizie CNC-ului. Comitetul de

Management înființează Grupuri de Lucru Operaționale pentru a analiza în detaliu, atunci când este necesar, tematicile transversale politice și de management.

Pe parcursul pregătirii diferitelor programe a avut loc și un proces de coordonare inter-instituțională, care a pus bazele pentru coordonarea pe parcursul fazei de implementare. Printre alte măsuri, s-a dispus implementarea unei serii de protocoale pentru coordonarea programelor precum și proceduri în vederea schimbului de informații dintre organismele implicate în managementul și controlul acestuia.

2.2. Analiza funcționării coerenței și coordonării ajutorului FEADR acordat prin intermediul PNDR în perioada analizată

În cursul **anului 2007**, în cadrul PNDR, nu au existat modificări ale politicilor comunitare și naționale care să aibă repercursiuni asupra coerenței dintre FEADR și celelalte instrumente financiare.

Pilonul I al Politicii Agricole Comune reprezintă baza pentru plățile directe și pentru măsurile de piață având ca scop creșterea competitivității și totodată completează Pilonul II care vizează dezvoltarea rurală și mediul.

România implementează, începând cu anul 2007, schema de plată unică pe suprafață – SAPS (Single Area Payment Scheme) care contribuie la practicarea unei agriculturi competitive, durabile și orientate către piață. Acordarea SAPS este condiționată de respectarea GAEC.

În anul 2008, ca urmare a bilanțului de sănătate al PAC, fermierii români urmează să respecte în totalitate standardele de management nu mai devreme de anul în care aceștia urmează să primească 100% din plățile directe, după cum urmează:

- Anexa III, punctul A din Regulamentul CE nr. 1782/2003 începând cu 1 ianuarie 2012,
- Anexa III, punctul B din Regulamentul CE nr. 1782/2003 începând cu 1 ianuarie 2014,
- Anexa III, punctul C din Regulamentul CE nr.1782/2003 începând cu 1 ianuarie 2016.

Conform Planului European de Redresare Economică, agreeat în cadrul Consiliului European din perioada 11-12 decembrie 2008, urmează a se oferi un stimulent pentru economia europeană prin alocarea a 5 miliarde Euro pentru proiecte din domeniul energetic, infrastructură în bandă largă de Internet și proiecte care să se adreseze noilor provocări (schimbări climatice, energie regenerabilă, biodiversitate, gestiunea resurselor de apă, inovație și restructurarea sectorului produse lactate).

Suma aferentă dezvoltării rurale se dorește a fi o completare a sumelor deja disponibile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală. Din această alocare financiară, România urmează să primească un procent de 9,98%.

În ceea ce privește schimbările în politica națională cu potențial impact asupra implementării PNDR, menționăm că în cursul anului 2008 nu au existat modificări care să influențeze în vreun fel implementarea PNDR.

În anul 2009, din suma alocată suplimentar pentru programele de dezvoltare rurală ale statelor membre pentru PERE, României îi revine suma de 101.694.000 Euro, sumă care suplimentează bugetul inițial alocat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală pentru finanțarea unor investiții din domeniul energetic, schimbărilor climatice, energiei regenerabile, biodiversității, gestiunii resurselor de apă, inovației și restructurării sectorului produselor lactate.

Cele 5 priorități rezultate în urma Health Check erau prevăzute în PNDR, fondurile alocate suplimentar din PERE fiind folosite pentru întărirea operațiunilor existente în PNDR, menținându-se în același timp împărțirea financiară inițială între axele Programului.

În ceea ce privește schimbările în politica națională cu potențial impact asupra implementării PNDR, menționăm că în cursul anului 2009 nu au existat modificări care să influențeze în vreun fel implementarea PNDR. Menționăm că, în vederea îmbunătățirii calității

implementării PNDR au fost modificate actele normative naționale care reglementează cadrul intern de implementare a măsurilor din PNDR. În acest sens, se remarcă adaptarea legislației în vederea stabilirii condițiilor și modalității de acordare a avansului prevăzut în PNDR pentru beneficiarii publici și privați ai Programului.

Potrivit articolului 82, alin. 2, litera f din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1698/2005, Autoritatea de Management are obligația de a se asigura că operațiunile finanțate din contribuția europeană respectă legislația comunitară și națională, respectiv normele în materie de concurență, achiziții publice, protecție și ameliorare a mediului, de promovare a egalității între bărbați și femei și de nediscriminare.

Autoritatea de Management pentru PNDR a subliniat necesitatea respectării regulamentelor și principiilor europene în mai multe documente de referință. Astfel, Ghidurile Solicitanților aferente măsurilor din cadrul PNDR includ informații detaliate și cerințe ce trebuie respectate privind achizițiile publice, dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, ajutorul de stat. De asemenea, criteriile de eligibilitate pentru toate activitățile PNDR includ obligația de conformare cu legislația și principiile europene, evidențiată prin angajamente ale solicitantului, depuse odată cu aplicația pentru finanțare comunitară.

Regimul achizițiilor publice din contractele finanțate prin fonduri comunitare, precum și din co-finanțarea națională corespunzătoare, trebuie să fie în conformitate cu legislația națională și legislația UE primară și secundară privind implementarea prevederilor referitoare la achizițiile publice.

Pentru asigurarea coerenței cu reglementările UE privind achizițiile publice, autoritățile române au transpus directiva CE/17/2004 și CE/18/2004 prin aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, aprobată prin Legea nr. 337/2006 cu modificările și completările ulterioare. Astfel, OUG nr. 34/2006 vine să răspundă recomandărilor Comisiei Europene de abrogare totală și expresă a Legii nr. 219/1998 privind regimul concesiunilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și celor cu privire la regimul contractelor achizițiilor publice.

Pentru a asigura menținerea în bune condiții agricole și de mediu a tuturor terenurilor agricole și mai ales a celor care nu mai sunt exploatate pentru producție, pe baza cadrului stabilit în anexa IV a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1782/2003, România și-a desemnat la nivel național Bunele Condiții Agricole și de Mediu prin Ordinul comun al MADR/MMP Nr. 30/2010, ceea ce semnifică faptul că România aplică aceleași cerințe de eco-condiționalitate cerute de reglementările comunitare.

În ianuarie 2009, a fost adoptat Regulamentul Comisiei (CE) nr. 73/2009 din 19 ianuarie 2009 de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1290/2005, (CE) nr. 247/2006, (CE) nr. 378/2007 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003.

Ca urmare, a fost adoptat Ordinul MAPDR nr. 384/2009 privind aprobarea sistemului de sancțiuni pentru măsurile 214 "Plăți de agro-mediu", 211 "Sprijin pentru zona montană defavorizată" și 212 "Sprijin pentru zone defavorizate, altele decât zona montană" din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013

Potrivit prevederilor art. 16, litera g din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), este necesară respectarea normelor de concurență și după caz, a regimurilor de ajutoare în conformitate cu articolele 87, 88 și 89 din Tratatul de Instituire a Comunității

Europene în vederea implementării Programului Național pentru Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 (PNDR).

În cadrul PNDR, România, în vederea reușitei măsurilor și cu respectarea prevederilor art. 88 din Regulamentul (CE) 1698/2005, prin Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în calitate de Autoritate de Management a PNDR, a acordat sprijin IMM – urilor pentru investiții prin intermediul a două scheme de ajutor de stat transparente, aferente măsurii 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere” din PNDR (XS 13/2008 „Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 la Tratatul CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor” și XS 28/2008 "Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase"), întocmite potrivit prevederilor Regulamentului Comisiei (CE) nr. 70/2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat.

Schemele de ajutor au fost instituite prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 211/2008 privind aprobarea schemelor de ajutor de stat "Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în anexa 1 la Tratatul CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor" și "Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase".

Totodată, trebuie menționat faptul că România, prin Anexa V, Capitolul 3 „Agricultura”, punctul b din Tratatul de Aderare a beneficiat pentru 01.01.2007-31.12.2009 de o perioadă de tranziție de 3 ani pentru continuarea schemelor de ajutor de stat existente în perioada de preaderare chiar dacă acestea nu au fost conforme cu reglementările comunitare. După data de 31 decembrie 2009, România nu a mai putut aplica formele de ajutor de stat neconforme.

În acest sens, și-au încetat aplicabilitatea Legea 231/2005 privind stimularea investițiilor în agricultură, industrie alimentară, silvicultură, piscicultură, precum și în activități nonagricole și Legea nr. 218/2005 privind stimularea absorbției fondurilor SAPARD, FEADR, FEP, FEGA prin preluarea riscului de creditare de către fondurile de garantare, care prevedeau subvenționarea dobânzii la credite pentru beneficiarii PNDR și respectiv acordarea de garanții la credite din fonduri publice. În aplicarea măsurilor Axei 3 „Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale” se respecta regula de minimis în vederea asigurării cofinanțării din FEADR. Astfel, valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate aceluiași beneficiar nu va depăși 200.000 Euro, respectiv 100.000 Euro pentru cel care își desfășoară activitatea în domeniul transportului rutier, pe durata a trei ani fiscali, perioadă care va fi evaluată pe o bază continuă. Astfel, pentru fiecare nouă acordare a unui ajutor de minimis se va determina suma totală a ajutorului de minimis acordat în anul fiscal în cauză, precum și pe perioada ultimilor doi ani fiscali.

Pe parcursul anilor 2010 și 2011, Autoritatea de Management a continuat respectarea politicilor comunitare. În același timp, prin acțiunile pe care le-a întreprins a urmărit soluționarea problemelor evidențiate în acești ani.

Astfel, având în vedere că legislația națională trebuie să asigure transpunerea reglementărilor europene și că Regulamentul (CE) nr. 1177/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 modifică Directivele 2004/17/CE, 2004/18/CE și 2009/81/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului, autoritățile române au modificat Ordonanța de Urgență nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii.

Totodată, trebuie menționat faptul că derularea procedurilor de achiziții publice reprezintă una dintre cauzele care a avut efecte negative asupra implementării Programului Național de Dezvoltare Rurală.

La sfârșitul anului 2008, Ordinul MADR nr. 211/2008 – prin care a fost instituite schemele de ajutor de stat XS 13/2208 și XS 28/2008 și-a încetat aplicabilitatea ca urmare a abrogării Regulamentului Comisiei (CE) Nr. 70/2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat pentru întreprinderi mici și mijlocii.

În acest scop, Direcția Generală Dezvoltare Rurală – AM PNDR a elaborat un proiect de schemă de ajutor de stat "Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole", care are în vedere continuarea acordării de sprijin financiar din PNDR întreprinderilor care procesează produse și vizează aceleași domenii de interes ca și cele din schemele anterioare și sprijină dezvoltarea activităților economice ale unităților care realizează investiții pentru:

- Procesarea de produse agricole prevăzute în Anexa 1 a Tratatului CE în vederea obținerii de produse neagricole,
- Procesarea primară a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase,
- Procesarea produselor agricole în vederea obținerii de biocombustibili.

Proiectul de schemă de ajutor de stat a fost supus consultării și analizei și Consiliului Concurenței și respectiv direcției de specialitate, DG Competition de la nivelul Comisiei Europene. Având în vedere caracterul sectorial al schemei, ajutorul fiind direcționat către sectoare specifice, DG Competition a recomandat autorităților române notificarea schemei prezentată, potrivit prevederilor Liniilor directoare privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013, ceea ce presupune că ajutorul nu se încadrează într-o categorie exceptată de la procedura notificării ajutoarelor de stat, conform Regulamentului (CE) Comisiei nr. 800/2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare.

Astfel, ca urmare a autorizării conform Deciziei Comisiei Europene nr. C(2009)10680 din 22.12.2009 a acordării ajutorului de stat în cadrul schemei „Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole”, MADR a elaborat și aprobat Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 12/25.01.2010 privind aprobarea Schemei de ajutor de stat „Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole”.

Conform legislației mediului, respectiv Hotărârea Guvernului nr. 445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului și Ordinul nr. 19 din 13 ianuarie 2010 pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, evaluarea impactului asupra mediului identifică, descrie și evaluează, în mod corespunzător și pentru fiecare caz efectele directe și indirecte ale unui proiect asupra factorilor de mediu și asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar.

Prin Ordinul comun nr. 135/76/84/1284/2010 al Ministerului Mediului și Pădurilor, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerului Administrației și Internelor și Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului a fost aprobată metodologia de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte publice și private. În aceste condiții, proiectele depuse în cadrul măsurilor care prevăd investiții parcurg o procedură de evaluare a impactului asupra mediului. Aceste prevederi transpun Directiva Consiliului 85/337/CEE din 27 iunie 1985 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, modificată și completată prin Directiva Consiliului 97/11/CE a Consiliului din 3 martie 1997 și Directiva 2003/35/CE a

Parlamentului European și a Consiliului din 26 mai 2003 de instituire a participării publicului la elaborarea anumitor planuri și programe privind mediul și de modificare a directivelor Consiliului 85/337/CEE și 96/61/CE, în ceea ce privește participarea publicului și accesul la justiție.

Urmare prevederilor acestui ordin, în cursul anului 2011 au fost actualizate manualele de proceduri și Ghidurile Solicitantului pentru măsurile de investiții ale PNDR prin introducerea obligativității noilor documente care să ateste că proiectele respectă legislația din domeniul mediului.

În anul 2010, ca urmare a Summit-ului pentru populația romă de la Bruxelles din 2008, a evenimentelor organizate în Ungaria în anul 2009, în contextul în care anul 2010 a fost declarat Anul European pentru Combaterea Sărăciei și Incluziunii Sociale, Comisia Europeană a organizat în România mai multe evenimente referitoare la contribuția fondurilor europene la integrarea populației rome.

Evenimentele au urmărit să atragă atenția despre oportunitățile oferite de fondurile europene pentru a îmbunătăți situația socială și economică a romilor.

În aceste condiții, statul român și-a exprimat disponibilitatea în ceea ce privește asigurarea sprijinului acordat instituțiilor administrației publice locale în elaborarea și implementarea unor proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile, pentru incluziunea socială și pe piața muncii a cetățenilor români de etnie romă.

La nivelul Guvernului a fost elaborată Strategia Guvernului României de incluziune a minorității romilor pentru perioada 2011-2020 care prevede un plan de măsuri pe termen mediu pentru perioada 2011- 2013. Strategia urmează să fie modificată și completată în funcție de evoluțiile la nivel european.

Printre structurile nominalizate la nivel central în vederea organizării, coordonării implementării și monitorizării îndeplinirii Strategiei Guvernului se află și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

În vederea colaborării tuturor instituțiilor implicate în implementarea Strategiei a fost semnat un protocol de colaborare pentru organizarea Unității Mobile de Asistență Tehnică, AM PNDR participând activ în cadrul acestei structuri prezentând totodată și posibilitățile de finanțare a proiectelor prin intermediul PNDR.

Menționăm că măsurile din PNDR respectă legislația secundară a Comunității referitoare la prevenirea oricăror forme de discriminare bazate pe sex, rasă, origine etnică, convingeri religioase sau credințe, invaliditate, vârstă sau orientare sexuală, iar sprijinul acordat prin intermediul acestui program este accesibil tuturor potențialilor beneficiari, odată îndeplinite anumite criterii de eligibilitate prestabilite.

2.3. Fluxul de implementare al măsurilor din cadrul PNDR

În vederea stabilirii cadrului general pentru aplicarea procedurilor de evaluare, selecție, contractare, achiziții, plată, control și monitorizare, aferente proiectelor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin PNDR, AM pentru PNDR a elaborat Hotărârea Guvernului nr. 224/2008 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013.

În cursul anului 2009, a fost elaborată Hotărârea de Guvern nr. 902/2009 pentru modificarea și completarea celei anterioare.

În vederea clarificării mecanismului financiar prin care sunt implementate măsurile din cadrul PNDR, în cursul anului 2011 a fost elaborată Hotărârea Guvernului nr. 424 pentru modificarea și completarea HG nr. 224/2008 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul

Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013. Actul normativ include în cadrul general de implementare reglementări privind aplicarea schemei de ajutor de stat N578/2009 „Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse agricole”.

În ceea ce privește implementarea PNDR în perioada de programare 2007-2013, în baza alin. (2) al art. 75, AM pentru PNDR a delegat o parte din funcțiile specifice către APDRP, continuând să păstreze întreaga responsabilitate pentru managementul și implementarea eficientă și corectă a sarcinilor delegate.

În acest sens, prin Acordul Cadru de Delegare a funcțiilor legate de implementarea măsurilor din PNDR susținute prin FEADR încheiat în data de 30 august 2006, AM a delegat către APDRP diferite responsabilități printre care cele referitoare la implementarea (primirea, evaluarea și contractarea cererilor de finanțare) măsurilor 112, 121, 122, 123, 125, 141, 221, 312, 313, 322 și 141 (doar contractarea fondurilor) din PNDR..

Pentru Măsurile 111 „Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe” și 143 „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori”, Operațiunile de Asistență Tehnică (pentru proiectele implementate de AM), inclusiv Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, și pentru selecția GAL și implementarea sub-măsurii 431.1 „Construcția de parteneriate public-private”, AM își păstrează sarcinile de primire, evaluare și selectare a proiectelor.

În cursul anului 2009, Acordul Cadru menționat anterior a fost înlocuit cu Acordul Cadru de Delegare a funcțiilor legate de implementarea tehnică a măsurilor din cadrul PNDR susținute prin FEADR nr. 60/02.02.2009. Pe parcursul anilor 2010 și 2011, în condițiile lansării unor noi măsuri PNDR, acordul încheiat în anul 2009 a fost modificat, după cum urmează:

- Actul adițional nr. 1 din 23.03.2010 ca urmare a lansării măsurii 125 “Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii”
- Actul adițional nr. 2 din 04.08.2011 în vederea extinderii prevederilor acordului la măsurile 221 “Prima împădurire a terenurilor agricole”, 122 “Îmbunătățirea valorii economice a pădurii”, 41 “Implementarea strategiilor de dezvoltare locală”, 421 “Implementarea proiectelor de cooperare” și la sub-măsura 431.2 “Funcționarea Grupului de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului”.

Pe de altă parte, s-a încheiat un Acord cadru de delegare pentru implementarea măsurilor privind plățile compensatorii cuprinse în Axa 2 din PNDR 2007 - 2013 (P47/04.10.2007). Acordul stabilește cadrul juridic, administrativ și operațional în temeiul căruia APDRP delegează către APIA implementarea și atribuțiile specifice funcției de plată din surse aferente bugetului național pentru măsurile privind plățile compensatorii pentru fermierii din zonele defavorizate și plățile compensatorii pentru măsurile de agromediu din PNDR, respectiv Măsura 211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată”, Măsura 212 „Sprijin pentru zone defavorizate, altele decât zona montană” și Măsura 214 „Plăți pentru agromediu”.

Ulterior, în data de 27.08.2008 a fost semnat Actul Adițional nr. 1 pentru modificarea acestui Acord de delegare încheiat între APDRP și APIA.

În data de 19.06.2008 s-a semnat între APDRP și APIA Protocolul de colaborare P53 pentru implementarea schemelor de plăți naționale directe complementare pentru culturi amplasate pe teren arabil care stabilește cadrul juridic, administrativ și operațional în temeiul căruia APDRP și APIA vor colabora în vederea aplicării schemelor de plăți naționale directe complementare pentru culturi amplasate pe teren arabil (PNDC1), protocol modificat prin Actul adițional nr. 1 din data de 13.04.2009.

Pentru implementarea tehnică a măsurilor cuprinse în Axa 2 din PNDR 2007- 2013 privind utilizarea durabilă a terenurilor forestiere, a fost încheiat în data de 18.01.2007 un Acord cadru de delegare între APDRP, APIA și MAPDR - Direcția Generală de Dezvoltare Forestieră și

Consolidarea Proprietății (DGDFCP) care a stabilit cadrul juridic, administrativ și operațional în temeiul căruia APDRP a delegat către APIA și DGDFCP, prin Inspectoratele Teritoriale de Regim Silvic și de Vânătoare județene (ITRSV), controlul pe teren a conformității cererilor de finanțare și respectarea criteriilor de eligibilitate a cheltuielilor efectuate de beneficiari și evidențiate în cererile de plată.

Având în vedere că AM deține în continuare întreaga responsabilitate a implementării Programului, DGDR - AM pentru PNDR controlează calitatea implementării PNDR pentru asigurarea bunei funcționări a întregului sistem de management, a corectitudinii și conformității punerii în aplicare a Programului, atât în privința atribuțiilor delegate cât și pentru sarcinile rămase în responsabilitatea AM PNDR. Acest protocol a fost modificat prin Actul adițional nr. 1 din 17 februarie 2009.

În scopul verificării proiectelor finanțate prin intermediul măsurilor PNDR 2007-2013 s-au semnat diferite protocoale de colaborare cu Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM) și Garda Națională de Mediu (GNM) (Protocolul de Colaborare nr. P49 semnat în data de 20.12.2007), Ministerul Sănătății Publice (MSP) (Protocolul de Colaborare nr. P50 din data de 12.02.2008) și Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA) (Protocolul de Colaborare nr. P51 din 03.03.2008).

Pentru facilitarea accesării fondurilor europene derulate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală, trebuie menționate acordurile de delegare și protocoalele de colaborare, relevante pentru implementarea Programului, care au fost încheiate între principalele instituții implicate în implementarea PNDR și APDRP după cum urmează:

- Acordul cadru de colaborare P54 încheiat la data de 18.06.2008, între MADR, prin DGDR – AM pentru PNDR și APDRP pentru implementarea proiectelor aferente măsurii de Asistență Tehnică (măsura 511), pentru proiectele proprii MADR, inclusiv Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală și a proiectelor aferente măsurilor „Formare profesională (training), informare și difuzare cunoștințe” (măsura 111) și „Furnizarea de servicii de consultanță pentru fermieri” (măsura 143), din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 (PNDR).
- Acordul cadru de colaborare P57 încheiat la data de 12.09.2008, între MADR, prin DGDR – AM pentru PNDR și APDRP pentru implementarea proiectelor aferente submăsurii 431.1 „Construcție parteneriate public private” din cadrul PNDR 2007 – 2013.
- Protocolul de colaborare P55 încheiat la data de 18.06.2008, între Oficiul Național al Denumirilor de Origine pentru Vinuri (ONDOV), DGDR - AM pentru PNDR din cadrul MADR și APDRP, care stabilește colaborarea dintre cele două instituții pentru asigurarea condițiilor de accesare de către potențialii beneficiari ai Măsurii 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și silvice” din PNDR pentru modernizarea și /sau investiție nouă în activitățile de producere și comercializare de vinuri cu denumire de origine controlată (DOC).
- Protocolul de colaborare P58 încheiat în data de 26.11.2008 între Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP), Ministerul Economiei și Finanțelor – Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice (UCVAP) și APDRP privind procedura de cooperare interinstituțională dintre cele trei instituții în îndeplinirea funcțiilor și atribuțiilor specifice fiecărei instituții conform competențelor acestora.
- Protocolul de colaborare încheiat la data de 07.03.2008 între APDRP, Ordinul Arhitecților din România și DGDR – AM pentru PNDR, privind stabilirea cadrului pentru verificarea proiectelor finanțate prin Măsura 322 a PNDR, din punct de vedere al respectării încadrării în specificul arhitectural local. În data de 15.09.2008 a fost semnat Actul Adițional nr. 1 la Protocolul de colaborare încheiat între APDRP, Ordinul Arhitecților din România și DGDR – AM pentru PNDR din cadrul MADR.

- Protocolul de colaborare P61/26.02.2009 privind colaborarea dintre APDRP și Agenția Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor în vederea obținerii unor informații din bazele de date ale Autorității.
- Protocolul de colaborare P76/22.11.2010 între APDRP și Administrația Fondului pentru Mediu (AFM), protocol încheiat pentru eficientizarea implementării Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 și pentru evitarea dublei finanțări din FEADR și fondurile structurale. Prin acest protocol s-a stabilit modul în care părțile semnatare vor proceda la verificarea proiectelor depuse pentru a fi finanțate prin PNDR 2007 – 2013, măsura 221 „Prima împădurire a terenului agricol”, respectiv prin „Programul de îmbunătățire a calității mediului prin împădurirea terenurilor agricole degradate”, în vederea evitării situațiilor de dublă – finanțare. La data semnării acestui protocol APDRP și AFM și-au predat una alteia baza de date incluzând proiectele contractate până la data semnării prezentului protocol. Potrivit acestui protocol, cele două instituții semnatare își transmit lunar lista cu proiecte contractate în scopul evitării unor situații de dublă finanțare.
- În cazul în care cele două instituții identifică un beneficiar care ar putea face obiectul unei situații de dublă finanțare, își solicita reciproc, printr-o adresă, mai multe informații asupra respectivului beneficiar (identificare suprafață, parcele etc.) pentru a putea stabili dacă este sau nu o situație de dublă finanțare.
- Acordul cadru de delegare P 73/23.07.2010 între Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit și Ministerul Mediului și Pădurilor prin care se stabilește cadrul juridic, administrativ și operațional în temeiul căruia APDRP delegă către APIA și respectiv către Ministerul Mediului și Pădurilor - Direcția Generală de Regim Silvic și Cinegetic și Dezvoltare Forestieră prin Inspectoratele Teritoriale de regim Silvic și de Vânătoare verificarea respectării GAEC și măsurarea suprafețelor împădurite, respectiv avizarea documentației tehnico-economice și verificarea pe teren a plantațiilor efectuate pentru care se solicită finanțare (Acord delegare forestier M221). Conform Acordului pentru implementarea tehnică a Măsurilor cuprinse în Axa 2 din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 - 2013, privind utilizarea durabilă a terenurilor forestiere, APIA eliberează solicitantului Nota de constatare și Anexa la Nota de constatare privind respectarea GAEC.
- Protocolul de colaborare P79/02.06.2011 încheiat între APDRP, Agenția Națională pentru Protecția Mediului și Garda Națională de Mediu pentru stabilirea cadrului legislativ, administrativ și operațional în temeiul căruia cele 3 instituții colaborează în vederea verificării proiectelor finanțate prin măsurile Programului Național de Dezvoltare Rurală.
- Protocolul de colaborare P80/29.09.2011 între APDRP și Patronatul Tinerilor Întreprinzători din România încheiat în scopul promovării oportunităților oferite de Programul Național de Dezvoltare Rurală în rândul tinerilor întreprinzători.
- Protocolul de colaborare P81/04.10.2011 între APDRP și Oficiul Național al Registrului Comerțului care are ca și obiect colaborarea între cele două instituții în vederea asigurării accesului gratuit al APDRP la informațiile privind persoanele fizice sau juridice, prevăzute în mod expres de lege, înmatriculate în Registrul Comerțului.

În anul 2011 a fost încheiat Actul adițional nr. 1 privind modificarea Protocolului de colaborare nr. P46/2007 încheiat în vederea evitării situațiilor de dublă finanțare a proiectelor finanțate prin PNDR și cele prin POS Mediu. Actul adițional nr. 1 asigură complementaritatea între Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 (PNDR) și Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu) cu privire la investițiile din cadrul Măsurii 313 “Încurajarea activităților turistice” din PNDR și din cadrul Axei Prioritare 4 “Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii” a POS Mediu. În acest scop, APDRP și AM POS Mediu își vor transmite reciproc, la aprobarea fiecărui raport de selecție, precum și ori de câte ori va

solicita oricare dintre părți, lista proiectelor selectate în vederea finanțării și care s-ar putea afla în situația de dublă finanțare.

Pentru armonizarea programelor din domeniul turismului derulate din fonduri naționale și comunitare în România, Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului a elaborat Ordinul nr. 2537/04.10.2011 privind aprobarea înființării Grupului de lucru interministerial între Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Atribuțiile principale ale acestui grup de lucru sunt:

- a) Identificarea problemelor rezultate în urma implementării programelor din domeniul turismului, derulate din fonduri naționale și comunitare în România;
- b) Analiza și propunerea de soluții necesare remedierii problemelor apărute în implementarea programelor din domeniul turismului, derulate din fonduri naționale și comunitare în România.

Având în vedere criza financiară existentă la nivel global care a afectat și potențialii beneficiari ai fondurilor europene, au fost modificate și Ordonanțele de urgență nr. 74/2009 *privind gestionarea fondurilor comunitare nerambursabile provenite din Fondul european de garantare agricolă, Fondul european agricol de dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și a fondurilor alocate de la bugetul de stat, privind gestionarea fondurilor nerambursabile alocate de la Comunitatea Europeană și a fondurilor alocate de la bugetul de stat aferente programului de colectare și gestionare a datelor necesare desfășurării politicii comune în domeniul pescuitului și a programului de control, inspecție și supraveghere în domeniul pescuitului și pentru modificarea art. 10 din Legea nr. 218/2005 privind stimularea absorbției fondurilor SAPARD, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, Fondul european pentru pescuit, Fondul european de garantare agricolă, prin preluarea riscului de creditare de către fondurile de garantare și nr. 79/2009 privind reglementarea unor măsuri pentru stimulare a absorbției fondurilor alocate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru renovarea și dezvoltarea spațiului rural prin creșterea calității vieții și diversificării economiei în zonele rurale.*

Astfel, prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 99/10.11.2010 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul alocării fondurilor în agricultură a fost modificată OUG 79/2009, în vederea realizării de investiții ce vizează îmbunătățirea infrastructurii pentru renovarea și dezvoltarea satelor românești prin creșterea accesului beneficiarilor publici ai PNDR la sumele ce pot fi acordate ca avansuri și care vor fi garantate de către fondurile de garantare, diminuării blocajelor financiare prin creșterea creditelor destinate finanțării capitalului de lucru ce vor fi acordate de instituțiile financiare și vor fi garantate de fondurile de garantare, evitării intrării în insolvență a operatorilor economici din sectorul agroalimentar precum și pentru evitarea reducerii locurilor de muncă din sectorul agroalimentar.

OUG 74/2009 a fost modificată prin Ordonanțele de Urgență nr. 19 și 114 din 2010. Modificările au vizat reglementarea unui sistem de recuperare prin compensarea creanțelor generate de derularea de către APIA a FEAGA și FEADR, prin stabilirea expresă a autorităților responsabile, a termenilor și a condițiilor de aplicare.

În contextul pagubelor produse în România ca urmare a inundațiilor care au avut loc în vara anului 2010, la nivelul Guvernului României s-a stabilit necesitatea identificării surselor de finanțare necesare pentru refacerea infrastructurii afectate de inundații.

În acest sens, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a informat Comisia Europeană asupra efectelor inundațiilor, solicitând sprijinul pentru acordarea prin Programul Național de Dezvoltare Rurală a unor fonduri pentru investițiile în refacerea infrastructurii afectate de inundații.

Urmare corespondenței pe care Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a avut-o cu Comisia Europeană, s-a luat decizia inițierii unor modificări ale Programului Național de

Dezvoltare Rurală care să permită finanțarea lucrărilor pentru refacerea infrastructurii rurale afectate de inundații. În acest sens, Comisia Europeană a solicitat introducerea în Program a unei prevederi referitor la faptul că sprijinul va fi acordat pentru investiții în refacerea infrastructurii de pe teritoriul localităților rurale care au fost afectate de inundațiile din vara anului 2010.

Astfel, Programul Național de Dezvoltare Rurală a fost supus modificării în sensul introducerii a două submăsuri și anume 322 d) „Investiții privind lucrări de refacere și modernizare a infrastructurii rutiere afectate de inundații în anul 2010” și 125 c) „Lucrări de refacere și conservare a infrastructurii de prevenire și de protecție împotriva inundațiilor”. Cea de-a cincea propunere de modificare a Programului Național de Dezvoltare Rurală care a vizat, printre altele și introducerea celor două sub-măsuri a fost aprobată de Comisia Europeană în data de 2 mai 2011.

În vederea creării cadrului de implementare a celor două sub-măsuri, în baza Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 27/2011 privind măsuri pentru refacerea infrastructurii rutiere comunale în localitățile afectate de inundațiile din perioada iunie-august 2010, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale împreună cu Ministerul Administrației și Internelor au elaborat Hotărârea Guvernului nr. 378/2011 privind aprobarea listei definitive a localităților cu infrastructură rutieră afectată de inundațiile din perioada iunie-august 2010.

În condițiile lansării sub-măsurilor 125c și 322d, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit a încheiat cu Secretariatul General al Guvernului (Direcția Politici Publice prin Compartimentul Proiecte cu Finanțare Europeană, Autoritate Coordonatoare și de Management din România a Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene) Protocolul de colaborare P78/12.05.2011. Scopul acestui protocol stabilește modul în care părțile semnatare vor proceda la verificarea proiectelor depuse de beneficiarii publici pentru a fi finanțate prin PNDR 2007 – 2013 Sub-măsura 322 d) Investiții privind lucrări de refacere și modernizare a infrastructurii rutiere din comunele afectate de inundațiile din perioada iunie-iulie 2010 și Sub-măsura 125 c) Lucrări de construcții, refacere și modernizare a infrastructurii de prevenire și de protecție împotriva inundațiilor și respectiv prin Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene (FSUE), acordat României ca urmare a inundațiilor din perioada iunie-iulie 2010, în vederea evitării situațiilor de dublă finanțare a proiectelor finanțate prin cele două programe.

Astfel, APDRP transmite către SGG-ACM FSUE după finalizarea sesiunii de depunere a proiectelor, lista comunelor cu proiectele conforme depuse în cadrul celor două sub-măsuri, precum și lista comunelor cu proiectele care nu sunt considerate conforme. De asemenea, APDRP transmite către SGG-ACM FSUE lista comunelor care au proiecte selectate precum și lista comunelor cu proiectele care ulterior întocmirii raportului de selecție sunt declarate neeligibile sau eligibile fără finanțare. Totodată, APDRP transmite lunar la SGG lista comunelor cu proiecte contractate.

În același scop, APDRP solicită și primește de la SGG-ACM FSUE, lista comunelor care au depus documentația în vederea decontării/finanțării din cadrul FSUE. APDRP verifică lista comunelor care au depus documentația în vederea decontării/finanțării din cadrul FSUE, pentru evitare dublei finanțări, în etapele de conformitate, eligibilitate și selecție și înainte de încheierea contractelor de finanțare.

Referitor la axa 4 – LEADER, menționăm că în perioada 1 septembrie -15 noiembrie 2010 a avut loc depunerea Planurilor de Dezvoltare Locală în vederea selecției Grupurilor de Acțiune Locală. În aceste condiții, în vederea furnizării de instrucțiuni de selecție pentru Grupurile de Acțiune Locală care vor implementa proiecte finanțate prin axa LEADER a PNDR, a fost elaborat Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 176/2010 privind aprobarea Manualului de procedură pentru selecția Grupurilor de Acțiune Locală și a Ghidului Solicitantului.

Având în vedere necesitatea implementării măsurilor anticriză inițiate de Guvernul României pentru accelerarea gradului de absorbție a fondurilor externe nerambursabile destinate României și utilizarea eficientă a acestora, în cursul anului 2011, a fost elaborată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.

Ca o consecință, la nivelul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, a avut loc o reorganizare în vederea consolidării structurii organizatorice cu atribuții de control. În acest sens, structura de control din cadrul Autorității de Management pentru PNDR a fost desființată, iar atribuțiile privind controlul calității implementării PNDR au fost preluate de către Direcția Generală Control și Inspecții. În conformitate cu prevederile Acordului de Delegare privind activitățile de control care fac parte integrantă din activitățile de gestionare și implementare a asistenței financiare nerambursabile comunitare din cadrul Direcției Generale Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru PNDR nr. 62651/05.09.2011 și nr. 209184/05.09.2011, AM PNDR delegă Direcției Generale Control și Inspecții din cadrul MADR funcția privind controlul calității implementării PNDR, pentru funcțiile delegate Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit.

Pentru o mai bună înțelegere a mecanismului de funcționare a procesului de implementare, mai jos se regăsește analiza fluxurilor de implementare în funcție de instituțiile implicate în implementarea măsurilor PNDR, grupate pe axe:

Flux general pentru măsurile din Axa 2

Cadrul procedural de implementare a măsurilor axei 2 în vederea implementării măsurilor de dezvoltare rurală, APIA a elaborat manualele de proceduri aplicabile pentru instrumentarea cererilor de plată unică pe suprafață cu prevederi specifice, aplicabile acestor tipuri de măsuri. Principalele etape procedurale parcurse de APIA pentru derularea acestor măsuri sunt următoarele:

- Completarea formularului de cerere de plată pe suprafață și delimitarea parcelelor agricole pe materialul grafic/hărți;
- Depunerea/primirea formularului de cerere completat și a materialului grafic cu parcelele agricole delimitate și înregistrarea cererii în Registrul manual de înregistrare a cererilor de plată pe suprafață;
- Controlul formal/vizual al cererii de plată pe suprafață;
- Introducerea și verificarea datelor din cererea de plată pe suprafață în baza de date IACS;
- Controlul administrativ în sistem;
- Analiza de risc/Eșantionare;
- Controlul pe teren;
- Al doilea control administrativ în sistem;
- Supracontrolul administrativ al cererilor de plată pe suprafață;
- Aprobarea plăților (autorizarea plăților);
- Efectuarea plăților către fermieri.

Pentru a proteja interesele financiare ale bugetului comunitar, APIA, în calitate de agenție de plăți, a luat măsuri care să asigure faptul că tranzacțiile financiare din fondurile comunitare și implicit din FEADR, sunt realizate în fapt și sunt executate corect. În acest sens, s-au implementat următoarele principale prevederi:

- Pentru realizarea în bune condiții a gestionării fondurilor comunitare și naționale, APIA utilizează ca instrument de derulare și gestionare financiară Sistemul integrat de administrare și control - IACS;
- Acordarea posibilității fermierului de a bifa schemele de plată pe care dorește să le acceseze, inclusiv măsurile delegate pe formularul cererii de plată pe suprafață. În cazul măsurii 214 „Plăți de agro-mediu” trebuie aplicat și codul pachetului solicitat, în declarația de suprafață.
- Procesul de primire, înregistrare, prelucrare, precum și autorizare a cererilor de plată este efectuat la nivel județean și local.
- Controlul administrativ se efectuează pentru toate cererile de plată. Toate cererile de plată verificate la controlul administrativ în sistem și toate cererile selectate pentru controlul pe teren, pentru care s-au introdus în sistem datele obținute la control și pentru care s-a efectuat controlul administrativ, sunt verificate din nou, din punct de vedere al completitudinii, corectitudinii și respectării procedurilor.
- Supracontrolul administrativ al cererilor de plată vizează efectuarea unei analize amănunțite a dosarelor de sprijin din punct de vedere al completitudinii, corectitudinii și conformității cu procedurile stabilite, pentru un eșantion de 5% din totalul cererilor.
- Supracontrolul în procesul de autorizare a plăților (3% din cererile de plată pentru care s-a efectuat supracontrolul administrativ) se efectuează la nivel județean pentru cererile prelucrate la nivel local și la nivel central pentru cererile prelucrate la nivel județean. Eșantionarea se face la nivel central.

Flux general pentru măsurile din Axele 1 și 3

AM organizează sesiunile de depunere și stabilește alocările pe sesiune în cadrul măsurilor cuprinse în Axele 1 și 3. Astfel, se începe un proces de informare a solicitanților și de stabilire a cerințelor în vederea prezentării respectivelor proiecte prin intermediul Ghidului solicitantului specific fiecărei măsuri. Odată cu publicarea anunțului de deschidere a sesiunii se pot depune proiecte.

Depunerea cererilor de finanțare se face la APDRP la nivel județean (OJPDRP). Pentru măsurile 141 și 142 acest proces se desfășoară la nivelul structurilor județene ale AM (Compartimente de dezvoltare rurală - CDRJ).

Ulterior are loc evaluarea, care, cu excepția măsurilor 141 și 142 (CDRJ) se desfășoară în cadrul APDRP (OJPDRP, analizează eligibilitatea și criteriile de selecție pentru proiectele simple, iar CRPDRP evaluează proiectele complexe).

Selecția proiectelor se realizează la nivel național de către Comitetul de Selecție, organizat la nivelul MADR iar contractele pentru proiectele selectate se încheie la nivelul APDRP.

Pe măsura implementării proiectului, beneficiarul depune cererile de plată la structurile județene ale APDRP, inclusiv pentru măsurile 141 și 142.

Autorizarea plăților se realizează de la CRPDRP, plățile efectuându-se de către APDRP la nivel central. După implementarea proiectelor, APDRP este responsabilă de procesul de monitorizare ex-post.

Flux general pentru măsurile din Axa 4 – LEADER

Acțiunile ce sunt întreprinse în cadrul axei 4, prin intermediul celor 3 măsuri, pot fi sintetizate astfel:

- Măsurile 41 și 421, prin intermediul cărora, se implementează strategiile de dezvoltare locală de către GAL, în teritoriile selectate, oferă posibilitatea atingerii obiectivelor axelor 1, 2 și 3,

în concordanță cu strategia elaborată la nivel local, ce se va materializa prin proiecte realizate individual sau prin cooperare cu alte GAL-uri/parteneriate.

- Măsura 431, divizată în două sub-măsuri, respectiv:
 - Sub-măsura 431.1 sprijină construcția de parteneriate public-private, elaborarea strategiilor de dezvoltare locale și pregătirea Planului de Dezvoltare Locală în vederea participării la selecția GAL-urilor
 - Sub-măsura 431.2 oferă sprijin Grupurilor de Acțiune Locală pentru: cheltuieli de funcționare, animare și dobândirea de competențe

Pentru implementarea axei LEADER, Autoritatea de Management este responsabilă de selecția GAL-urilor, în baza Strategiei de Dezvoltare Locală înaintată de acestea și de recunoașterea lor formală, iar în baza acestei recunoașteri, GAL-ul va putea semna angajamentul legal cu APDRP. GAL-urile sunt responsabile de selectarea proiectelor locale în conformitatea cu strategia proprie și, de asemenea, trebuie să asigure verificarea dosarului administrativ și a cererii de plată înaintate de beneficiar, înainte de depunerea acestora la Centru Regional de plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit în vederea asigurării conformității acestora.

Constituirea GAL este pregătită prin implementarea sub-măsurii 431.1, compusă din 3 faze. În primele două, AM PNDR a selectat, câte o organizație care a asigurat serviciile de formare a potențialelor GAL-uri. Aceste servicii au constat în organizarea de cursuri de formare privind abordarea LEADER. În cea de-a 3-a fază, AM pe baza unor criterii de selecție a selecta parteneriatele care au beneficiat de sprijin financiar pentru elaborarea strategiei.

În perioada analizată în prezentul Raport strategic (2008-2011), AM PNDR a organizat o sesiune de depunere a Planurilor de Dezvoltare Locală, în urma cărora au fost selectate Grupurile de acțiune Locală care beneficiaza de finanțare. Anunțurile de lansare au fost difuzate la scară națională prin intermediul mass-mediei și internet. Odată cu publicarea anunțului de lansare a sesiunii s-au putut depune Strategiile de Dezvoltare Locală. Strategiile de Dezvoltare Locală sunt depuse la Compartimentele Județene de Dezvoltare Rurală unde se verifica și conformitatea acestora.

Evaluarea PDL-urilor pe baza criteriilor de selecție se face de către un reprezentant de la nivelul CJDR și de la AM central. După finalizarea evaluărilor, Autoritatea de Management centralizează și verifică informațiile din rapoartele de evaluare primite din partea evaluatorilor și întocmeste Raportul Național de Evaluare, ulterior informând toți candidații asupra rezultatului selecției.

Eventualele contestații depuse de candidații nemulțumiți de rezultatul evaluării sunt soluționate de Comisia Națională de Soluționare a Contestațiilor. După soluționarea contestațiilor, Comitetul Național de Selecție finalizează Raportul Național de Selecție. După publicarea acestuia, AM PNDR informează candidații despre rezultatele finale ale selecției.

După emiterea Deciziei de autorizare din partea AM, Grupurile de Acțiune Locală semnează contractele cu APDRP.

2.4. Utilizarea asistenței tehnice

Măsura de asistență tehnică contribuie la implementarea efectivă, eficientă, corectă și transparentă a Programului Național de Dezvoltare Rurală prin sprijinirea activităților de pregătire, management, monitorizare, evaluare, informare și control ale acestuia.

Sprijinul oferit prin măsura de asistență tehnică este acordat în vederea îndeplinirii activităților specifice derulării PNDR de către beneficiarii acestuia și are rol complementar resurselor deja existente la nivelul beneficiarilor.

În acest sens, măsura de asistență tehnică acționează ca un instrument ce asigură o abordare comună în coordonarea politicii de dezvoltare rurală.

Măsura de asistență tehnică este implementată, conform atribuțiilor specifice atât de către AM PNDR cât și de către APDRP.

Autoritatea de Management pentru PNDR, inclusiv structurile județene (Compartimentele Județene de Dezvoltare Rurală) cu atribuții specifice în implementarea PNDR

Stadiu 2010

În data de **08 aprilie 2010** a fost semnată Anexa nr. 2 la Programul anual al achizițiilor publice pentru proiectele/acțiunile finanțate prin măsura 511 „Asistență tehnică” pentru anul 2010, anexă care a inclus 12 proiecte. În urma actualizării din data de 27 octombrie 2010, anexa cuprinde 17 proiecte.

Din cele 17 proiecte propuse a fi implementate în anul 2010, au fost lansate proceduri de atribuire pentru următoarele proiecte:

1. Stabilirea nivelului de bază pentru monitorizarea pajiștilor cu înaltă valoare naturală din România - *procedura a fost anulată în conformitate cu prevederile art. 209 alin (1) lit. c) din O.U.G.34/2006, respectiv nu a fost depusă nici o ofertă.*
2. Publicarea anunțurilor de lansare a sesiunilor pentru măsurile PNDR - *procedura de atribuire a contractului de servicii a fost anulată în conformitate cu prevederile art. 209, alin (1) lit. b) din OUG nr. 34/2006, respectiv au fost depuse numai oferte inacceptabile și/sau neconforme.*
3. Completarea indicatorilor de rezultat comuni și adiționali prevăzuți în cadrul fișelor măsurilor din PNDR pentru proiectele finalizate până la data de 31 decembrie 2009 - *in urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de servicii în valoare de 14,25 mii euro, cu Centrul Național de Pregătire în Statistică.*
4. Evaluarea intermediară a Programului Național de Dezvoltare Rurală - *in urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de servicii în valoare de 244,30 mii euro, cu INNOVACIÓN Y DESARROLLO LOCAL S.L, Spania.*
5. Achiziționarea de consumabile și accesorii de birou pentru AM PNDR - *in urma constrângerilor bugetare, bugetul propus inițial în anexa la programul anual a fost redus la jumătate, respectiv 93,47 mii euro, in urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de servicii în valoare de 92,13 mii euro, cu S.C. SMART TRADING PREST S.R.L.*
6. Întărirea capacității de auditare a sistemelor și procesului de control intern - *anunțul de participare și documentația de atribuire au fost publicate în SEAP în data de 08.12.2010, in urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat in anul 2011 contractul de servicii în valoare de 498,52 mii euro, cu S.C. Ernst&Young S.R.L.*
7. Implementarea unui sistem informatic pentru managementul activităților de audit FEADR și a documentelor aferente pentru Autoritatea de Audit - *anunțul de participare și documentația de atribuire au fost publicate în SEAP în data de 24.12.2010, in urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat in anul 2011 contractul in valoare de 344,78 mii euro, cu S&T Romania S.R.L.*
8. Achiziționarea serviciilor de restaurant și transport pentru desfășurarea Seminarului Agricultură de semi-subsistență în UE: situația actuală și perspectivele de viitor - *in urma aplicării procedurii de selecție a fost semnat contractul de servicii în valoare de 19,92 mii euro, cu SC COREX & C.B S.R.L.*

9. Achiziționarea de combustibil pentru parcul auto AM PNDR - *in primă fază procedura a fost anulată în conformitate cu prevederile art. 209 alin (1) lit. c) din O.U.G.34/2006, respectiv nu a fost depusă nicio ofertă.*
În a doua fază procedura a fost anulată în conformitate cu prevederile art. 209 alin (1) lit. b) din O.U.G.34/2006, respectiv prin oferta depusă se modifică clauzele contractuale obligatorii, clauze care sunt dezavantajoase pentru Autoritatea Contractantă.
10. Achiziționarea de servicii de telefonie mobilă - *valoarea estimată echivalent cu 50,00 mii Euro, la data de 31.12.2010 procedura de atribuire se afla în curs de desfășurare, în urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat în anul 2011 contractul în valoare de 49,36 mii euro, cu SC Vodafone Romania S.R.L.*
11. Achiziționarea de articole de papetărie - *valoarea estimată de 3,07 mii Euro - procedura a fost anulată în conformitate cu prevederile art. 209 alin (1) lit. c) din O.U.G.34/2006, deoarece nu a fost depusă nicio ofertă.*

Stadiu 2011

În data de **16 martie 2011** a fost semnată Anexa nr. 6 la Programul anual al achizițiilor publice pentru proiectele/acțiunile finanțate prin măsura 511 „Asistență tehnică” pentru anul 2011, anexă care a inclus 13 proiecte. În urma actualizării din data de 09 septembrie 2011, anexa a cuprins 22 proiecte.

Din cele 22 proiecte propuse a fi implementate în anul 2011, au fost lansate proceduri de atribuire pentru următoarele proiecte:

1. Publicarea anunțurilor de lansare a sesiunilor pentru măsurile PNDR - *procedura de atribuire a contractului de servicii a fost anulată în conformitate cu prevederile art. 209, alin (1) lit. b) din OUG nr. 34/2006, respectiv nu a fost depusă nicio ofertă.*
2. Instruirea personalului Autorității de Management și Compartimentelor județene de Dezvoltare Rurală privind implementarea PNDR - *în urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de servicii în valoare de 312,81 mii euro, cu SC MSEPERTMOB SRL, România.*
3. Achiziționare autoturisme pentru activități specifice pentru AM PNDR - *în urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de furnizare în valoare de 615,22 mii euro, cu SC Automobile Dacia, România.*
4. Achiziționarea de articole de papetărie pentru AM PNDR - *în urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de furnizare în valoare de 54,56 mii euro, cu SC SMART TRADING PREST SRL, România.*
5. Achiziționarea de servicii poștale și de curierat - *în urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de servicii în valoare de 211,44 mii euro, cu CN Poșta Română, România.*
6. Organizarea seminariilor și atelierelor de lucru privind derularea PNDR - *procedura de selecție se afla în curs de desfășurare la data de 31.12.2011.*
7. Achiziționarea de combustibil pentru parcul auto AM PNDR - *procedura de atribuire a fost anulată în conformitate cu prevederile art. 209 alin (1) lit. b) din O.U.G.34/2006, respectiv prin oferta depusă se modifică clauzele contractuale obligatorii, clauze care sunt dezavantajoase pentru Autoritatea Contractantă.*
8. Completarea indicatorilor de rezultat comuni și adiționali prevăzuți în cadrul fișelor măsurilor din PNDR pentru proiectele finalizate - *procedura de atribuire a fost anulată în conformitate cu art. 209, alin (1) lit. d) teza a doua din OUG nr. 34/2006.*

9. Organizarea și pregătirea întâlnirilor Comitetului de Monitorizare - *in urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de servicii în valoare de 77,03 mii euro, cu SC Perfect Tour SRL, România.*
10. Achiziționarea de echipamente de lucru specifice AM PNDR - *in urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de furnizare în valoare de 758,72 mii euro, cu SC DOCENTRIS SRL, România.*
11. Achiziționarea de aparate de îndosariat - *in urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de furnizare în valoare de 4,95 mii euro, cu SC SMART TRADING PREST SRL, România.*
12. Achiziționarea de asigurări obligatorii de răspundere civila auto (RCA) pentru autoturismele AM PNDR - *in urma aplicării procedurii de atribuire a fost plătită suma de 4,46 mii euro, către SC OMNIASIG SRL, România.*
13. Achiziționarea de asigurări facultative de avarii (CASCO) fără franșiză, pentru autoturismele AM PNDR - *in urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat contractul de servicii în valoare de 8,38 mii euro, cu SC CarpaticaAsig SRL, România.*
14. Reconfigurarea și mentenanța site-ului www.pndr.ro - *procedura de atribuire a contractului de servicii a fost anulată în conformitate cu prevederile art. 209, alin (1) lit. b) din OUG nr. 34/2006, respectiv nu a fost depusă nicio ofertă.*
15. Achiziționarea de mobilier de birou - *contractul de furnizare nu a fost semnat până la data de 31.12.2011.*

După cum se poate observa din situația prezentată mai sus, din cele 39 de proiecte propuse a fi implementate de Autoritatea de Management pentru PNDR în perioada 2010-2011, au fost lansate proceduri de atribuire pentru 26 proiecte din care au fost anulate 8 proceduri.

APDRP pentru funcțiile legate direct de implementarea PNDR

Stadiu 2010

Pentru măsura de asistență tehnică din cadrul PNDR, al cărui beneficiar și Autoritate Contractantă este APDRP, pentru **anul 2010** au fost propuse spre contractare un număr de 23 proiecte de asistență tehnică, în conformitate cu Programul Anual al Achizițiilor Publice aprobat în data de 06.10.2009.

Din cele 23 proiecte propuse spre contractare, au fost lansate următoarele proceduri de atribuire

1. Suplimentarea instrumentelor și echipamentelor de lucru ale APDRP - *adjudecat firmei SC Top Geocart SRL, conform contractului din data de 27.10.2010 în valoare de 544,11 mii Euro. Activitățile privind livrarea echipamentelor și instruirea personalului utilizator au fost încheiate, atât la nivel județean, cât și regional in anul 2010.*
2. Achiziționare autoturisme pentru activități specifice pentru APDRP - *valoarea proiectului este de 470,00 mii Euro, in data de 7 decembrie 2010 au fost deschise un număr de 2 oferte depuse de către operatorii economici, in urma comunicării rezultatului procedurii, a fost depusă o contestație admisă de către CNSC, in urma aplicării procedurii de atribuire a fost semnat in anul 2011 contractul in valoare de 448,27 mii euro, cu SC Operational Autoleasing S.R.L.*
3. Achiziționare birotică și papetărie specifice și sisteme de informare electronice – 4 loturi *Primul lot a fost adjudecat firmei SC Wind Technologies SRL, conform contractului din data de 06 decembrie 2010 în valoare de 293,10 mii Euro, al doilea lot a fost adjudecat firmei SC Display Solutions SRL, conform contractului din data de 06 decembrie 2010 în*

- valoare de 139,52 mii Euro, al treilea lot a fost adjudecat firmei SC Qual Media Group SRL, conform contractului din data de 06 decembrie 2010 în valoare de 147,77 mii Euro, al patrulea lot a fost adjudecat firmei SC Media Consulta International SRL, conform contractului din data de 16 decembrie 2010 în valoare de 933,84 mii Euro.
4. Achiziționare de Echipamente pentru video-conferință - adjudecat firmei SC Avitech Co. SRL, conform Contractului din data de 06 decembrie 2010 în valoare de 142,95 mii Euro.
 5. Achiziționare de Echipamente Climatizare și stingere incendiu camera serverelor - in urma publicării anunțului de participare nr. 109959/23.10.2010, a fost depusă 1 ofertă, respinsă în urma etapei de evaluare. Prin urmare, proiectul a fost anulat.
 6. Achiziționare de echipamente pentru control acces - adjudecat firmei SC BG Hardware & Software SRL, conform Contractului din data de 9 iunie 2010, în valoare de 76,17 mii Euro. Activitățile privind livrarea echipamentelor și instruirea personalului utilizator au fost încheiate in anul 2010.
 7. Schimb de experiență cu auditori interni din agențiile de plăți ale statelor membre UE - a fost publicată Invitația de Participare nr. 274436/03.12.2010 în SEAP, termenul limită pentru primirea ofertelor fiind 20.12.2010. Având în vedere că în termenul limită nu a fost depusă nicio ofertă, procedura s-a anulat.
 8. Asistență tehnică privind misiunile de audit intern - adjudecat firmei SC Deloitte Audit SRL, conform Contractului din data de 9 iulie 2010, în valoare de 212,45 mii Euro.
 9. Dezvoltarea cunoștințelor și competențelor personalului din cadrul APDRP de la nivel național - adjudecat firmei SC LDK Consultants, Engineers and Planners SA, conform Contractului din data de 15 decembrie 2010, în valoare de 1.258,55 mii Euro.
 10. Instruirea în domenii tehnice de specialitate a angajaților APDRP - in data de 23.12.2010 a fost publicat în SEAP pe www.e-licitatie.ro Anunțul de Participare cu nr. 113170, deschiderea ofertelor a avut loc în data de 20 ianuarie 2011, in urma aplicarii procedurii de atribuire a fost semnat contractul in valoare de 614,07 mii euro, cu SC Avensa Consulting si Teamnet International S.R.L.
 11. Segregarea si actualizarea sistemului informatic pentru gestionarea măsurilor delegate din axa II PNDR - procedura a fost anulată în urma contestațiilor privind Documentația de Atribuire.
 12. Achiziționare echipamente de lucru specifice APDRP și ITRSV – 3 loturi
Primul lot a fost adjudecat firmei SC Bull Romania SRL, conform contractului din data de 21 decembrie 2010 în valoare de 603,63 mii Euro, al doilea lot a fost adjudecat firmei SC Asesoft International SRL, conform contractului din data de 09 noiembrie 2010 în valoare de 243,62 mii Euro, al treilea lot a fost adjudecat firmei SC AS-Computer SRL, conform contractului din data de 21 decembrie 2010 în valoare de 556,71 mii Euro.
 13. Servicii legătoriale și arhivare proiecte PNDR - valoarea proiectului este de 400,00 mii euro, in data de 09.12.2010 a fost publicat în SEAP pe www.e-licitatie.ro Anunțul de Participare cu nr. 112686, ședința de deschidere a ofertelor primite s-a desfășurat în data de 25 ianuarie 2011, in urma aplicarii procedurii de atribuire a fost semnat contractul cu SC STEFADINA COMSERV S.R.L.

Stadiu 2011

În cadrul Anexei 1 la Programul Anual de Achiziții Publice aferentă anului **2011** - Proiecte finanțate prin măsura de asistență tehnică din PNDR, la data de 31 decembrie 2011, din totalul de 30 proiecte au fost reportate pentru anul 2012 un număr de 15 proiecte, 2 proiecte nu au fost demarate și au fost lansate 13 proiecte, după cum urmează:

1. Achiziționare soluție de stingere incendii, climatizare și monitorizare - *adjudecat firmei SC GEO STING SRL, conform contractului din data de 14 octombrie 2011, în valoare de 1.156,08 mii Euro. Echipamentele au fost livrate urmând a fi instalate.*
2. Achiziționarea de software pentru buna funcționare a APDRP - *adjudecat firmei SC TEAMNET INTERNATIONAL SA, conform contractului din data de 14 decembrie 2011, în valoare de 841,47 mii Euro.*
3. Achiziționarea de accesorii și componente IT - *adjudecat firmei SC ASESOF INTERNATIONAL SA, conform contractului din data de 03 noiembrie 2011, în valoare de 83,07 mii Euro.*
4. Consultanță și preaudit pentru implementarea cerințelor standardelor ISO/IEC 27001:2005, ISO/CEI 27002: 2005 și ISO 20000 sau ITIL - *adjudecat firmei SC DELOITTE AUDIT SRL, conform contractului din data de 29 decembrie 2011, în valoare de 146,20 mii Euro.*
5. Achiziționare servicii de gestionare a flotei auto - *valoarea proiectului este de 122,00 mii Euro, la 31.12.2011 proiectul se afla in curs de evaluare.*
6. Achiziționare de echipamente informatice - *proiect pe loturi adjudecate după cum urmează:*
Lot 1 - SC ASESOF INTERNATIONAL SA, conform contractului din data de 21 noiembrie 2011, în valoare de 479,45 mii Euro,
Lot 2 - SC QUALITY BUSINESS SOLUTIONS SRL, conform contractului din data de 28 noiembrie 2011, în valoare de 713,08 mii Euro,
Lot 3 - SC ASESOF INTERNATIONAL SA, conform contractului din data de 21 noiembrie 2011, în valoare de 483,02 mii Euro.
7. Achiziționare de Cursuri de perfecționare IT - *procedura anulata.*
8. Realizarea unei soluții de mesagerie unificată și Call Center și implementarea unei platforme de servicii pentru beneficiarii IVR - *adjudecat firmei SC IDILIS SRL, procedurile de semnare a contractului fiind în derulare la 31.12.2011, valoare de 899,73 mii euro.*
9. Schimb de experiență cu auditori interni din agențiile de plăți ale statelor membre UE - *adjudecat firmei SC XPLORA SOLUTIONS SRL, conform contractului din data de 28 noiembrie 2011, în valoare de 117,14 mii Euro.*
10. Achiziționare autovehicule pentru activități specifice - *proiect pe loturi adjudecate după cum urmează :*
Lot 1 - SC RADACINI MOTORS SRL, conform contractului din data de 24 octombrie 2011, în valoare de 187,33 mii Euro,
Lot 2 - SC RADACINI MOTORS SRL, conform contractului din data de 24 octombrie 2011, în valoare de 25,81 mii Euro.
11. Actualizarea software-ului integrat al APDRP - *adjudecat firmei SC SIVECO ROMANIA SA, conform contractului din data de 11 august 2011, în valoare de 762,57 mii Euro.*
12. Achiziționare de generatoare de tensiune pentru serverele APDRP - *adjudecat firmei SC PROENERG SA, conform contractului din data de 03 noiembrie 2011, în valoare de 20,96 mii Euro.*
13. Achiziționarea serviciilor de introducere a datelor istorice în cadrul sistemului informatic integrat - *adjudecat firmei SC XOR-IT SYSTEMS SRL, conform contractului din data de 21 noiembrie 2011, în valoare de 91,59 mii Euro.*

Menționăm că pentru anii 2010-2011, din totalul celor 53 proiecte propuse a fi implementate de către APDRP, au fost lansate proceduri de atribuire pentru 26 proiecte din care

au fost anulate 4 proceduri, 25 de proiecte au fost reportate și 2 proceduri de atribuire nu au fost demarate.

În anul 2010 s-au contractat 22 de proiecte în valoare de 10.497,74 mii Euro, fiind efectuate plăți în valoare de 3.827,06 mii Euro.

În anul 2011 au fost încheiate 28 contracte în valoare publică 15.763,20 mii Euro și s-au efectuat plăți în valoare de 13.048,398 mii Euro.

Mentionam ca, în cadrul măsurii de asistență tehnică, pentru implementarea activităților RNDR, a fost încheiat în data de 02.11.2011 primul contract subsecvent de servicii în valoare de 6.623,70 mii EURO cu INOVACION Y DESARROLLO LOCAL S.L.

Astfel, în perioada analizată (**2010-2011**) s-au contractat 50 de proiecte în valoare de 26.260,94 mii Euro, fiind efectuate plăți în valoare de 16.875,46 mii Euro (platile includ și cheltuielile directe).

Pe tot parcursul implementării măsurii de asistență tehnică (**2008-2011**), în urma derulării procedurilor de achiziții publice s-au încheiat 58 contracte din care, la nivel APDRP s-au încheiat 37 contracte cu o valoare eligibilă de 16.891,463 mii Euro, iar la nivel MADR (AM PNDR) sau încheiat 21 contracte cu o valoare eligibilă de 10.675,856 mii Euro. De asemenea, s-au efectuat plăți totale de 18.236,258 mii Euro (platile includ și cheltuielile directe).

Asa cum se poate observa, în perioada 2010-2011 ritmul de implementare și plata s-a accelerat, astfel ca fata de sfarsitul anului 2009, valoarea contractelor a crescut cu 2.010% și valoarea platilor efectuate cu 1.240%.

2.5. Stadiul de implementare a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală

În ceea ce privește Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, după cum este prevăzut în PNDR, prin obiectivul său general (de a contribui la implementarea celor patru axe prioritare de dezvoltare rurală în România), aceasta reprezintă o componentă foarte importantă (motorul PNDR) și ea reunește (în mod voluntar) toți actorii din spațiul rural implicați în dezvoltarea rurală din țara noastră în vederea diseminării informației cu privire la fondurile comunitare, precum și pentru a stimula cooperarea și schimbul de experiență între entitățile active în domeniul dezvoltării rurale.

În acest context, AM PNDR a desfășurat și desfășoară începând cu anul 2007 în mod susținut acțiuni care au drept scop înțelegerea cât mai rapidă și mai completă a rolului și importanței RNDR în implementarea PNDR (seminarii, consultari, acțiuni de informare, etc).

1. Seminarii

În anul 2007 a avut loc primul seminar, „Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală – Nevoi și Activități Specifice” organizat în cadrul Universității Valahia din Târgoviște. Au fost prezente peste 60 de persoane, din care mai mult de 40 au fost reprezentanți ai diferitelor ministere, organizații și alte instituții implicate în dezvoltarea rurală din România. Acest seminar a constituit startul acțiunilor de înființare și implementare a RNDR.

Obiectivele principale ale seminarului au fost de a informa participanții asupra conceptului RNDR - reglementări europene, precum și de consultare cu actorii din cele patru axe prioritare ale PNDR, în vederea evidențierii nevoilor și acțiunilor ce pot fi sprijinite prin intermediul RNDR.

Temele de discuție din cadrul acestui seminar au avut în vedere reacțiile participanților la conceptul RNDR, evidențierea nevoilor actorilor implicați în cadrul celor patru axe prioritare ale

PNDR, precum și analiza și stabilirea următorilor pași de urmat în ceea ce privește mijloacele folosite pentru administrarea rețelei.

De asemenea, în cadrul seminarului au fost analizate și s-au prezentat propuneri pentru subiecte precum:

- Structura care va implementa rețeaua și cea care va administra activitățile acesteia;
- Scopul rețelei, precum și tipul relațiilor ce se vor stabili între actori și minister pe de-o parte (la nivel central și local) și pe de altă parte structura interesată de activitățile rețelei.

S-au avut în vedere și subiecte precum:

- Rolul rețelei;
- Activitățile ce pot fi desfășurate în plus față de cele prevăzute de regulament (bune practici, schimb de experiență, sprijin pentru GAL - cooperarea și construcția parteneriatelor);
- Atribuțiile rețelei în ceea ce privește furnizarea de expertiză pentru sprijinirea guvernării locale/GAL-urilor;
- Instrumentele cele mai eficiente de utilizat în cadrul rețelei.

Deși acesta a fost primul seminar ce a făcut referire la perioada 2007 - 2013 de dezvoltare rurală din România (constituind de fapt, startul acțiunilor de înființare și implementare a RNDR) succesul pe care l-a avut este remarcabil, reflectat atât prin modul activ de mobilizare și participare a reprezentanților cât și prin interesul deosebit manifestat față de subiectele supuse discuției.

Astfel, în luna ianuarie 2008 a avut loc cel de-al doilea seminar legat de realizarea și implementarea RNDR. Organizarea acestui simpozion a avut ca obiectiv general consultarea celor mai reprezentativi actori implicați în dezvoltarea rurală din România, în legătură cu modul de realizare a Rețelei Naționale de Dezvoltare din România (RNDR), activitățile ce vor fi desfășurate în cadrul acesteia, aspecte legate de rolul și funcțiile pe care le poate avea aceasta.

La acest seminar au participat peste 70 de persoane, reprezentanți ai diferitelor organizații implicate în dezvoltarea spațiului rural din România (ministere relevante, autorități publice și asociații ale acestora, agenții naționale, institute de cercetare, instituții culturale, sectoare civile și nonprofit, grupuri de acțiune locală, alte parteneriate, grupuri etnice și minoritare, sectoare economice, ferme mici, ferme comerciale, proprietari de păduri, organizații de promovare ale egalității de șanse între genuri – asociații ale femeilor etc., unități de cult – biserici etc., alte organizații care-și desfășoară activitatea în mediul rural). A participat de asemenea, și un expert european.

În cadrul acestuia au fost prezentate informații cu privire la:

- a) Stadiul evoluției PNDR 2007 – 2013;
- b) Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală și rezultatele sondajelor (436) cu privire la RNDR, realizate în rândul actorilor implicați în dezvoltarea rurală din România;
- c) Modelul propus pentru RNDR;
- d) Calendarul pentru crearea RNDR, Unității de Sprijin a acesteia (USR), Comitetului Național de Coordonare (CNC), precum și momentul de start în funcționarea RNDR.

În urma acțiunilor desfășurate în cadrul seminarului au rezultat o serie de concluzii cu caracter general și specific cu privire la înființarea și implementarea RNDR și anume:

- a) Fiecare organizație (indiferent de gruparea din care va face parte și indiferent dacă are sau nu reprezentant în CNC) este un membru cu drepturi depline și egale al RNDR.
- b) Fiecare membru al RNDR va face parte dintr-o grupare specifică.
- c) Fiecare membru al RNDR poate fi implicat în Grupurile Tematice de Lucru.
- d) Au fost stabilite aspectele legate de:

- ✓ modul cum va funcționa RNDR până la finanțare;
- ✓ procesul de alegere a reprezentanților în CNC al RNDR;
- ✓ procesul de informare;
- ✓ procesul de comunicare pus la dispoziție de MADR după aprobarea PNDR.

2. Stabilirea componenței Comitetul Național de Coordonare a RNDR

În vederea realizării unor structuri ale RNDR (Comitetul Național de Coordonare a RNDR - CNC -, Grupurilor Tematice de Lucru – GTL), stabilirii acțiunilor ce trebuie implementate în cadrul rețelei, precum și pentru stabilirea priorității pe care RNDR o acordă așteptărilor membrilor acesteia, au fost realizate o serie de consultări (sondaje, chestionare etc.) cu scopul de identificare a actorilor din spațiu rural (potențiali membri ai RNDR), un rol deosebit în acest caz avându-l DADR - urile din teritoriu. În urma acestei acțiuni au fost identificați peste 450 de actori rurali cu activitate în domeniul dezvoltării rurale realizându-se astfel o bază de date cu aceștia.

În vederea stabilirii componenței CNC a fost inițiat un proces de consultare a membrilor RNDR. În anul 2007, a fost realizată doar prima etapă, respectiv cea de desemnare a organizației care urmează să-i reprezinte pe membrii RNDR în CNC.

Acțiunile de consultare a membrilor RNDR în legătura cu aspectele ce privesc realizarea și sprijinirea implementării Planului de Acțiune al acesteia au avut o contribuție însemnată atât în elaborarea fișei tehnice a RNDR (componentă a PNDR), precum și în elaborarea draftului termenilor de referință (componentă a documentației de atribuire – externalizare - a contractului de realizare și implementare a RNDR).

În anul 2008, a fost lansată cea de-a doua etapă de consultare a principalelor organizații implicate în dezvoltarea spațiului rural din România, privind realizarea și implementarea Rețelei Naționale de Dezvoltare în România.

Lansarea celei de-a doua etape de consultare a principalelor organizații implicate în dezvoltarea spațiului rural din România, s-a desfășurat prin transmiterea în rândul acestora a unui chestionar ce cuprinde o serie de întrebări privind unele aspecte legate de realizarea și implementarea RNDR în România, ce fost realizat cu colaborarea Direcțiilor Agricole pentru Dezvoltare Rurală din teritoriu.

Au fost colectate (direct de la organizațiile chestionate - cu care s-a putut comunica prin e-mail, precum și prin intermediul reprezentanților MADR din teritoriu în cazul organizațiilor cu care nu s-a putut comunica prin e-mail) și analizate datele a peste 500 de chestionare transmise din teritoriu de la actorii rurali cărora le-au fost adresate.

Informațiile colectate cu această ocazie se refereau la:

- ✓ grupurile de oameni, comunități, organizații și instituții pentru care lucrează;
- ✓ acoperirea geografică în care-și desfășoară activitatea;
- ✓ structura organizațională (rețea, asociație, uniune);
- ✓ implicarea prezentă și dorința de implicare în principalele activități din domeniul dezvoltării rurale legate de promovarea fluxului de informații, schimbul de idei și bune practici, cooperarea între actorii din mediul rural – la nivel național și internațional, capacitatea de organizare de conferințe, seminarii, cursuri de instruire etc.;
- ✓ propuneri privind structura și rolul RNDR;
- ✓ așteptările actorilor rurali de implicare a organizațiilor pe care aceștia le reprezintă în acțiunile practice din cadrul RNDR;
- ✓ metodele de comunicare cele mai eficiente și mai cuprinzătoare și care vor acoperi cel mai mult spațiul rural/potențialii beneficiari ai RNDR;

- ✓ credibilitatea acordată de fermierii de semi-subsistență și subsistență mai puțin instruiți din satele izolate;
- ✓ tipul de ajutor de care au nevoie mai mult organizațiile implicate în dezvoltarea rurală din cadrul comunităților restrânse;
- ✓ așteptările privind prioritatea pe care o va acorda RNDR diferitelor activități.

De asemenea, chestionarele prevedeau și specificarea opțiunii de a deveni sau nu membru al RNDR. Aceste date au fost utile în activitatea AM pentru PNDR, în ceea ce privește actualizarea bazei de date privind membrii RNDR, precum și la stabilirea unor aspecte din caietul de sarcini, componentă de bază a documentației de atribuire a contractului privind administrarea RNDR.

Componența Comitetului Național de Coordonare (CNC) a RNDR a fost stabilită după desfășurarea celor două etape descrise mai sus și votarea de către membrii RNDR a celor ce-i vor reprezenta în CNC a RNDR. În urma votului a rezultat un CNC al RNDR alcătuit din 25 de membri, fiecare grupă/sub-grupă de actori fiind reprezentată de către cel puțin o organizație.

Împreună cu AM pentru PNDR și Unitatea de Sprijin a Rețelei (USR), CNC se va asigura de eficacitatea și calitatea implementării RNDR 2007-2013.

La prima întâlnire a Comitetului Național de Coordonare (CNC) a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală, au participat membrii CNC (reprezentanți ai grupelor/subgrupelor de membri ai RNDR) și reprezentanți ai APDRP (invitați în calitate de observatori).

Subiectele agendei primei întâlniri a CNC a RNDR au fost următoarele:

- prezentarea și aprobarea proiectului de Regulament de Organizare și Funcționare a Comitetului Național de Coordonare a RNDR;
- prezentarea și aprobarea Planului de Acțiune a RNDR;
- prezentarea și validarea listei cu membrii RNDR;
- informare asupra derulării procedurii de achiziție publică în vederea atribuirii contractului de stabilire a Unității de Sprijin a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală (USR).

Au fost aprobate: lista membrilor RNDR, Statutul și Regulamentul de Organizare și Funcționare a CNC a RNDR, Planul de acțiune a RNDR.

3. Activități de informare

Fiind vorba de un concept nou pentru România (ca și în cazul abordării Leader), nevoia și interesul actorilor implicați în dezvoltarea spațiului rural (cu precădere a membrilor RNDR) de a cunoaște cât mai în detaliu importanța și rolul pe care-l va avea RNDR în rezolvarea problemelor legate de accesarea măsurilor din PNDR, sunt tot mai accentuate.

De aceea, AM PNDR desfășoară în mod continuu activități de informare și promovare a RNDR. Aceste activități sunt desfășurate și prin structurile teritoriale ale MADR, dar și direct în cadrul ministerului la solicitările diferitelor organizații care se identifică în activitatea de dezvoltare rurală din România și care doresc frecvent informații cu privire la această componentă a PNDR (inclusiv prin participare, la diferite seminarii și întâlniri pe teme referitoare la dezvoltarea spațiului rural românesc, organizate în diferite județe din țară).

Una din aceste activități este și aceea prin care Serviciul Leader și rețea de dezvoltare rurală a realizat și transmis membrilor RNDR 4 Buletine Informativ care cuprind informații începând cu aspecte legate de RNDR și continuând cu cele legate de PNDR (calendarul de lansare a măsurilor din PNDR și a reuniunilor Comitetului de Monitorizare, stadiul implementării măsurilor din cadrul PNDR lansate până în prezent, forme noi de sprijin financiar, realizare materiale informative, informații privind unele acțiuni viitoare).

4. Atribuirea acordului cadru pentru proiectul „Înființarea și Sprijinirea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală”

Procedura de atribuire a acordului cadru pentru proiectul „Înființarea și Sprijinirea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală” a fost lansată în data de 30 decembrie 2008, data inițială pentru depunerea ofertelor fiind 09 martie 2009.

Ca urmare a unei contestații împotriva Autorității Contractante la documentația de atribuire, s-a modificat data limită de depunere a ofertelor până la 06.04.2009. În termenul de depunere a ofertelor, au fost depuse 8 oferte din partea operatorilor economici. În data de 25.05.2009, Comisia de evaluare a stabilit oferta câștigătoare ca fiind cea depusă de INNOVACION Y DESSARROLLO LOCAL S.L.

În urma transmiterii, în data de 27.05.2009, a rezultatului procedurii de atribuire către ofertanți, au fost depuse contestații privind rezultatul procesului de evaluare, de către 4 dintre ofertanți.

În data de 19.06.2009, Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (CNSC) a emis decizia de soluționare a contestațiilor, care prevedea reevaluarea ofertelor și anularea raportului procedurii de evaluare și a tuturor actelor subsecvente acestuia. Autoritatea Contractantă a hotărât atacarea deciziei CNSC cu plângere la Curtea de Apel București în data de 06.07.2009.

La data de 09.11.2009, Curtea de Apel București a respins plângerea depusă de Autoritatea Contractantă împotriva deciziei CNSC, decizia instanței fiind finală și irevocabilă. Până la finalul anului 2009, Autoritatea Contractantă nu a primit motivarea deciziei Curții de Apel București.

Ca urmare a celor de mai sus, a avut loc o întârziere considerabilă în selectarea entității care urma să administreze RNDR, termenul stabilit inițial pentru începerea activităților organizației care administrează RNDR, fiind 15 noiembrie 2008. În final, la începutul anului 2010 a avut loc o reevaluare a ofertelor propuse.

Reevaluarea ofertelor a fost întreprinsă în perioada 23.03 – 30.04.2010. În urma finalizării reevaluării, au fost transmise comunicările cu privire la rezultatele reevaluării.

În data de 10.05.2010 compania Romair Consulting a depus, la Tribunalul București, o contestație cu privire la rezultatele reevaluării. Ulterior, în luna iulie, Romair Consulting a renunțat la contestația depusă. În luna decembrie 2010, Tribunalul București a transmis MADR comunicarea definitivă și irevocabilă privind retragerea contestației depuse de Romair Consulting față de rezultatele reevaluării ofertelor depuse.

Acordul cadru între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și ofertantul selectat pentru a administra Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, respectiv Innovacion y Desarrollo Local S.L., a fost semnat în data de 10.12.2010.

Reprezentanții Serviciului LEADER și Rețea de Dezvoltare Rurală au participat pe tot parcursul anului 2010 și 2011 la întâlnirile Comitetului de Coordonare și a Subcomitetului LEADER ale Rețelei Europene de Dezvoltare Rurală, cât și la întâlnirile rețelelor naționale de dezvoltare rurală, organizate de către unitatea de sprijin a REDR.

Urmare Acordului Cadru nr. 64427/10.12.2010, încheiat între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, pe de o parte și INNOVACION Y DESARROLLO LOCAL S.L., pe de altă parte, a fost elaborat și aprobat în data de 10.03.2011, Programul Anual de Lucru.

Programul Anual de Lucru include implementarea următoarelor activități:

- Sprijin pentru managementul și funcționarea RNDR;
- Organizarea și secretariatul Comitetului Național de Coordonare, Grupului de Lucru Leader, ale grupurilor tematice de lucru și întâlnirilor experților;
- Expertiză tematică, ce se va aplica diferitelor sarcini, după caz;
- Informare și comunicare cu privire la măsurile și Programul Național de Dezvoltare Rurală;
- Sprijin pentru schimbul de idei și experiență;
- Bune practici;
- Furnizarea de servicii de training pentru capacitatea de construcție instituțională pentru sprijinirea dezvoltării GAL-urilor;
- Sprijin pentru cooperare interteritorială și transnațională;
- Sprijinirea schimbului de informații și coordonarea cu Rețeaua Europeană de Dezvoltare Rurală și alte rețele naționale de dezvoltare rurală din alte țări membre ale UE;
- Participarea la evenimente;
- Sprijin pentru promovarea produselor tradiționale, a grupurilor de producători și a turismului;
- Sprijin pentru monitorizarea și evaluarea RNDR de către Autoritatea de Management.

Pentru implementarea activităților menționate mai sus și în baza Acordului Cadru, în data de 02.11.2011 a fost încheiat primul contract subsecvent de servicii în valoare de 6.623,70 mii EURO.

La 15 zile de la semnarea primului contract subsecvent, INOVACION Y DESARROLLO LOCAL S.L. a depus la DGDR AM PNDR, Raportul Inițial de activitate și ulterior aprobării acestuia de către Autoritatea Contractantă, a fost demarată implementarea activităților proiectului pentru primul an, conform Programului anual de lucru aprobat.